

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
GMINY GRÓDEK NAD DUNAJCEM NA LATA 2017-2022

Spis treści

1.	Wprowadzenie	5
2.	Podstawa prawna opracowania Prognozy	7
3.	Cel i zakres Prognozy	9
4.	Metodyka opracowania Prognozy	12
5.	Analiza zawartości projektu Programu oraz powiązania z innymi dokumentami	14
5.1.	Ogólna zawartość projektu Programu	14
5.2.	Cele realizacji projektu Programu	16
5.3.	Powiązania projektu Programu z innymi dokumentami	23
1.	Poziom regionalny	23
2.	Poziom lokalny	24
6.	Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska Gminy Gródek nad Dunajcem na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektu Programu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody	27
6.1.	Powietrze atmosferyczne	27
4.	Główne problemy i zagrożenia powietrza atmosferycznego	40
6.2.	Wody powierzchniowe i podziemne	42
5.	Wody powierzchniowe	42
6.	Wody podziemne	46
7.	Zagrożenie powodziowe	50
8.	Główne problemy i zagrożenia wód	53
6.3.	Klimat akustyczny	54

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

9.	Hałas komunikacyjny	55
10.	Hałas przemysłowy	55
11.	Hałas komunalny	56
6.4.	Pola elektromagnetyczne	57
6.5.	Formy ochrony przyrody	58
12.	Główne problemy i zagrożenia zasobów przyrody	65
6.6.	Gleby	66
13.	Główne problemy i zagrożenia gleb	67
6.7.	Obszary osuwiskowe	68
6.8.	Lasy	68
14.	Główne problemy i zagrożenia lasów	72
6.9.	Kopaliny	74
7.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Programu	75
8.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu Programu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	80
9.	Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji projektu Programu – analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych	87
9.1.	Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 i form ochrony przyrody z Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o <i>ochronie przyrody</i>	89
9.2.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, faunę i florę	92

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

9.3.	Oddziaływanie na ludzi	93
9.4.	Oddziaływanie na jakość wody	95
9.5.	Oddziaływanie na otulinę biologiczną cieków i zbiorników wodnych	96
9.6.	Oddziaływanie na jakość powietrza	98
9.7.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	99
9.8.	Oddziaływanie na krajobraz	100
9.9.	Oddziaływanie na klimat	101
9.10.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	102
9.11.	Oddziaływanie na zabytki	102
9.12.	Oddziaływanie na dobra materialne	102
9.13.	Oddziaływanie z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy	103
10.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu Programu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tych obszarów	104
11.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Programu	109
12.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu Programu oraz częstotliwości jego przeprowadzenia	111
13.	Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	115
14.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	116
15.	Spis tabel	119
16.	Spis rysunków	119

1. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”, zwana dalej Prognozą, została opracowana *na środowisko* w celu przeprowadzenia procedury opiniowania (zgodnie z art. 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania*) przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie i Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie w ramach oceny strategicznej oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie w odpowiedzi na wniosek Wójta Gminy Gródek nad Dunajcem z dnia 1 marca 2017 r. nie odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gródek Nad Dunajcem na lata 2017-2022” (pismo nr ST-II.410.4.20.2017.APa z dnia 15 marca 2017 r.). W kolejnej pisemnej odpowiedzi na wniosek Wójta Gminy Gródek nad Dunajcem z dnia 3 marca 2017 r., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gródek Nad Dunajcem na lata 2017-2022” (pismo nr ST-II.411.6.2.2017.APa z dnia 15 marca 2017 r.).

Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Krakowie w odpowiedzi na wniosek Wójta Gminy Gródek nad Dunajcem z dnia 23 stycznia 2017 r. odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gródek Nad Dunajcem na lata 2017-2022” (pismo nr NS.9022.10.62.2017 z dnia 22 lutego 2017 r.). Inspektor Sanitarny w Krakowie po zapoznaniu się z kolejnym wnioskiem Wójta Gminy Gródek nad Dunajcem z dnia 3 marca 2017 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gródek Nad Dunajcem na lata 2017-2022” (pismo nr NS.9022.10.169.2017 z dnia 29 marca 2017 r.).

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” (zwanego dalej Programem lub w skrócie GPR) jest podstawowym dokumentem dla przeprowadzenia projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Sporządzany jest dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego granicach gminy Uchwałą nr XXXIII/215/2016 Rady Gminy Gródek nad Dunajcem z dnia 28 grudnia 2016 r. w *sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem*, zajmującego powierzchnię 133,91 ha. Głównymi założeniami Programu jest przeciwdziałanie zdiagnozowanym w obszarze rewitalizacji zjawiskom kryzysowym w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej ze szczególnym uwzględnieniem sfery społecznej.

Realizacja celów strategicznych przyjętych w projekcie „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”, będzie wiązała się z wykonywaniem określonych działań rewitalizacyjnych w sposób uwzględniający zrównoważony rozwój oraz wymagania ochrony środowiska. W projekcie Programu określa się i przyjmuje cele strategiczne, z których każdy będzie realizowany poprzez przyporządkowane mu kierunki działań.

Sporządzenie niniejszej Prognozy stanowi jeden z etapów postępowania w sprawie tzw. **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, mającego na celu **analizę i ocenę oddziaływania na środowisko działań rewitalizacyjnych zawartych w projekcie „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”**.

2. Podstawa prawna opracowania Prognozy

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2016 r., poz. 353, 831, 961, 1250, 1579), zwanej dalej ustawą OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają:

- projekty koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- projekty polityk, strategii, planów lub programów innych niż wyżej wymienione, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Zawarte w ustawie polskie podstawy prawne dla przeprowadzania postępowania w sprawie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, są zgodne z prawodawstwem Unii Europejskiej:

- Dyrektywą 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w *sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (tzw. Dyrektywą SEA – Strategic Environmental Assessment),
- Dyrektywą Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w *sprawie ochrony dzikiego ptactwa* (tzw. Dyrektywą Ptasią),
- Dyrektywą Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w *sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (tzw. Dyrektywą Siedliskową).

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Dokumentem w rozumieniu ustawy jest projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”, którego zawartość jest przedmiotem niniejszej oceny.

Przeprowadzenie postępowania i opracowanie Prognozy jest obligatoryjne przede wszystkim ze względu na treść, ale także na konsekwencje realizacji kierunkowych postanowień Programu. Niektóre z działań rewitalizacyjnych służące osiągnięciu przyjętych celów mogą być zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zatem istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego Programu przed jego ostatecznym zatwierdzeniem i przyjęciem.

3. Cel i zakres Prognozy

Podstawowym celem Prognozy jest **ocena skutków oddziaływania na środowisko proponowanych celów i działań** zawartych w projekcie „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”, jak również **ustalenie czy przyjęte cele strategiczne i kierunki działań gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego**, a także **czy sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi**. Co więcej, Prognoza ma także ułatwić **identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu** oraz **określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku**.

Każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko, traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Należy przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań, tak aby **wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania przedsięwzięć i zmiany w środowisku** oraz **wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska Gminy Gródek nad Dunajcem i pozwoli dążyć do zrównoważonego rozwoju**. Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu jest bez wątpienia analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Gminy Gródek nad Dunajcem w zakresie polityki rewitalizacji.

Niniejszy dokument **wskazuje na możliwe negatywne skutki** oraz **formułuje zalecenia dotyczące przeciwdziałania i/lub ich minimalizacji**. Ponadto stanowi element wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Programu.

Przedmiotowa Prognoza została sporządzona zgodnie z wytycznymi zawartymi w art. 51 ustawy OOS i zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Przedmiotowa Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 53 ustawy OOS organ opracowujący projekt dokumentu uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości Prognozy został uzgodniony z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Krakowie poprzez pismo nr ST-II.411.6.2.2017.APa z dnia 15 marca 2017 roku oraz z Małopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym poprzez pismo nr NS.9022.10.169.2017 z dnia 29 marca 2017 roku.

4. Metodyka opracowania Prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko powstała na podstawie analizy treści projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”, a także oceny wpływu realizacji określonych w niej działań rewitalizacyjnych na środowisko.

W prognozie uwzględniono m.in. wpływ na:

- różnorodność biologiczną,
- zwierzęta,
- siedliska przyrodnicze,
- obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688, 1936, z 2016 r. poz. 422), w tym na obszary Natura 2000,
- zdrowie ludzi,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

Podczas prac nad Prognozą przyjęto, że wszystkie realizowane w ramach działań rewitalizacyjnych przedsięwzięcia będą spełniały wszelkie określone obowiązującym prawem wymagania i będą zastosowane najnowsze technologie i techniki. Posłużono się **metodą opisową** polegającą na **charakterystyce zasobów i stanu środowiska przyrodniczego oraz jego zagrożeń**, a także **metodą analityczną**, która polegała na **analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska proponowanych celów w kontekście lokalnych uwarunkowań i specyfiki przyrodniczej analizowanego terenu**.

Celem przeprowadzonej analizy jest ocena czy i w jaki sposób działania ujęte w Programie mogą oddziaływać na środowisko. W pierwszej części przeprowadzona została analiza czy i w jakim zakresie zapisy ujęte w Programie będą wspierały realizację celów umieszczonych

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

w dokumentach strategicznych powiązanych z niniejszym Programem, sporządzonych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Następnie, na podstawie dokonanej oceny stanu środowiska, zdefiniowano główne problemy w zakresie ochrony środowiska. Określono też wnioski w kontekście braku realizacji Programu.

Kolejnym etapem sporządzenia Prognozy było przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Programu. Następnie przedstawiono metody monitoringu realizacji Programu oraz sporządzono streszczenie w języku niespecjalistycznym.

5. Analiza zawartości projektu Programu oraz powiązania z innymi dokumentami

5.1. Ogólna zawartość projektu Programu

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” stanowi program rewitalizacyjny, którego celem jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany. Dokument zawiera syntetyczny opis uwarunkowań i kierunków rozwoju Gminy Gródek nad Dunajcem oraz celów rewitalizacyjnych i kierunków interwencji służących ich osiągnięciu.

W „Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” zostały przedstawione następujące zagadnienia:

- obszar rewitalizacji objęty Programem

W danej części Programu scharakteryzowano obszar rewitalizacji, czyli obszar, który cechuje się relatywnie największym stopniem degradacji w przestrzeni gminy oraz największą intensywnością występowania zjawisk kryzysowych, w tym wszystkie zjawiska w podsystemie społecznym prezentujące najgorszą sytuację w całej jednostce wiejskiej.

- powiązanie Programu z dokumentami strategicznymi

W niniejszym rozdziale Programu przedstawiono szereg dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie regionalnym i lokalnym, których zapisy w istotny sposób wyznaczają kierunki działań programowych. Określono też poziom spójności Programu z poszczególnymi dokumentami.

- szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Dana część stanowi aktualizację i uszczegółowienie diagnozy problemów z etapu delimitacji i uzupełnienie jej o diagnozę potencjałów obszaru w odniesieniu do podsystemu społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego obejmującego sferę techniczną i środowiskową. W podsystemie społecznym zbadano sytuację lokalnych społeczności poprzez analizę poziomu

korzystania z pomocy społecznej i bezpieczeństwa określonego poprzez liczbę przestępstw i wykroczeń. W podsystemie gospodarczym zbadano sytuację na lokalnym rynku pracy poprzez analizę struktury podmiotów gospodarczych i poziomu bezrobocia. W podsystemie przestrzennym diagnozie poddano sytuację infrastrukturę techniczną i stan środowiska naturalnego.

- wizja i cele rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawiono docelowy wizerunek obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, który zostanie osiągnięty poprzez realizację określonych celów. Ponadto została wyznaczona dwustopniowa struktura celów. Określono **cel nadrzędny** (wynikający bezpośrednio z wizji) i przedstawiono **cele strategiczne** (stanowiące główne wytyczne w poszczególnych podsystemach rewitalizacji). Każdy z celów strategicznych (rewitalizacji) uszczegółowiony został kierunkami działań podziale na poszczególne podsystemy życia społecznego najistotniejsze z punktu widzenia procesów rewitalizacyjnych, w których prowadzona była delimitacja obszarów zdegradowanych oraz szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji tj. podsystem społeczny, gospodarczy oraz przestrzenny z uwzględnieniem sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. W ramach poszczególnych kierunków działań sprecyzowano projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

- przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W danej części zaprezentowano szczegółowe informacje związane z szeregiem przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedstawiono listę głównych i komplementarnych przedsięwzięć wraz z podaniem ich nazwy, podmiotów je realizujących, zakresu zadań, lokalizacji, szacowanej wartości oraz prognozowanych rezultatów. W niniejszym rozdziale przedstawiono również planowany zakres zadań poszczególnych podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z podaniem szacowanych kosztów dla poszczególnych działań. Ponadto wskazano sposoby oceny prognozowanych rezultatów przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez wyznaczenie wskaźników produktów i rezultatów oraz sposobu ich miary.

- komplementarność realizacji programu – mechanizmy integrowania działań

Niniejszy rozdział stanowi szczegółową charakterystykę mechanizmów zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami, zaprogramowanych tak, aby cały proces rewitalizacji był skuteczny i przyczynił się do osiągnięcia zakładanych celów. Opisano w nim różne wymiary komplementarności, tj. komplementarność przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną, międzyokresową oraz źródeł finansowania.

- indykatywne ramy finansowe interwencji

W danej części zestawiono koszty poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zaproponowano potencjalne źródła finansowania dla każdego z nich.

- system wdrażania i monitorowania programu

W danej części przedstawiono strukturę zarządzania realizacją programu, zobrazowano system monitorowania skuteczności podejmowanych działań oraz realizowanych projektów, zaprojektowano wskaźniki monitoringu realizacji celów w podziale na poszczególne podsystemy oraz wskaźniki obrazujące zmianę sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru w odniesieniu do delimitacji i szczegółowej diagnozy, opisano możliwość oceny i ewaluacji skuteczności podejmowanych działań, a także rozpatrzono kwestię partycypacji społecznej.

- niezbędne zmiany w aktach prawa lokalnego i miejscowego

W tej części przeanalizowano zasadność ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz uchwałach, o których mowa w art. 21 ust.1 ustawy z dnia 21.06.2001r. o *ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*.

5.2. Cele realizacji projektu Programu

Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji stanowi docelowy wizerunek obszaru, do którego dąży się poprzez realizację celów rewitalizacji i przy założeniu występowania odpowiednich warunków wewnętrznych i zewnętrznych.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Wizja obszaru rewitalizacji po zakończeniu GPR Gminy Gródek nad Dunajcem kształtuje się następująco:

GRÓDEK NAD DUNAJCEM, PRZYDONICA, ROŻNÓW I TROPIE PO ZAKOŃCZENIU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI STANĄ SIĘ OBSZARAMI O WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH, Z NOWOCZESNĄ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ, MIEJSCAMI PRACY OPARTYMI O LOKALNE POTENCJAŁY, CZYSTYM ŚRODOWISKIEM I ATRAKCYJNĄ PRZESTRZENIĄ GWARANTUJĄCĄ MIESZKAŃCOM WYSOKI KOMFORT ŻYCIA. STANIE SIĘ RÓWNIEŻ OBSZAREM O LEPSZYCH WARUNKACH ROZWOJOWYCH DLA RODZIN, ZMNIESZENIU LICZBY OSÓB UBOGICH, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I BEZROBOTNYCH, O WZMOŻONYCH FUNKCJACH INTEGRACYJNYCH, KTÓRE ŁĄCZYĆ BĘDĄ MIESZKAŃCÓW W SPOŁECZNOŚCI LOKALNE, CECHUJĄCE SIĘ WSPÓLNYMI WARTOŚCIAMI I DZIAŁANAMI NA RZECZ ROZWOJU POSTAW PROSPOŁECZNYCH. WSPÓLNOTY TE BĘDĄ WSPIERAĆ GRUPY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM LUB WYKLUCZONE SPOŁECZNIE, W TYM OSOBY STARE I NIEPEŁNOSPRAWNE, POPRZEC PODEJMOWANIE INICJATYW NA RZECZ USUWANIA BARIER W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ. REWITALIZACJA PRZYCZYNI SIĘ RÓWNIEŻ DO OŻYWIENIA LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I POWSTANIA NOWYCH MIEJSC PRACY, POPRZEC STWORZENIE WARUNKÓW INFRASTRUKTURALNYCH DLA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ. PONADTO, WZROŚNIE STANDARD JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH POPRZEC POPRAWĘ JAKOŚCI I STANU DRÓG PUBLICZNYCH I DOSTĘPU DO SIECI WODNO-KANALIZACYJNEJ. WZROŚNIE RÓWNIEŻ POZIOM POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA W WYMIARZE ŻYCIA SPOŁECZNEGO (ZMNIESZENIE PRZESTĘPCZOŚCI), JAK I W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ POPRZEC PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ STABILIZUJĄCYCH PROCES OSUWANIA MAS ZIEMI.

Zakładana wizja obszaru rewitalizacji – Gródek nad Dunajcem, Przydonica, Rożnów i Tropie – po przeprowadzeniu działań naprawczych będzie mogła zostać osiągnięta dzięki realizacji określonych celów. W ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” została wyznaczona dwustopniowa struktura celów rewitalizacji:

- cel nadrzędny – bezpośrednio wynikający z wizji,
- cele strategiczne – stanowiące główne wytyczne w poszczególnych podsystemach rewitalizacji.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Każdy z celów strategicznych uszczegółowiony został kierunkami działań. Najniższym poziomem operacjonalizacji Programu są projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Celem nadrzędnym rewitalizacji wyznaczonego obszaru jest *ograniczanie skali negatywnych zjawisk i obszarów problemowych na terenie gminy, a także aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców.*

Osiągnięcie celu nadrzędnego będzie możliwe poprzez realizację poniższych celów strategicznych oraz przypisanych im kierunków działań, co zestawiono w poniższej tabeli.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Tabela 1. Cele rewitalizacji i kierunki działań określone w projekcie GPR Gminy Gródek nad Dunajcem

CEL NADRZĘDNY				
Ograniczanie skali negatywnych zjawisk i obszarów problemowych na terenie gminy, a także aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców				
CELE STRATEGICZNE				
Aktywizacja i integracja mieszkańców obszarów rewitalizacji	Ograniczenie problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wspieranie zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej	Poprawa jakości środowiska naturalnego
KIERUNKI DZIAŁAŃ				
Wspieranie działań lokalnych wspólnot na rzecz integracji i aktywizacji społeczności.	Wyrównanie szans i włączenie w życie społeczne osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.	Tworzenie warunków zatrudnienia dla osób poszukujących pracy.	Poprawa stanu infrastruktury drogowej.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa ontologicznego.
Tworzenie miejsc integracji lokalnej społeczności.	Zwiększenie dostępu do działań edukacyjnych i profilaktycznych.	Poprawa kompetencji i umiejętności zawodowych społeczności.	Poprawa lub utworzenie infrastruktury około drogowej (ścieżki piesze, rowerowe, chodniki).	Rozwijanie świadomości proekologicznej wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji.
Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.	Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego.	Aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych.	Poprawa dostępu mieszkańców do sieci techniczno-sanitarnych.	Większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
		Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego.		

Źródło: Projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

W kolejnych tabelach przedstawione zostały cele strategiczne i przypisane im kierunki działań w podziale na poszczególne podsystemy życia społecznego, najistotniejsze z punktu widzenia procesów rewitalizacyjnych, w których prowadzona była delimitacja obszarów zdegradowanych oraz szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji, tj. podsystem:

- społeczny,
- gospodarczy,
- przestrzenny z uwzględnieniem sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Uszczegółowienie przyjętej struktury celów rewitalizacji stanowią przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które w niektórych przypadkach, ze względu na swój zintegrowany charakter przyczyniają się do realizacji kilku celów Programu, do których zostały przypisane.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Tabela 2. Cele rewitalizacji podsystemu społecznego

PODSYSTEM SPOŁECZNY		
Cele strategiczne	Kierunki działań	Powiązanie z problemami
1. Aktywizacja i integracja mieszkańców obszarów rewitalizacji	• Wspieranie działań lokalnych wspólnot na rzecz integracji i aktywizacji społeczności, • Tworzenie miejsc integracji lokalnej społeczności, • Przekształcenie przestrzeni publicznej obszarów zdegradowanych na rzecz aktywności społecznej.	• Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, • Niewystarczająca liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych do spędzania czasu wolnego, • Niewielka liczba ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, • Niewielka liczba miejsc spotkań dla mieszkańców, • Konieczność odtworzenia i remontów małej architektury.
2. Ograniczenie problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji	• Wyrównanie szans i włączenie w życie społeczne osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, • Zwiększenie dostępu do działań edukacyjnych i profilaktycznych, • Aktywizacja społeczna osób wykluczonych poprzez poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego.	• Duża liczba osób korzystających z zasiłków, • Duża liczba osób niepełnosprawnych, • Wysoki poziom ubóstwa spowodowany bezrobociem, • Odnotowywanie wykroczeń prawa.

Źródło: Projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Tabela 3. Cele rewitalizacji podsystemu gospodarczego

PODSYSTEM GOSPODARCZY		
Cel strategiczne	Kierunki działań	Powiązanie z problemami

Proгноza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

3. Wsparcie zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości	• Tworzenie warunków zatrudnienia dla osób poszukujących pracy, • Poprawa kompetencji i umiejętności zawodowych społeczności, • Aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych, • Tworzenie warunków do rozwoju.	• Duża liczba osób bezrobotnych, • Niski wskaźnik nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych.
--	--	---

Źródło: Projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Tabela 4. Cele rewitalizacji podsystemu przestrzennego

PODSYSTEM PRZESTRZENNY		
Cele strategiczne	Kierunki działań	Powiązanie z problemami
4. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej	• Poprawa stanu infrastruktury drogowej, • Poprawa lub utworzenie infrastruktury około drogowej (ścieżki piesze, rowerowe, chodniki), • Poprawa dostępu mieszkańców do sieci techniczno-sanitarnych.	• Niewielka długość sieci kanalizacyjnej lub jej brak na terenie niektórych sołectw, • Słabe wyposażenie w infrastrukturę drogową i około drogową, • Słabe połączenie komunikacyjne sołectw z innymi jednostkami na terenie gminy.
5. Poprawa jakości środowiska naturalnego	• Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa ontologicznego, • Rozwijanie świadomości proekologicznej wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji, • Większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.	• Duże powierzchnie osuwisk, • Duża liczba budynków nie efektywnych energetycznie.

Źródło: Projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”

5.3. Powiązania projektu Programu z innymi dokumentami

W ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” będą realizowane cele strategiczne, które wpisują się w szereg dokumentów strategicznych i planistycznych zarówno na poziomie regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono założenia polityk strategicznych i planistycznych, w których zaznaczone zostało znaczenie rewitalizacji i z którymi Program jest spójny.

1. Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020

Strategia „Małopolska 2020” określa cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni regionalnej. Koncentruje się na kształtowaniu szeroko rozumianej świadomości obywatelskiej i kulturowej, nowoczesnym rozwoju gospodarczym, a także zrównoważonym gospodarowaniu środowiskiem i przestrzenią. Celem głównym jest efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej Małopolski w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.

Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z obszarami:

- Obszar 1: gospodarki wiedzy i aktywności.
- Obszar 2: dziedzictwo i przemysł czasu wolnego.
- Obszar 3: infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej.
- Obszar 5: rozwój miast i terenów wiejskich.
- Obszar 6: bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne.

Strategia Rozwoju Powiatu Nowosądeckiego na lata 2011-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Nowosądeckiego jest dokumentem określającym ścieżkę rozwoju powiatu w długookresowej perspektywie. Jej realizacja pozwala na różnorodne procesy rozwojowe oraz zdynamizowanie procesów, umożliwiających przyspieszenie i wzmocnienie pozytywnych efektów ich oddziaływania w regionie. W Strategii określono Priorytetowe Kierunki Rozwoju Powiatu Nowosądeckiego, a także cel główny oraz cele operacyjne i kierunki działań.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem jest zgodny z następującymi celami strategicznymi:

Cel strategiczny I: Rozwój gospodarczy powiatu poprzez udoskonalony układ komunikacyjny i sprawną infrastrukturę techniczną o standardzie europejskim oraz stały rozwój przedsiębiorczości gospodarczej i obszarów wiejskich gwarancją wzrostu ekonomicznego regionu.

Cel strategiczny II: Rozwój sfery społecznej powiatu poprzez wysoki poziom ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej, zachowanie bogactwa walorów przyrodniczych i kulturowych powiatu oraz likwidację zjawiska bezrobocia.

2. Poziom lokalny

Potrzebę i znaczenie działań rewitalizacyjnych w przestrzeni Gminy Gródek nad Dunajcem potwierdzają zapisy dokumentów definiujących zamierzenia rozwojowe jednostki wiejskiej. Zatem „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” nie tylko wynika z polityki obszaru zawartej w „Strategii Rozwoju Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2013-2020”, ale jako dokument operacyjny stanowi narzędzie szczególnej interwencji w obszarze kryzysowym gminy. Jest on ściśle powiązany również z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Gródek nad Dunajcem, a także stanowi ich uszczegółowienie oraz doprecyzowanie zawartych w nich zapisów w dziedzinie rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Gminy
Gródek nad Dunajcem na
lata 2013-2020

Strategia Rozwoju Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2013-2020 określa kierunek, aspiracje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody i narzędzia wdrożeniowe. Wizja, określająca stan docelowy, do którego ma dążyć wspólnota samorządowa, to przyjazne i atrakcyjne miejsce do życia, pracy oraz spędzania wolnego czasu, dynamicznie rozwijającym się gospodarczo, o dobrej infrastrukturze i możliwościach komunikacyjno-transportowych, zamieszkałym przez przedsiębiorczych i zadowolonych ludzi oraz odwiedzanym przez wielu turystów i gości.

Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z następującymi celami strategicznymi:

- Obszar strategiczny II: Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka lokalna, generująca nowe miejsca pracy, tworzona i pobudzona przez przedsiębiorczą wspólnotę lokalną.
- Obszar strategiczny III: Stworzenie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej, zwiększenie dostępności komunikacyjnej i dbałości o środowisko naturalne.
- Obszar strategiczny IV: Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług społecznych o wysokiej jakości oraz sprawne zarządzanie rozwojem lokalnym.

Studium Uwarunkowań
i Kierunków
Zagospodarowania
Przestrzennego Gminy
Gródek nad Dunajcem

Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele główne zawarte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego:

Cele główne:

- rozwój lokalny z zachowaniem ładu przestrzennego;
- poprawa warunków życia mieszkańców;
- stworzenie odpowiednich warunków technicznych dla rozwoju Gminy;
- rozwój przedsiębiorczości.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Program Ochrony
Środowiska dla Gminy
Gródek nad Dunajcem na
lata 2015-2018
z perspektywą do roku
2022 aktualizacja

Celem Programu Ochrony Środowiska jest przeprowadzenie analizy obecnego stanu środowiska naturalnego w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych podejmowanych przez samorząd w zakresie ochrony środowiska. Założenia programu na lata 2019-2022 zakładają realizację priorytetowych działań z zakresu modernizacji dróg, rozbudowy systemu odbioru i oczyszczania ścieków oraz wprowadzenia docelowego systemu gospodarki odpadami. Z tymi założeniami Gminny Program Rewitalizacji jest spójny.

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Gródek nad
Dunajcem na lata 2010-
2020

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2010-2020 jako kierunki działań w zakresie pomocy społecznej zaplanowano następujące priorytety – cele strategiczne:

1. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych ubóstwem, uzależnieniem, bezrobociem oraz patologią.
2. Kształtowanie ogólnych warunków życia i rozwoju dzieci i młodzieży.
3. Ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności i długotrwałej choroby.

Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2010-2020.

6. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska Gminy Gródek nad Dunajcem na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektu Programu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

6.1. Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Krakowie co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu¹ w poszczególnych strefach za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów.

W województwie małopolskim wyróżniono 3 główne strefy: Aglomeracja Krakowska (PL 1201), miasto Tarnów (PL 1202) i strefa małopolska (PL 1203). Obszar regionu dodatkowo został podzielony² na 11 stref, w których dokonuje się coroczne oceny jakości powietrza. Gmina Gródek nad Dunajcem znajduje się w granicach strefy małopolskiej limanowsko-gorlickiej.

Rysunek 1. Obszar stref w województwie małopolskim

¹ Oceny poziomów substancji w powietrzu zamieszczane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie w *Raportach o stanie środowiska w województwie małopolskim* – publikacje dostępne są na stronie internetowej <http://www.krakow.pios.gov.pl/publik.php>

² Na podstawie art. 87 ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. Nr 52 z 2008 r. poz. 310)

Źródło: „Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – strefa dąbrowsko-tarnowska i gorlicko-limanowska” Załącznik do uchwały Nr VI/70/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 lutego 2011 r.

Zakres oceny rocznej wykonanej na potrzeby ustalenia dotrzymywania standardów emisyjnych dla poszczególnych zanieczyszczeń jest analizą wielkości stężeń za rok 2015. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia dla 12 substancji:

- dwutlenku siarki – SO_2 ,
- dwutlenku azotu – NO_2 ,
- tlenku węgla – CO ,
- benzenu – C_6H_6 ,
- pyłu zawieszonego PM_{10} ,
- pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2.5}$,
- ołowiu w pyle – $\text{Pb}(\text{PM}_{10})$,
- arsenu w pyle – $\text{As}(\text{PM}_{10})$,
- kadmu w pyle – $\text{Cd}(\text{PM}_{10})$,
- niklu w pyle – $\text{Ni}(\text{PM}_{10})$,
- benzo(a)pirenu w pyle – $\text{B(a)P}(\text{PM}_{10})$,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- ozonu – O₃,

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla 3 substancji:

- dwutlenku siarki – SO₂
- tlenków azotu – NO_x,
- ozonu – O₃ określonego współczynnikiem AOT40.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów dopuszczalnych, docelowych i celu długoterminowego określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w *sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. 2012 r. poz. 1031).

Zgodnie z art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska* odrębnie dla każdego zanieczyszczenia wyznaczono strefy, w których:

- przekroczone są poziomy dopuszczalne,
- nie są przekroczone poziomy dopuszczalne,
- przekroczone są poziomy docelowe,
- nie są przekroczone poziomy docelowe,
- przekroczone są poziomy celu długoterminowego,
- nie są przekroczone poziomy celu długoterminowego.

Przekroczenie poziomów oceniane było na podstawie wielkości stężeń zanieczyszczeń z okresu roku 2015. W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
 - klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
 - klasa D1 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
 - klasa D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.
3. Dla PM2.5, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:
 - klasa A1 – stężenia PM2.5 na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- klasa C1 – stężenia PM2.5 przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

W poniższych tabelach zestawiono klasyfikację strefy małopolskiej z uwzględnieniem parametrów kryterialnych pod kątem ochrony zdrowia oraz pod kątem ochrony roślin za 2015 rok.

Tabela 5. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy małopolskiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia za 2015 rok

Nazwa substancji	Klasyfikacja strefy ze względu na ochronę zdrowia
Dwutlenek siarki	A
Dwutlenek azotu	A
Tlenek węgla	A
Benzen	A
Pył zawieszony PM10	C
Pył zawieszony PM2.5 (poziom dopuszczalny faza I)	C
Pył zawieszony PM2.5 (poziom dopuszczalny faza II)	C1
Ołów	A
Arsen	A
Kadm	A
Nikiel	A
Benzo(a)piren	C
Ozon (poziom docelowy)	C
Ozon (poziom celu długoterminowego)	D2

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2015 roku, WIOŚ w Krakowie.

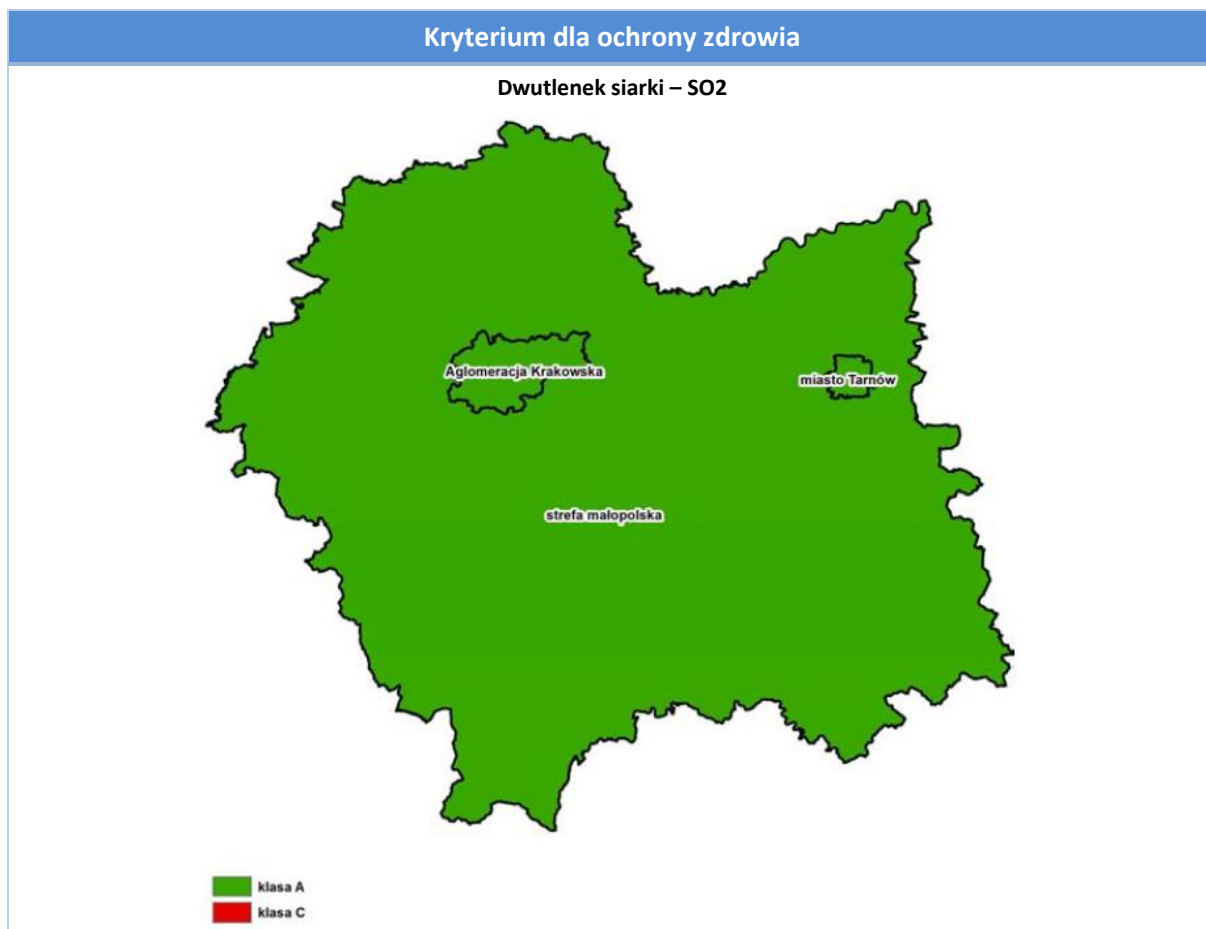
Tabela 6. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy małopolskiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin za 2015 rok

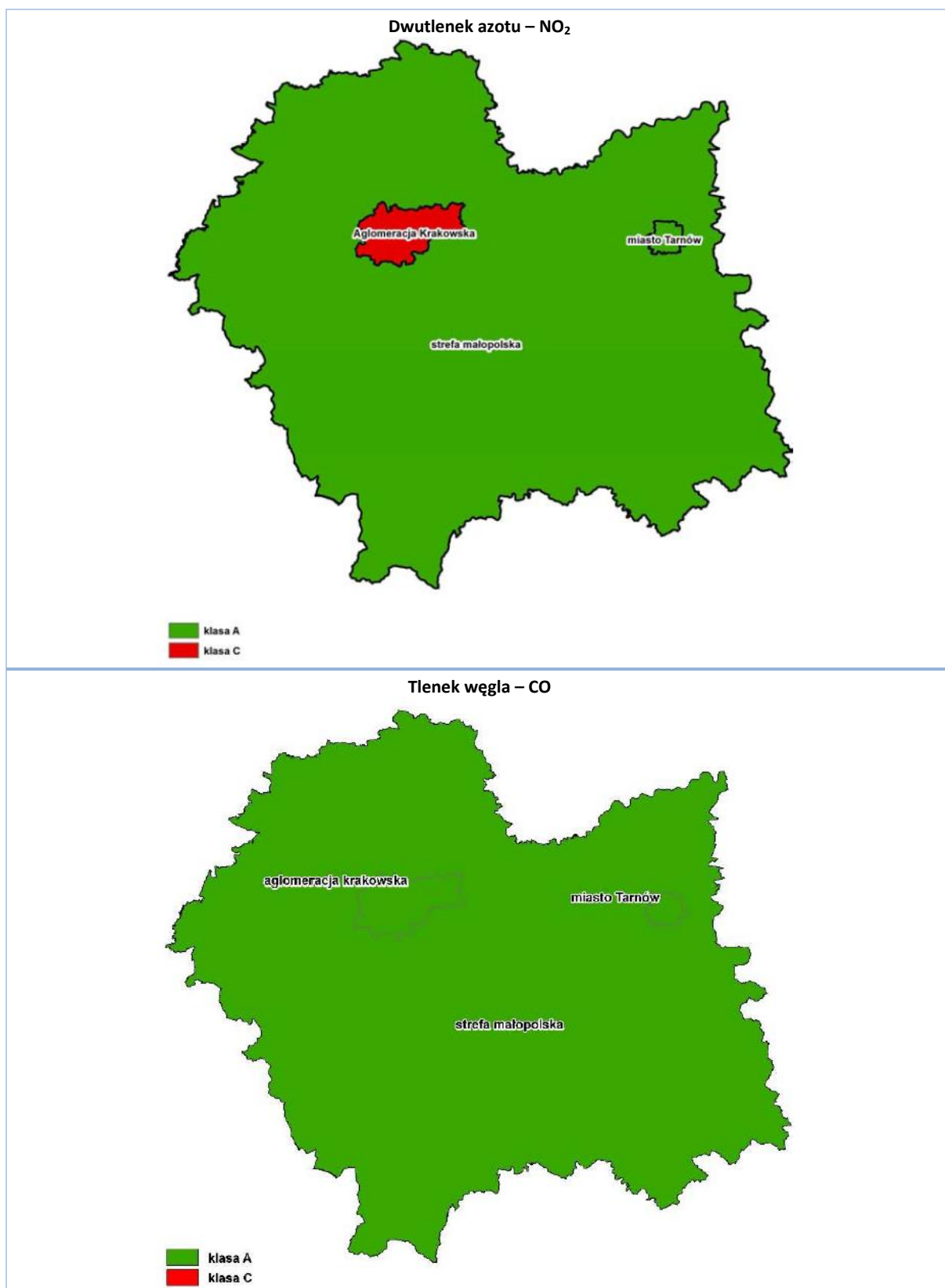
Nazwa substancji	Klasyfikacja strefy ze względu na ochronę roślin
Dwutlenek siarki	A
Tlenki azotu	A
Ozon (poziom docelowy)	C
Ozon (poziom celu długoterminowego)	D2

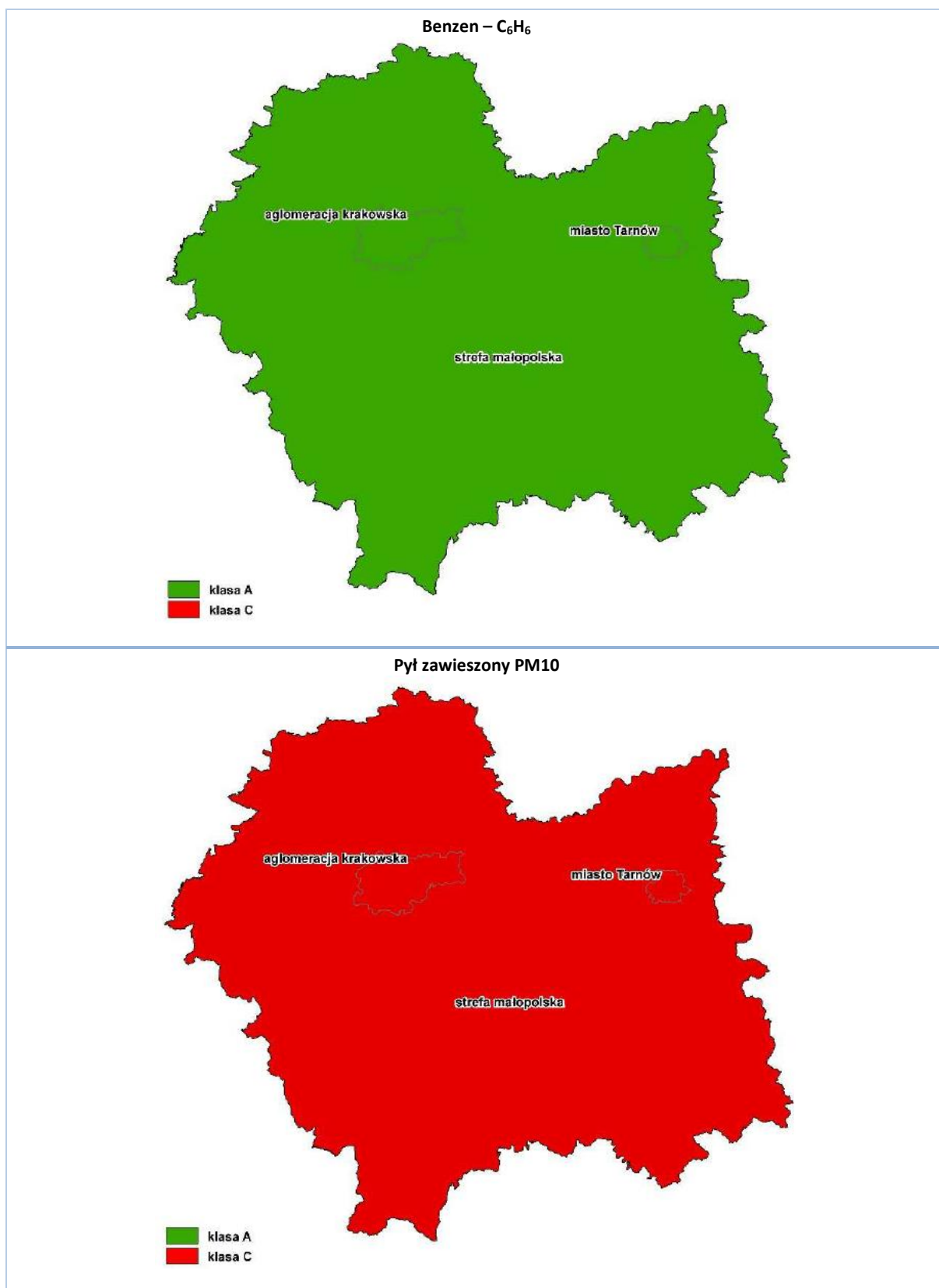
Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2015 roku, WIOŚ w Kraków.

Poniższej zestawiono wyniki jakości klasyfikacji stref powietrza w województwie małopolskim za 2015 rok.

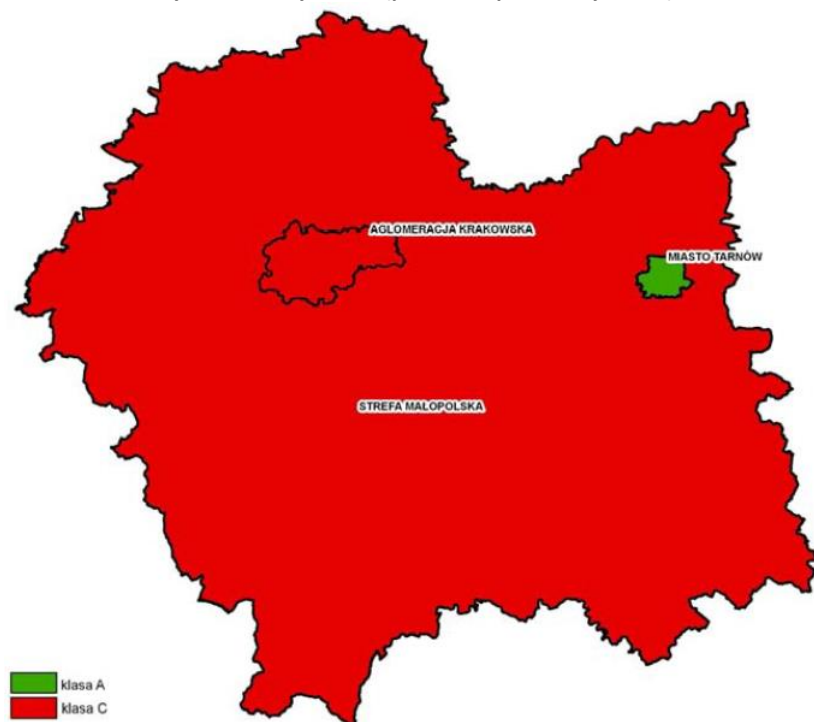
Tabela 7. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń w województwie małopolskim z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia oraz kryteriów dla ochrony roślin za 2015 rok.

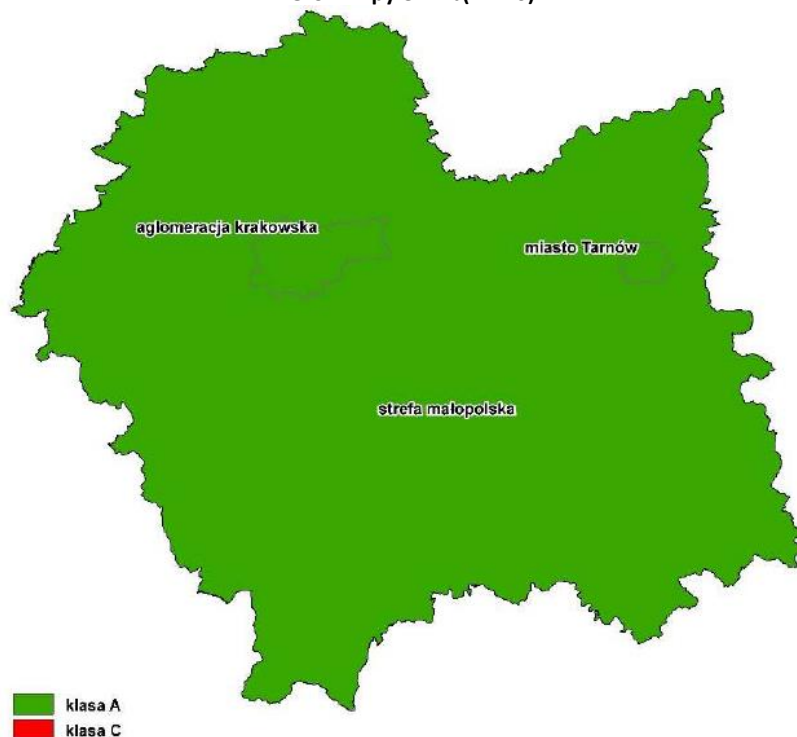

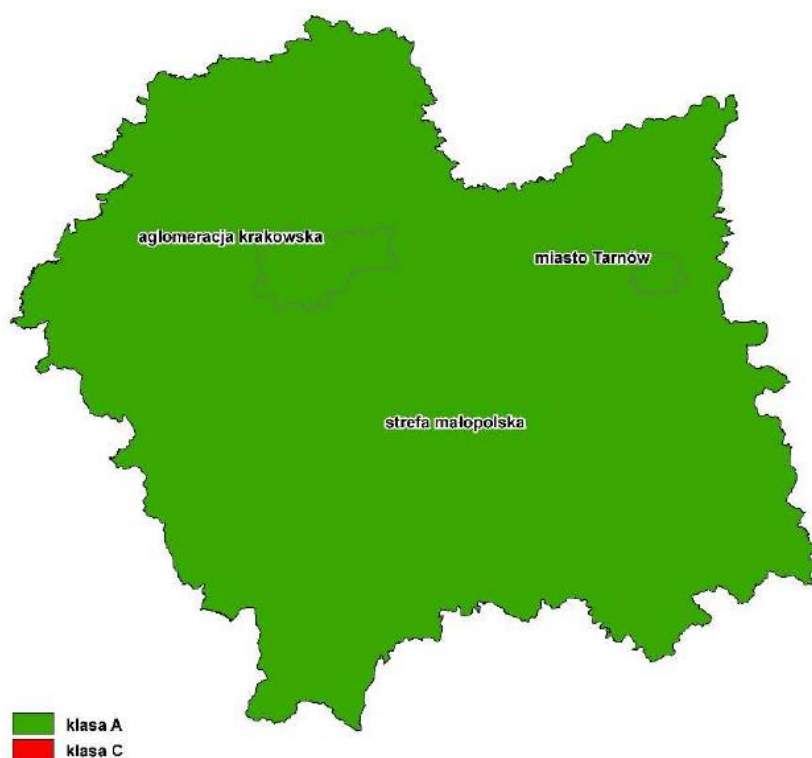
Pył zawieszony PM2.5 (poziom dopuszczalny faza II)

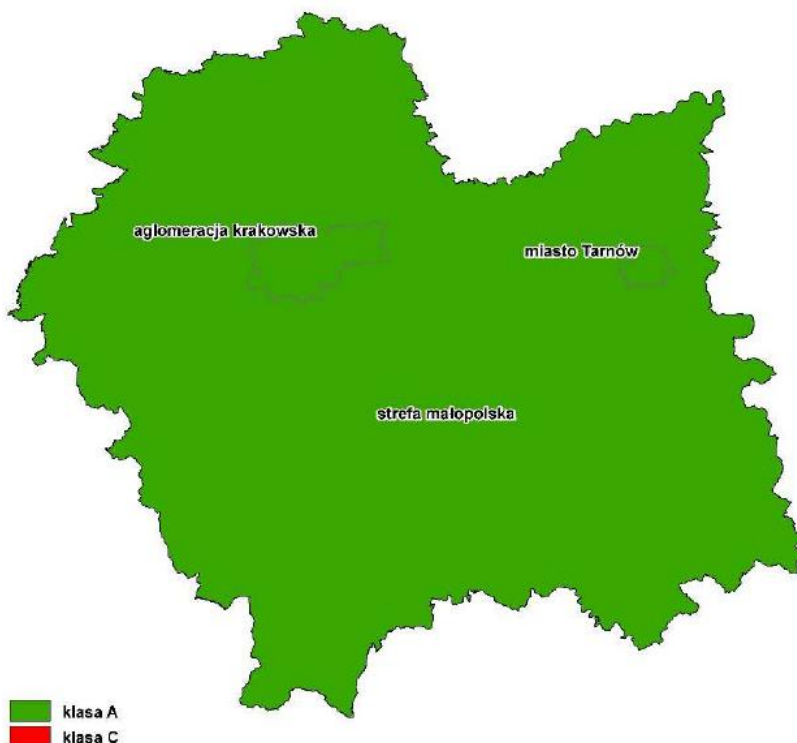
Ołów w pyłe – Pb(PM10)

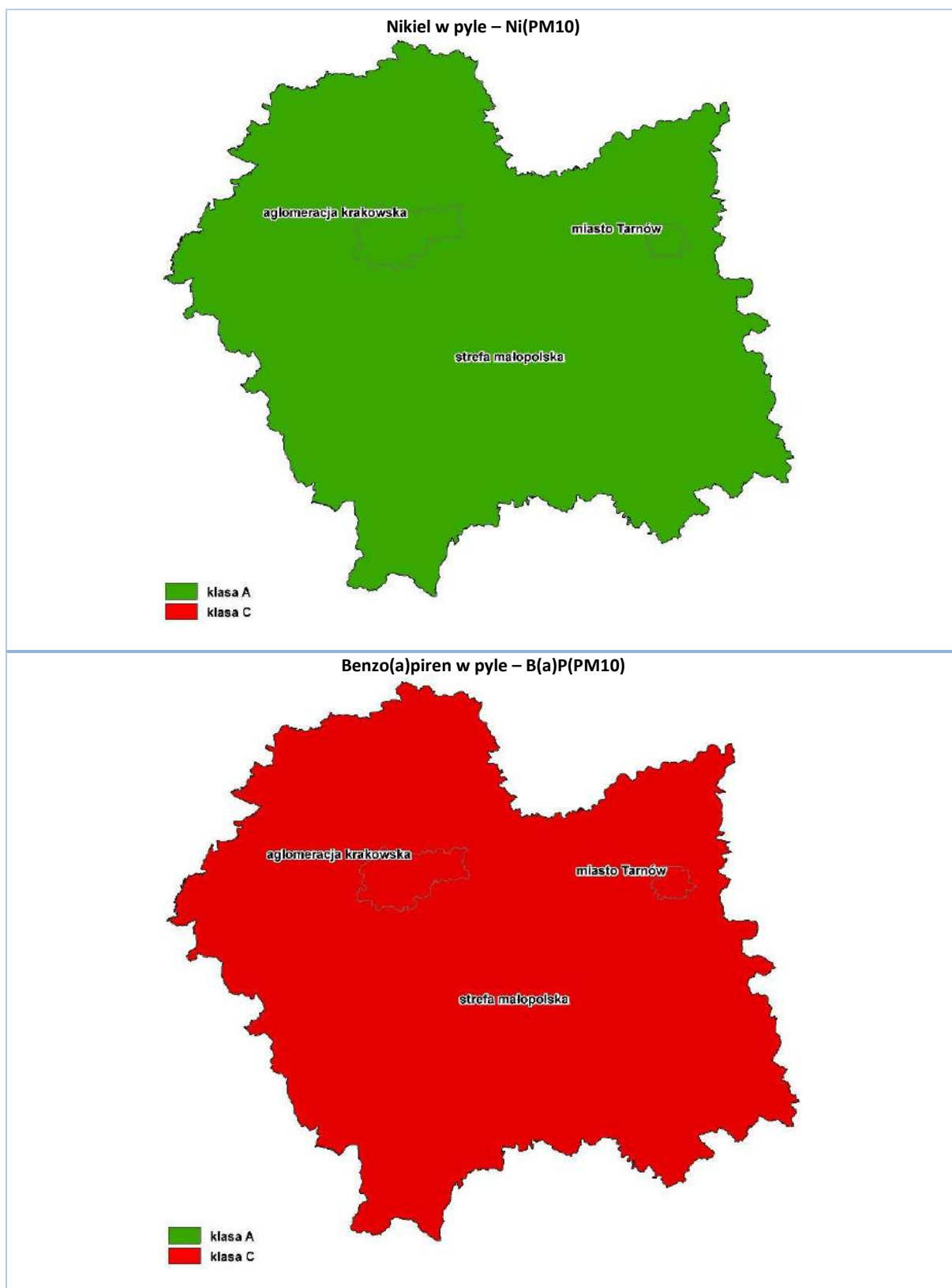

Arsen w pyle – As(PM10)

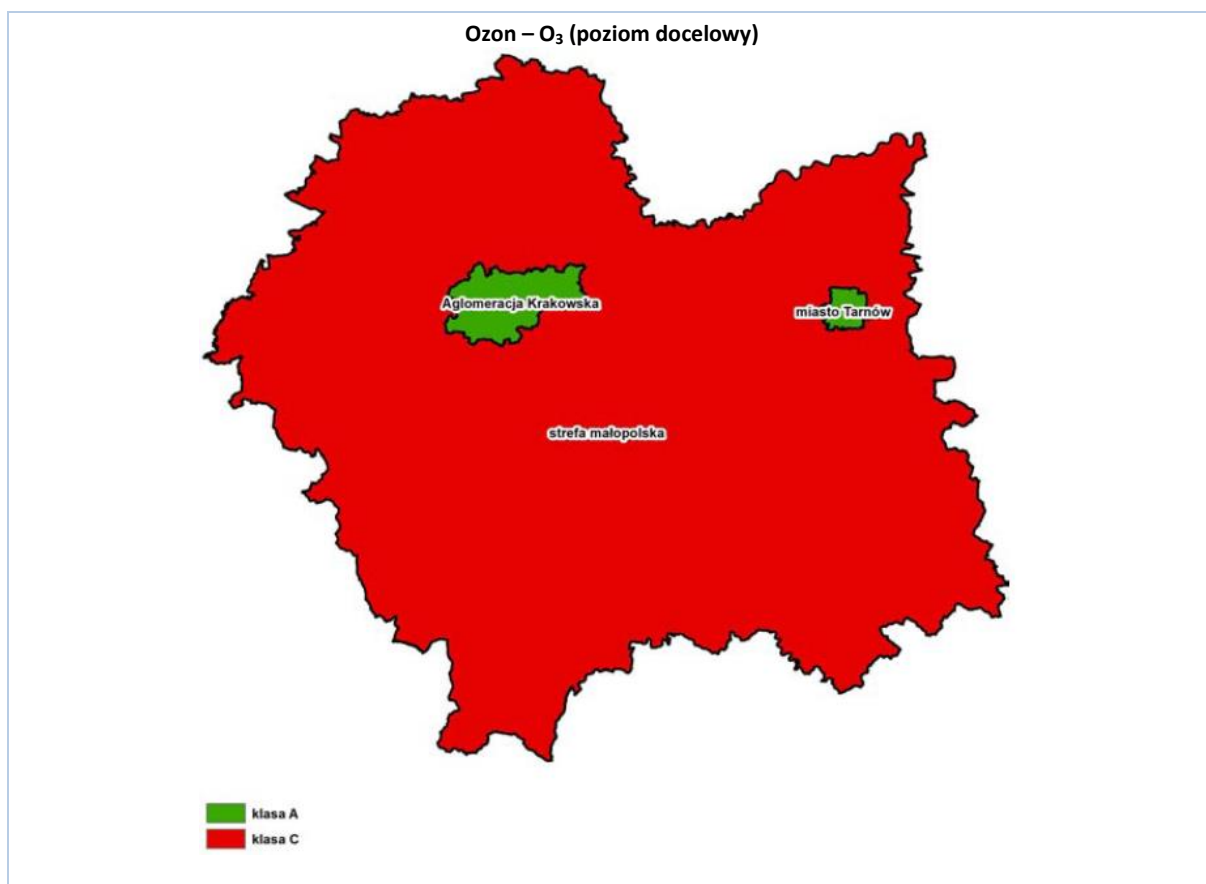

Kadm w pyle – Cd(PM10)

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

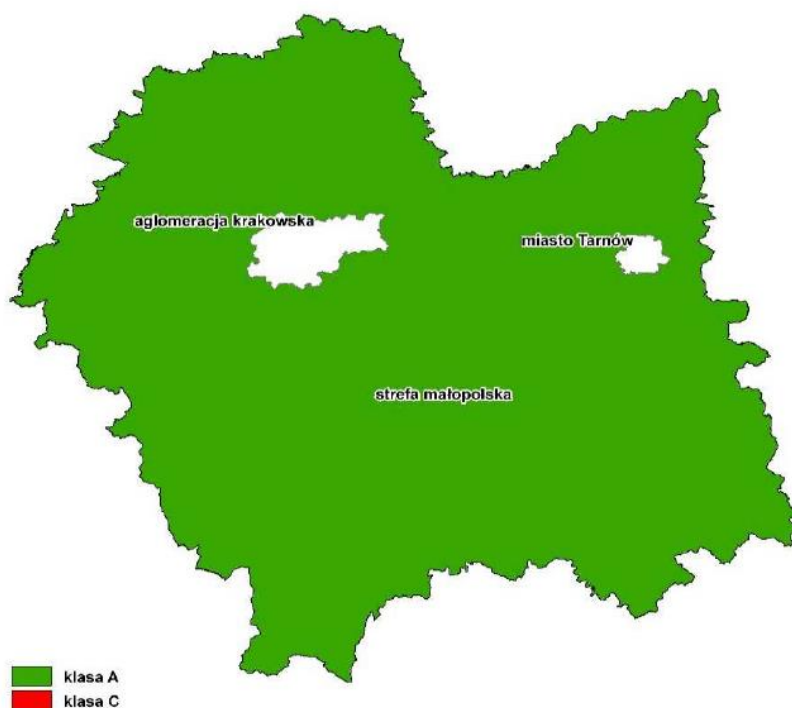

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza – raport za 2015 rok, WIOŚ w Krakowie.

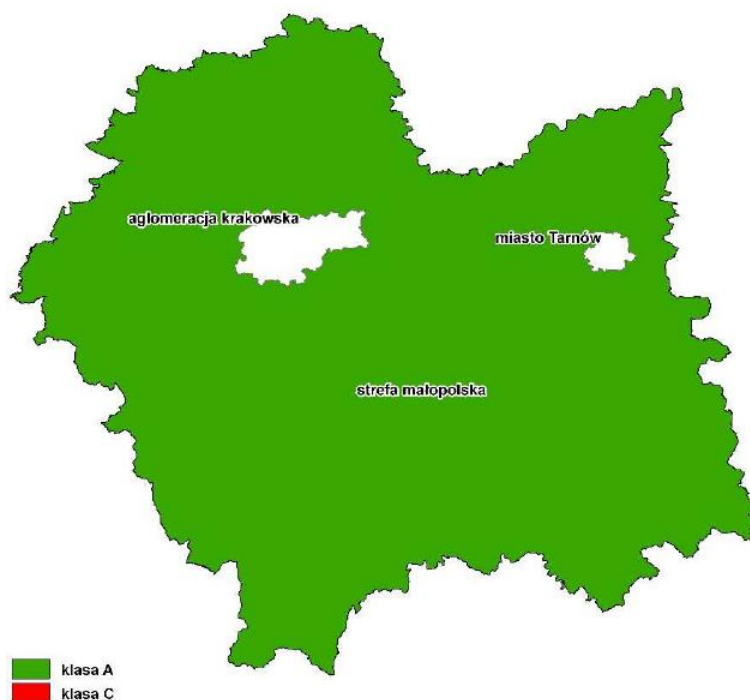
Kryterium dla ochrony roślin

Dwutlenek siarki – SO₂

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

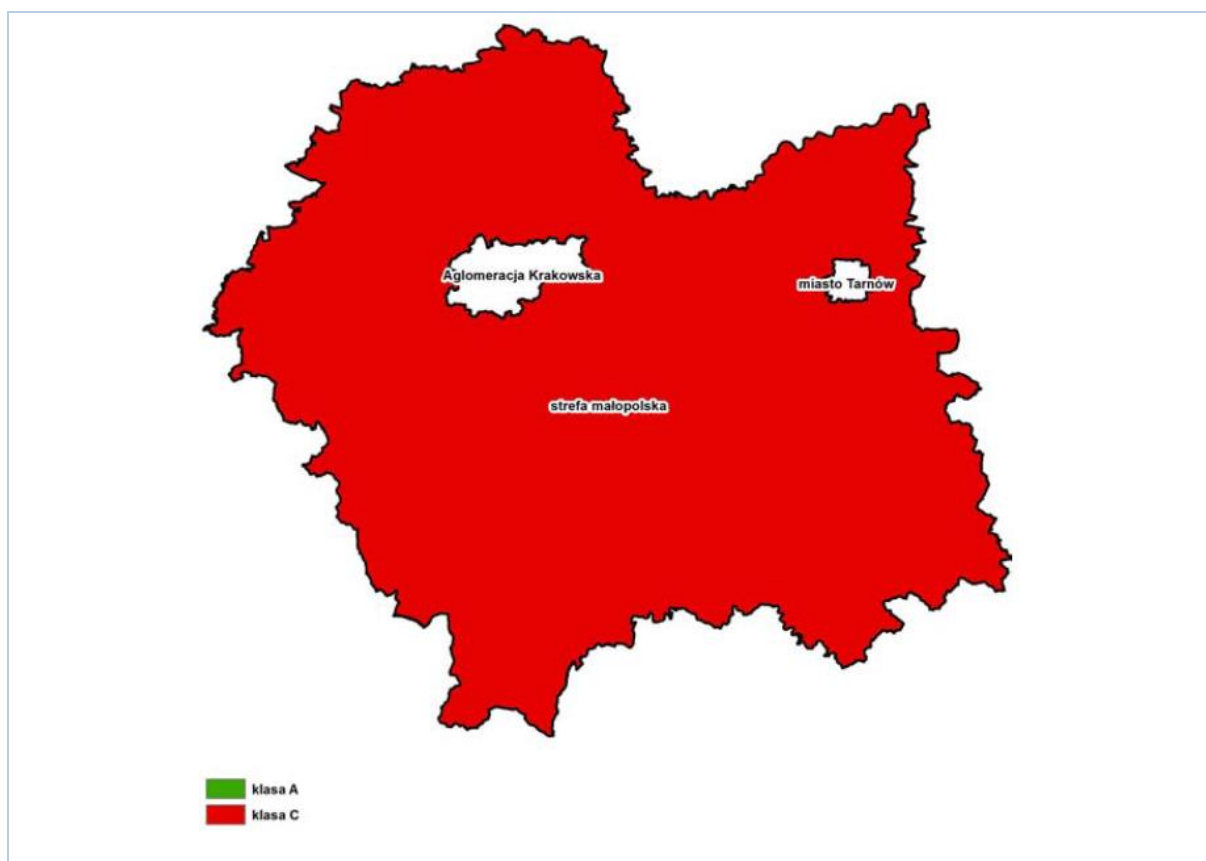

Tlenki azotu – NO_x

Ozon – O₃ (poziom docelowy)

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza – raport za 2015 rok, WIOŚ w Krakowie.

4. Główne problemy i zagrożenia powietrza atmosferycznego

Na jakość powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem wpływają:

- procesy technologiczne i procesy energetycznego spalania paliw (na terenie gminy funkcjonują kotłownie komunalne),
- emisja komunikacyjna (ze względu na natężenie ruchu, pojazdy przemieszczające się drogami: drogą wojewódzką nr 975 oraz drogami powiatowymi i gminnymi, które są podstawowym źródłem zanieczyszczenia powietrza), stwarza zagrożenie dla środowiska w pobliżu dróg o znacznym natężeniu ruchu kołowego,
- emisja niska (indywidualne gospodarstwa domowe ogrzewane są poprzez własne kotłownie węglowe lub piece), ma duży wpływ na stan czystości powietrza (benzo(a)piren, pył PM_{2,5} i PM₁₀), która pochodzi z lokalnych kotłowni, palenisk indywidualnych; lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają jakichkolwiek urządzeń ochrony powietrza; wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową³.

Stężenia zanieczyszczeń charakteryzuje zmienność sezonowa, związana przede wszystkim z warunkami klimatycznymi. Obszar gminy wiejskiej w większości charakteryzuje się stosunkowo korzystnymi warunkami dla rozprzestrzeniania zanieczyszczeń powietrza. Szczególnie są to miejsca dobrze przewietrzanych wierzchowin i wyższych części stoków garbów pogórskich. O wiele gorsze warunki dla rozproszeń gazów i pyłów panują w dnach dolin, gdzie dochodzi do powstawania zjawisk niskich inwersji. Wzniesienia utrudniają odpływ do wyższych warstw atmosfery zanieczyszczeń z tzw. niskich źródeł emisji (kominy domów mieszkalnych, silniki samochodów)⁴.

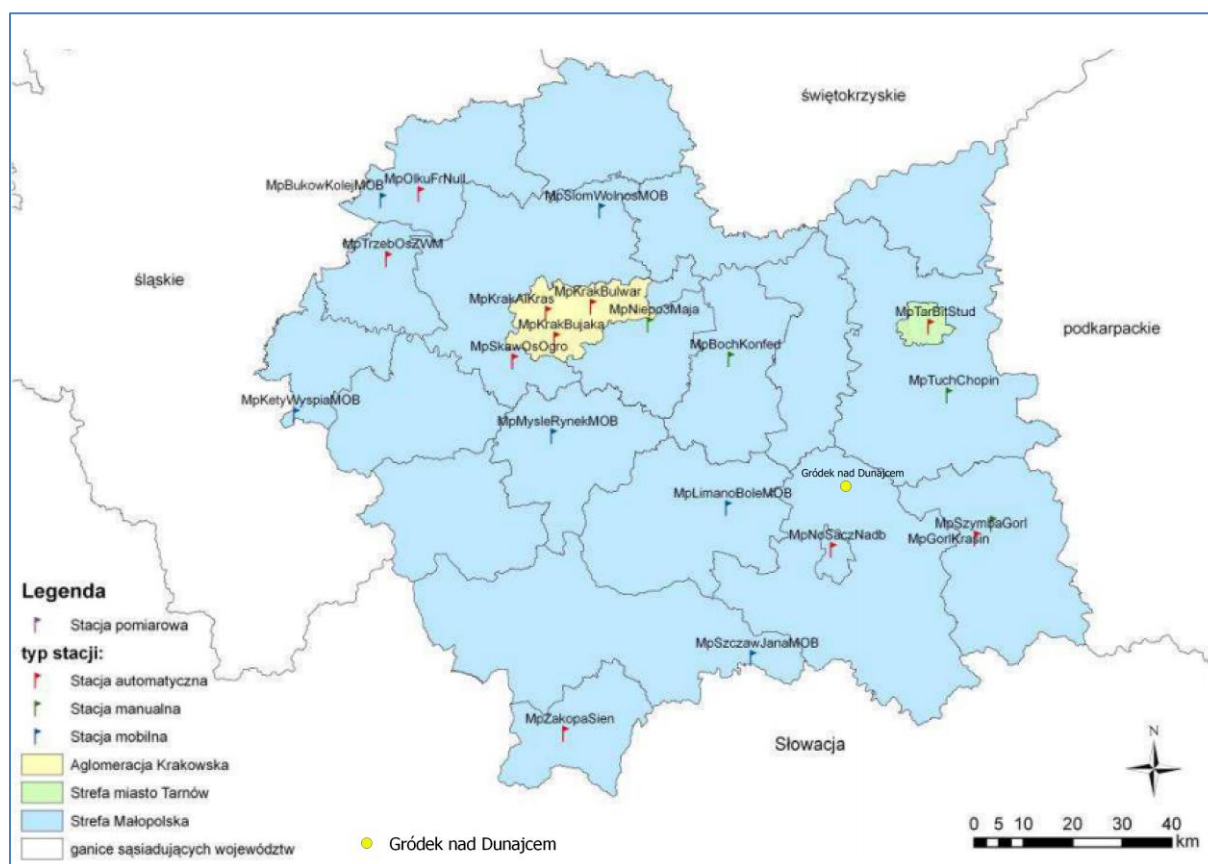
³ Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022 – aktualizacja”, Gmina Gródek nad Dunajcem, 2015 r.

⁴ „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gródek Nad Dunajcem” – zbiór opracowań analitycznych, Zarząd Gminy Gródek nad Dunajcem, 2000.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem nie jest bezpośrednio prowadzony monitoring jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiaru zanieczyszczeń atmosfery zlokalizowany jest w Nowym Sączu przy ul. Nadbrzeżnej, tj. około 20 km w kierunku południowym od przedmiotowej jednostki wiejskiej. Nazwa niniejszej stacji, to „Nowy Sącz”, identyfikowana kodem „MpNoSacznadb” i kodem międzynarodowym „PL0550A”⁵.

Rysunek 2. Lokalizacja stref ochrony powietrza i stanowisk pomiarowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie wykorzystywanych w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie małopolskim za rok 2015.

Źródło: „Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” – Załącznik nr 1 do uchwały Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 roku.

⁵ Małopolskie – System monitoringu jakości powietrza <http://monitoring.krakow.pios.gov.pl/> (data dostępu: 16.03.2017 r.)

Według „Raportu o stanie środowiska w województwie małopolskim w latach 2013-2015” emisja zanieczyszczeń pyłowych w obrębie województwa małopolskiego zmniejszyła się w 2015 r. o 7% w stosunku do roku poprzedniego. W trakcie analiz jakości powietrza tego samego roku, nie zarejestrowano przekroczeń norm dla dwutlenku siarki. Odnotowano natomiast wysokie stężenia dla zanieczyszczeń pyłem PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenem. Ponadto, jakość powietrza w strefie małopolskiej także nie spełniła norm w zakresie poziomów docelowych ozonu⁶.

6.2. Wody powierzchniowe i podziemne

5. Wody powierzchniowe

Gmina Gródek nad Dunajcem charakteryzuje się różnorodnymi elementami sieci hydrograficznej. Cały jej obszar położony jest w obrębie zlewni Dunajca, która bogata jest w liczne potoki i strumienie, które zarówno odwadniają doliny, jak i rozcinają wierzchowiny. Za najważniejsze dopływy rzeki Dunajec uznaje się potoki górskie: Jelnianka, Szczecinowski, Przydońska Rzeka, bez nazwy z Radajowic, Majdański Potok⁷.

Na sieć wód powierzchniowych terenu jednostki wiejskiej, składa się również zbiornik Rożnowski (Jezioro Rożnowskie), który powstał w wyniku spiętrzenia wód Dunajca. Zbiornik ten stanowi drugi pod względem wielkości (pojemności całkowitej 159,3 mln m³) sztuczny akwen w województwie małopolskim i szósty w skali kraju. Jezioro Rożnowskie pełni głównie funkcję retencyjno-przeciwpożarową i energetyczną, a dodatkowo także turystyczną.

Zlewnia Dunajca według wykazów RZGW należy do regionu wodnego Górnej Wisły dzielący się na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Terytorium Gminy Gródek nad Dunajcem należy do pięciu JCWP:

⁶ „Program ochrony środowiska dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” – Załącznik nr 1 do uchwały Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 roku

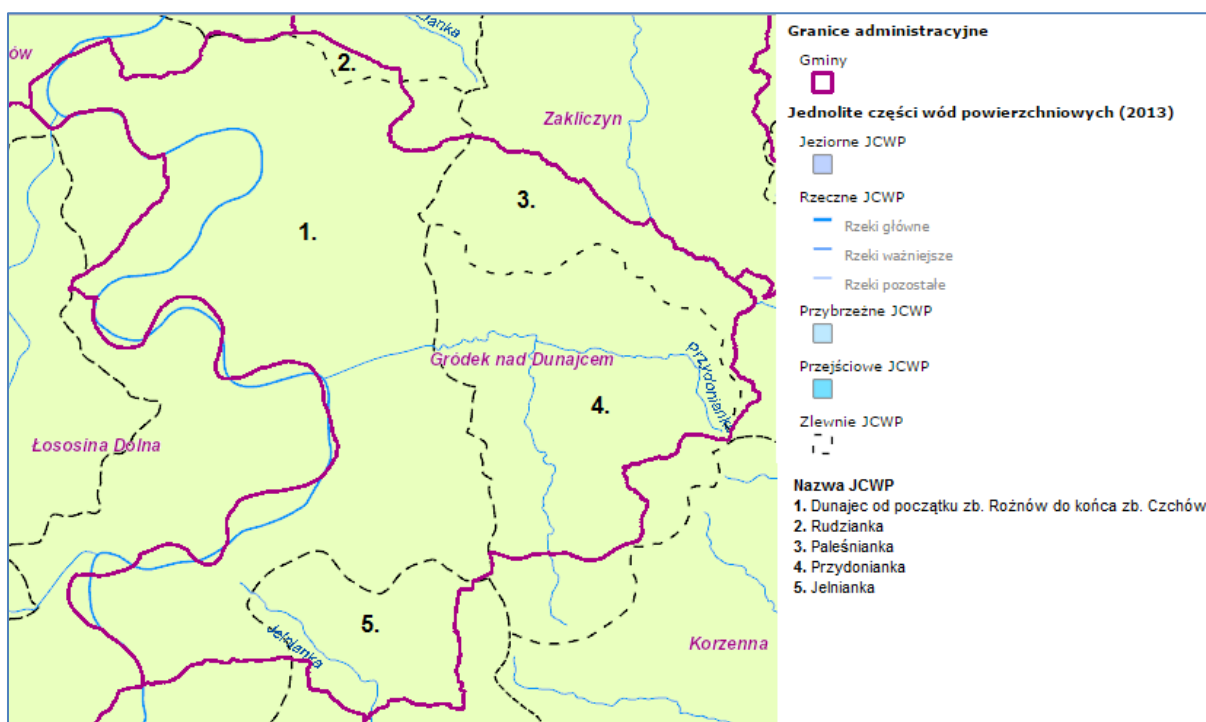
⁷ Dane otrzymane z Urzędu Gminy Gródek nad Dunajcem „Hydrografia – Region wodny Górnej Wisły”

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- Dunajec od początku zb. Rożnów do końca zb. Czchów (nr PLRW20000214739),
- Paleśnianka (nr PLRW20000214739),
- Przydonianka (nr PLRW2000012214589),
- Jelnianka (nr PLRW2000012214549),
- Rudzianka (nr PLRW2000012214756).

Największa powierzchnia terenu jednostki wiejskiej należy do JCWP *Dunajec od początku zb. Rożnów do końca zb. Czchów*.

Rysunek 3. Obszar Gminy Gródek nad Dunajcem na tle podziału kraju na jednolite części wód powierzchniowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/> (dostęp z dnia 17.03.2017 r.)

Celem środowiskowym dla wszystkich wód powierzchniowych jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu (dla naturalnych jednolitych części wód powierzchniowych) lub potencjału ekologicznego (dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych) oraz dobrego stanu chemicznego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 258, poz. 1549) ocenę stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) wykonuje się

Strona | 43

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie w 2015 roku wykonał ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) województwa małopolskiego. W poniższej tabeli zestawiono wyniki badań JCWP znajdujących się na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem.

Tabela 8. Ocena stanu JCWP rzecznej za 2015 rok

Nazwa i kod ocenianej JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLRW20000214739 Dunajec od początku zb. Rożnów do końca zb. Czchów	silnie zmieniona część wód	dobry	niezagrożona
PLRW200012214756 Rudzianka	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona
PLRW200012214769 Paleśnianka	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona
PLRW200012214589 Przydonianka	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona
PLRW200012214549 Jelnianka	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona

Źródło: Program wodno-środowiskowy kraju – Załącznik 1.

Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach monitoringu jakości wód powierzchniowych⁸ w 2015 r. ocenił, iż jednolita część wód powierzchniowych *Dunajec od początku zb. Rożnów do końca zb. Czchów* posiada dobry potencjał ekologiczny (poziom ufności potencjału ekologicznego – średni) oraz dobry stan chemiczny (poziom ufności stanu chemicznego – średni). Niniejsze JCWP o kodzie nr RW20000214739 występuje na terenie objętym formą ochrony przyrody Południowo-małopolskiego Obszaru Chronionego

⁸ Wyniki klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w województwie małopolskim w roku 2015. Zestawienie tabelaryczne danych do klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego rzek w jcw - ocena za 2015 r. (arkusz STAN_ocena_jcw_2015) oraz rzek w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów chronionych w 2015 roku (arkusz MOC_ocena_ppk)
<http://www.krakow.pios.gov.pl/monitoring/rzeki.php> (dostęp dnia 16.03.2017 r.)

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Krajobrazu. Jednym z punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanym granicach tego obszaru jest punkt pomiarowo-kontrolny o nazwie *Zbiornik Rożnów – powyżej zapory i kodzie PL01S1501_1870*. Przeprowadzone w 2015 r. badania wskazują:

Tabela 9. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w jcwp w 2015 r.

Silnie zmieniona lub sztuczna JCWP	TAK
Program monitoringu	MOEU*
Klasa elementów biologicznych	stan dobry / potencjał dobry
Klasa elementów hydro-morfologicznych	stan bardzo dobry / potencjał bardzo dobry
Klasa elementów fizykochemicznych: stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne	stan bardzo dobry / potencjał bardzo dobry
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	stan dobry / potencjał dobry
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY W PPK MONITORINGU OBSZARÓW CHRONIONYCH	DOBRY
STAN CHEMICZNY W PPK MONITORINGU OBSZARÓW CHRONIONYCH	DOBRY
STAN W PPK MONITORINGU OBSZARÓW CHRONIONYCH	DOBRY

* monitoring obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych

Źródło: Wyniki klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w województwie małopolskim w roku 2015. Zestawienie tabelaryczne danych do klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego rzek w jcw - ocena za 2015 r. (arkusz STAN_ocena_jcw_2015) oraz rzek w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu obszarów chronionych w 2015 roku (arkusz MOC_ocena_ppk), <http://www.krakow.pios.gov.pl/monitoring/rzeki.php> (dostęp dnia 16.03.2017 r.)

Zgodnie z przepisami art. 38f ustawy *Prawo wodne* celem środowiskowym dla Południowo-małopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w części JCWP *Dunajec od początku zb. Rożnów do końca zb. Czchów* jest:

- zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, torfowisk,
- utrzymanie w lasach odpowiedniego poziomu wód gruntowych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych,
- utrzymanie na terenach rolniczych poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności,

- zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wodno-błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródłiskowych cieków,
- zachowanie zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną,
- utrzymanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz wokół zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i oczek wodnych, w postaci pasów szuwarów, zakrzewień i zadrzewień, jako naturalnej obudowy biologicznej, celem zwiększenia bioróżnorodności oraz ograniczenia spływu substancji biogennej,
- ograniczenie prac regulacyjnych cieków wodnych tylko do zakresu niezbędnego dla ochrony przeciwpowodziowej i ich prowadzenie tylko w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek i potoków górskich,
- zwiększanie retencji wodnej, odtwarzania funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych,
- zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne, celem zachowania dróg migracji gatunków [wymaga odtworzenia ciągłości ekologicznej cieków]⁹.

6. Wody podziemne¹⁰

Stosunki wodne wyraźnie zależne są od stanu geomorfologicznego terenu. Główne poziomy wodonośne w obrębie lokalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem, występują w utworach:

- czwartorzędowych – gliny piaszczyste i żwiry zaglinione,
- trzeciorzędowych – piaskowce, w których wody mają charakter wód szczelinowych.

Obszar przedmiotowej jednostki wiejskiej wchodzi w granice zasięgu dwóch zbiorników wód podziemnych: *Zbiornika Dolina Dunajca* (435) będący zbiornikiem czwartorzędowym o charakterze porowym oraz *Zbiornika Istebna* (436) stanowiący zbiornik szczelinowo-porowy.

⁹ Załącznik nr 3 do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły: Cele środowiskowe dla obszarów chronionych, zgodnie z przepisami art. 38f ustawy -Prawo wodne, <http://www.krakow.rzgw.gov.pl> (dostęp dnia 16.03.2017 r.)

¹⁰ Opracowano na podstawie Projektu aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022”

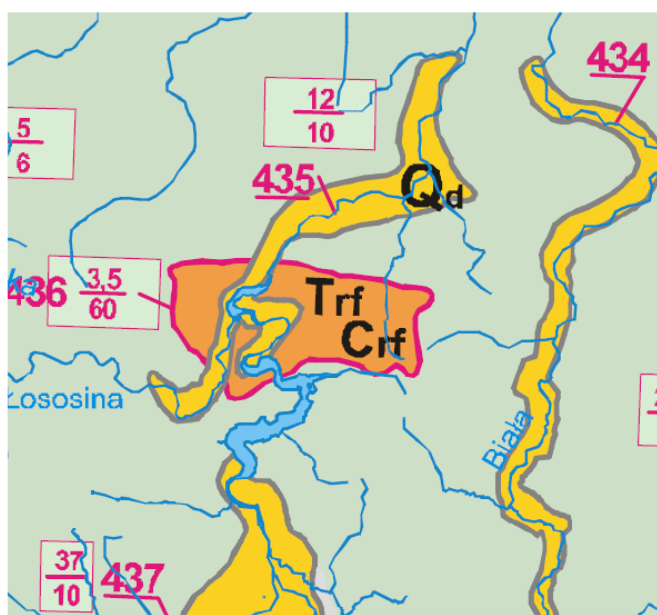
Zbiornik Dolina Dunajca zależny jest od rzeki Dunajec i ma miejsce w holocenijskich porowatych utworach piaszczystych i piaszczystożwirowych, lokalnie zaglinionych. Na terenie zbiornika GZWP 435 ustanowione są dwie strefy:

- obszar najwyższej ochrony (ONO) wyznaczony w miejscu powierzchniowego zasilania poziomu wodonośnego (głównie w zachodniej części sołectwa Tropie), swym zasięgiem pokrywa się z granicami zbiornika GZWP 435;
- obszar wysokiej ochrony (OWO) znajduje się w miejscach zasilania powierzchniowego, posiada niższe ryzyko zagrożenia poziomu wodonośnego, obejmuje tereny przyległe do zbiornika, w zasięgu OWO, a w tym w granicach gminy znajdują się sołectwa: Tropie, Rożnów, Sienna i Zbyszyce.

Gmina Gródek nad Dunajcem położona jest w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP): 435 (ośrodek porowy) i 436 (ośrodek szczelinowo-porowy). W bliskiej odległości zlokalizowane są także GZWP 437 i GZWP 434.

Rysunek 4. Położenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Legenda:

438 numer zbiornika

$\frac{5}{80}$ zasoby dyspozycyjne [tys. m³/d]
średnia głębokość ujęć [m]

Stratygrafia zbiornika

- Q - czwartorzęd
(Qd - dolin, Qk - dolin kopalnych)
- Tr - trzeciorzęd
- Trf, Crf - flisz
(Trf - trzeciorzęd, Crf - kreda)
- Cr3 - kreda górna
- J3 - jura górna
- T1, T2 - trias

Granice GZWP w ośrodkach

- porowym
- szczelinowo-porowym
- szczelinowo-krasowym

Główny zbiornik wód podziemnych nr 435 występuje w utworach czwartorzędowych i jest związany z dolinami rzecznyymi i z kopalnym systemem dolin. Zlokalizowany jest w holocénskich utworach piaszczystych i piaszczysto-żwirowych, lokalnie zaglinionych, które wykazują zróżnicowaną naturalną odporność na zanieczyszczenie. Natomiast GZWP nr 436 stanowi zbiornik trzeciorzędowo-kredowy obrębu Karpat fliszowych. Został on wydzielony ze względu na potrzebę ochrony najbardziej wydajnych warstw skalnych, jako źródło zaopatrzenia w wodę pitną typu szczelinowego i szczelinowo-porowego. Niniejszy zbiornik fliszowy nie posiada naturalnej ochrony, dlatego silnie narażony jest na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni ziemi.

Zgodnie z podziałem obowiązującym od 2016 roku Gmina znajduje się w obszarze jednolitej części wód podziemnych oznaczonej jako JCWPd 150 (do 2015 r. jako JCWPd 153). Występuje

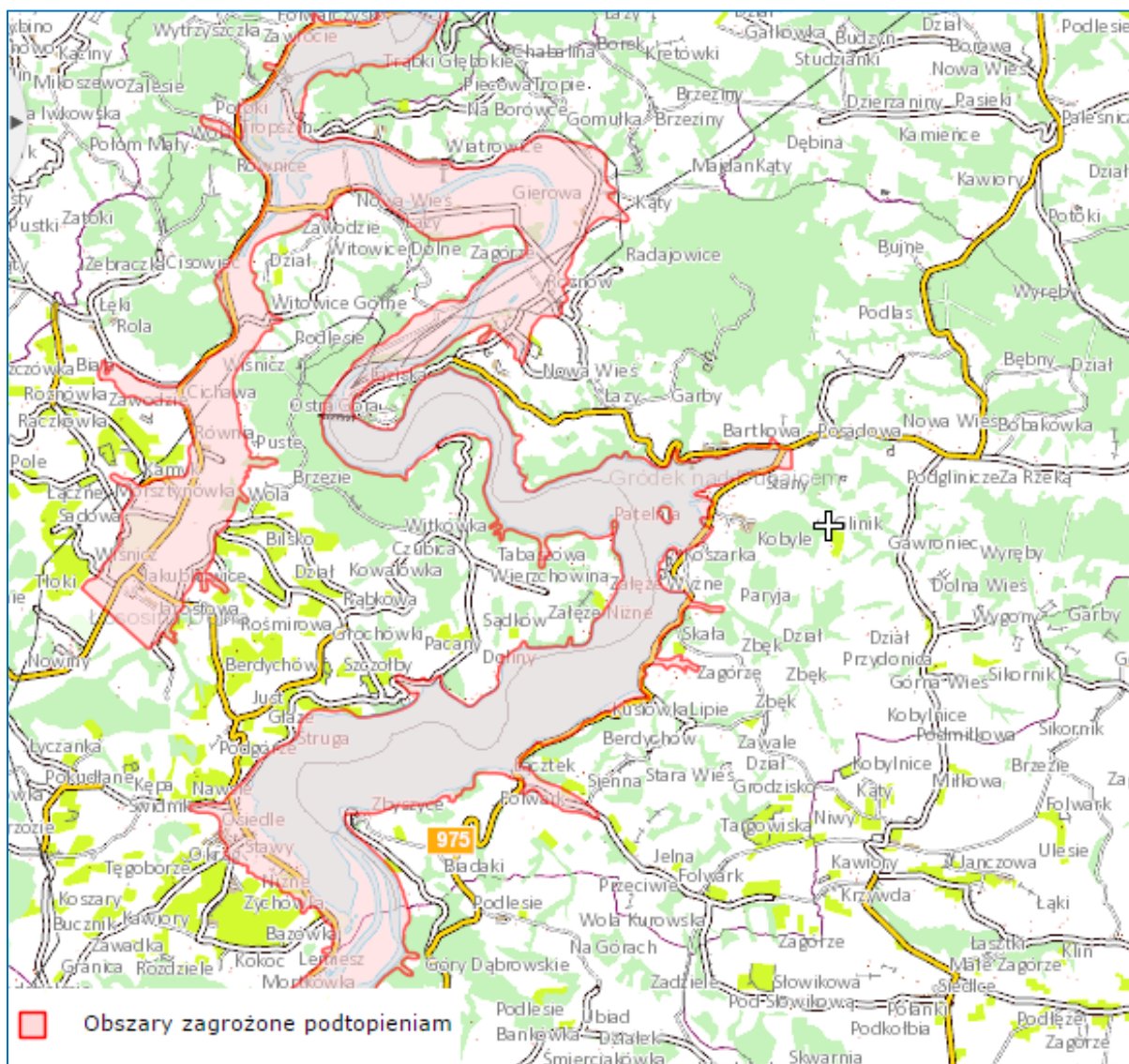
Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- stan jakościowy (chemiczny) – średni.
- wody szczelinowo-porowe w utworach piaskowo-lupkowych (fliszowych)
 - stan ilościowy – stan słaby,
 - stan jakościowy (chemiczny) – bardzo dobry.

7. Zagrożenie powodziowe

Dane Państwowej Służby Hydrogeologicznej przedstawiają, iż teren Gminy Gródek nad Dunajcem jest narażony na niebezpieczeństwo podtopień głównie przez wody rzeki Dunajec.

Rysunek 6. Zagrożenie podtopieniami na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowa Służba Hydrogeologiczna, <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/> (data dostępu 20.03.2017 r.)

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego opracowane w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB zostały sporządzone dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

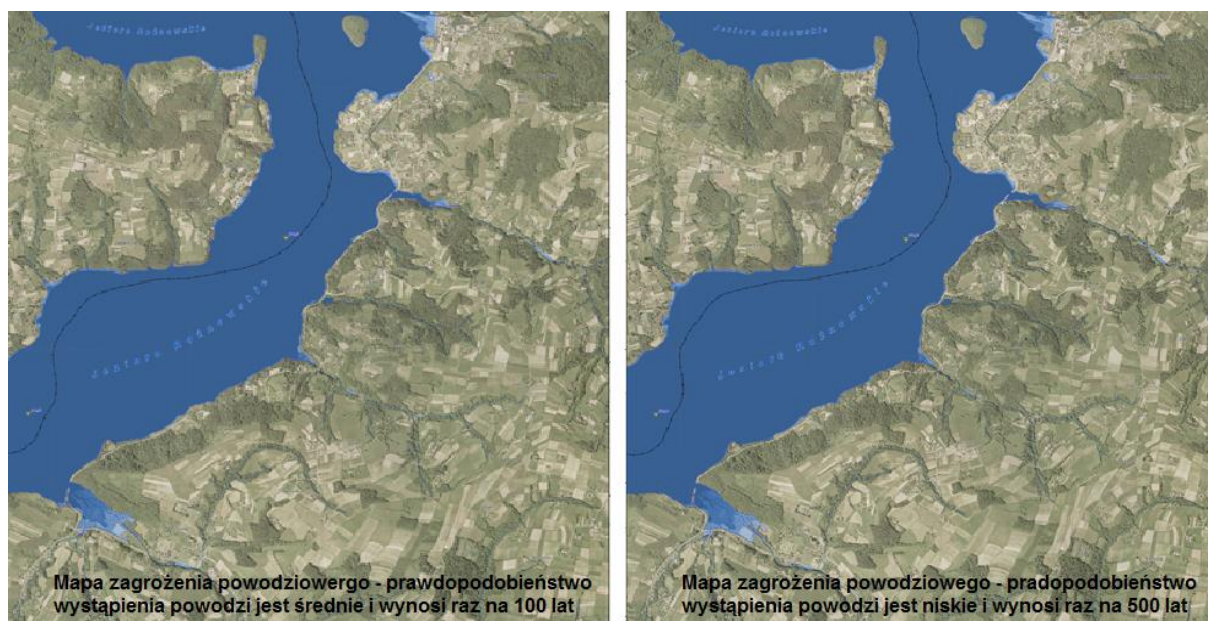
Na mapach zagrożenia powodziowego wskazano obszary z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi z podziałem na:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Zagrożenie powodziowe na obszarze Gminy Gródek nad Dunajcem stwarza w znacznym stopniu rzeka Dunajec, ale także potok Jelnianka i potok Podolanka. Do obszarów szczególnie zagrożonych powodzią na terenie jednostki wiejskiej zaliczają się miejscowości takie jak: Tropie, Roztoka - Brzeziny, Rożnów, Bartkowa - Posadowa, Gródek nad Dunajcem i Zbyszycze¹².

¹² Projekt aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022”

Rysunek 7. Mapy zagrożenia powodziowego – arkusz mapy M-34-78-C-d-2 – fragment terenu Gminy Gródek nad Dunajcem

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

Na podstawie map zagrożenia powodziowego możliwe jest właściwe zarządzanie ryzykiem jakie może stwarzać powódź dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, gospodarki. Pozyskane informacje z niniejszych map o obszarach zagrożonych powodzią i poziomie tego zagrożenia, może być podstawą do podejmowania przez władze lokalne, jak również wszystkich mieszkańców, świadomych decyzji odnośnie lokalizacji inwestycji.

Dzięki łatwej dostępności do wglądu poszczególnych arkuszy map zagrożenia powodziowego, każdy ma możliwość sprawdzić, czy dany obszar jest zagrożony powodzią, a jeśli tak, to w jakim stopniu jest zagrożony.

Ponadto, mapy zagrożenia powodziowego stanowią rzetelne źródło dla prawidłowego planowania przestrzennego na obszarach zagrożonych powodzią oraz dla ograniczania wystąpienia negatywnych skutków powodzi. Zawierają one także informacje, które mogą stać się pomocne w reagowaniu i zarządzaniu kryzysowym w momencie wystąpienia powodzi. Co więcej, arkusze map zagrożenia powodziowego mogą także stać się podstawą dla różnych

organów administracji, do prowadzenia dalszych analiz niezbędnych do realizacji działań, jak np. zarządzania kryzysowego¹³.

Na terenie gminy wiejskiej rzeki, potoki, strumienie oraz inne cieki nie są otoczone wałami przeciwpowodziowymi. Nadrzędnym urządzeniem hydrotechnicznym jest zbiornik retencyjny Zespół Elektrowni Wodnych Rożnów – Czchów, którego działanie polega na ograniczaniu możliwości wystąpienia powodzi na obszarze gminy. Sztuczne jeziora służą nie tylko do magazynowania dużych ilości wody ze zlewni Dunajca i regulacji odpływu stosownie do sytuacji i potrzeb, ale także do produkcji taniej energii elektrycznej. W zespole dwóch zbiorników prowadzona jest gospodarka retencyjno-energetyczna¹⁴.

8. Główne problemy i zagrożenia wód¹⁵

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych na terenie przedmiotowej jednostki wiejskiej wynikają przede wszystkim z niewłaściwej działalności antropogenicznej. Zanieczyszczenia wód w obrębie gminy wynikają zwłaszcza z prowadzenia nieprawidłowej hodowli rolniczej. Polega to na nieodpowiedniej utylizacji gnojówki, gnojownicy i wód gnojowych zawierających znaczne ilości materii organicznej. Ścieki rolnicze zrzucane są do wód powierzchniowych (bezpośrednio lub za pośrednictwem rowów) oraz w wyniku procesu infiltracji przedostają się do wód podziemnych.

Do innych zagrożeń dla jakości wód zalicza się:

- zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki komunalnej i źródeł rolniczych,

¹³ Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Informatyczny System Osłony Kraju <http://www.isok.gov.pl/pl/mapy-zagrozenia-powodziowego-i-mapy-ryzyka-powodziowego> (dostęp z dnia 21.03.2017 r.)

¹⁴ Projekt aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022”

¹⁵ Opracowano na podstawie Prognozy oddziaływania na środowisko Projektu Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017.

- niedostateczna sanitacja terenu gminy¹⁶ w tym m.in.:
 - brak nowych oczyszczalni ścieków i brak sukcesywnego podłączania gospodarstw domowych i infrastruktury turystycznej do kanalizacji zbiorczych,
 - brak kompleksowej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy,
 - przepełnione i nieszczelne szamba,
- znaczna ilość zanieczyszczeń, w szczególności pochodzących z rolnictwa (niekontrolowane zastosowania nawozów sztucznych), czego skutkiem jest powstawanie zjawiska eutrofizacji wód powierzchniowych,
- zanieczyszczenie pochodzące ze źródeł punktowych i rozproszonych: komunalnych, przemysłowych i rolniczych,
- powstawanie tzw. dzikich wysypisk,
- zanieczyszczania obrzeży Jeziora Rożnowskiego oraz koryt cieków wodnych wpadających do jeziora ze względu na nieodpowiednie zagospodarowanie strefy brzegowej.

6.3. Klimat akustyczny

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł,
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie,
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

¹⁶ **Sanitacja obszarów wiejskich** polega na działaniach technicznych, organizacyjnych, ekonomicznych oraz kulturowych, których celem jest podniesienie jakości życia i standardu sanitarnego miejsca zamieszkania. Podstawowymi środkami technicznymi umożliwiającymi sanitację są instalacje do zaopatrzenia w wodę, kanalizacja, składowiska odpadów pochodzenia gospodarczego oraz rolniczego.
<https://doi.prz.edu.pl/pl/pdf/biis/329> (dostęp dnia 21.03.2017 r.)

9. Hałas komunikacyjny

Na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem głównym źródłem uciążliwości akustycznej jest ruch kołowy odbywający się wzdłuż głównej drogi wojewódzkiej nr 975 przecinającej obszar jednostki wiejskiej. Wynika to przede wszystkim z natężenia ruchu komunikacyjnego, w tym dużego udziału transportu ciężkiego.

Na hałas komunikacyjny składa się przede wszystkim dźwięk generowany w związku z poruszaniem się pojazdu i hałas powstający na styku opony z nawierzchnią drogową. Przy prędkościach powyżej 60 km/h hałas wynikający z tarcia opon o nawierzchnię drogi przewyższa hałas silnika.

Na stopień uciążliwości tras komunikacyjnych wpływ mają takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura ruchu pojazdów (ciężkie pojazdy i motocykle są około dwa razy głośniejsze niż samochody osobowe), prędkość ich poruszania, stan techniczny pojazdów, rodzaj i stan techniczny nawierzchni, urbanistyczne rozwiązanie sieci drogowej. Większość zmiennych to czynniki zależne od pory dnia, tygodnia, miesiąca i pory roku, stanu pogody oraz innych przypadkowych zdarzeń.

Na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem nie jest prowadzony monitoring hałasu komunikacyjnego. Najbliższy punkt pomiarowy uciążliwości hałasu drogowego (jak i kolejowego) zlokalizowany jest w Nowym Sączu¹⁷.

10. Hałas przemysłowy

Uciążliwość hałasu przemysłowego wynika przede wszystkim z niewłaściwej lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, tj. z położenia w sąsiedztwie zakładów przemysłowych i usługowych. Zakłady przemysłowe nie mają obowiązku posiadania decyzji o poziomie hałasu emitowanego do środowiska lub pozwolenia na emisję hałasu. Pozwolenie na emisję hałasu

¹⁷ Wyniki pomiarów monitoringu hałasu komunikacyjnego na terenie województwa małopolskiego wykonanych w 2015 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie.

do środowiska jest wymagane w przypadku, gdy emitowany hałas przekracza poziom dopuszczalny.

W obrębie Gminy Gródek nad Dunajcem hałas przemysłowy wpływa w znacznie mniejszym stopniu na klimat akustyczny jednostki wiejskiej niż hałas komunikacyjny. Wynika to z mniejszej powszechności występowania zakładów przemysłowych czy też innych obiektów generujących uciążliwe dla środowiska dźwięki.

11. Hałas komunalny

Hałas komunalny jest związany głównie z dźwiękami towarzyszącymi obecności i działalności człowieka. Jego znaczącym elementem są urządzenia audiowizualne, odgłosy wszelkiej aktywności sąsiedzkiej, zwierząt domowych, kroków na korytarzach, zamykanych drzwi, itp. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji i urządzeń, np. hydroforów, pieców, zsypów na odpady. Szacuje się, że w skali kraju ok. 25% mieszkańców Polski jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania nieodpowiednich materiałów i konstrukcji budowlanych.

Hałas wewnątrzosiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową. Na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem na ten rodzaj hałasu narażeni są przede wszystkim mieszkańcy zabudowy wielorodzinnej oraz na terenach koncentracji usług.

Udział w hałasie komunalnym mają także różnego rodzaju obiekty działalności usługowo-rozrywkowej oraz rekreacyjno-sportowej, takie jak dyskoteki, puby, restauracje, ogródki piwne, hale widowiskowo-sportowe, stadiony oraz innego rodzaju obiekty sportowe. Istotnym źródłem hałasu jest sprzęt grający używany przez turystów i mieszkańców gminy w miejscach przeznaczonych do wypoczynku i rekreacji.

6.4. Pola elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne (PEM) definiuje się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np. Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Sztuczne pola elektromagnetyczne, które pojawiły się w środowisku, są związane z działalnością człowieka. Źródłem promieniowania jest każda instalacja i urządzenie, w którym następuje przepływ prądu (np. sieci energetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, aparaty telefonii komórkowej, stacje bazowe telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia radiowo-nawigacyjne, radiowo-komunikacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w przemyśle lub w gospodarstwach domowych, np. kuchenki mikrofalowe, monitory, telefony komórkowe).

Głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem są:

- dwie anteny sieci komórkowej (anteny sektorowe i radiolinii) GSM,
- stacja nadawcza telefonii trunkingowej,
- linie energetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe.

Kolejnym źródłem emitującym pola elektromagnetyczne są urządzenia wi-fi i inne umożliwiające radiowy dostęp do sieci internetowej.

Wpływ pola elektromagnetycznego na zdrowie człowieka jest cały czas badany i analizowany. Obecnie nie stwierdzono, aby stacje nadawcze radiowe, czy też telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej powodowały negatywne skutki zdrowotne. Ze względu na stosunkowo krótki okres badań (znaczące zwiększenie emisji nastąpiło w ostatnich 50 latach) nie można jeszcze dokładnie ocenić rodzaju i skali potencjalnych skutków.

Małopolski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem nie przeprowadził pomiaru natężenia pól elektromagnetycznych. Były one bowiem wykonane w miejscach, w których odległość od źródeł promieniowania była nie mniejsza niż 100 m (przeważnie wynosiła ponad 300 m)¹⁸.

Wpływ pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka jest cały czas badany i analizowany. W najbliższej przyszłości przewiduje się, że z powodu obowiązkowego przejścia z telewizji analogowej na platformę cyfrową emisja pól elektromagnetycznych do środowiska w tym zakresie znacząco spadnie. Ocenia się też, że linie napowietrzne w następnych latach będą zastępowane liniami podziemnymi.

6.5. Formy ochrony przyrody

Warunki geograficzne regionu sprawiły, że został on uznany za obszar o cennych walorach przyrodniczych, co stanowiło główną podstawę do utworzenia form ochrony przyrody określonych przez art. 6 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688, 1936, z 2016 r. poz. 422).

Teren Gminy Gródek nad Dunajcem znajduje się głównie w zasięgu jednej formy ochrony przyrody, którą tworzy **Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu** (OChK). Zajmuje on 3 644,96 km² powierzchni Pogórza Środkowo-Beskidzkiego, a w tym znacznie większą część powierzchni jednostki wiejskiej. Tylko południowy, niewielki fragment gminy wolny jest od prawnej formy OChK.

Początkowo Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu funkcjonował jako Obszar Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego powołany rozporządzeniem Wojewody Nowosądeckiego (Dz.U. Nr. 43/97 poz.147). W 2016 r. Wojewoda Małopolski przemianował ten obszar nadając mu obecnie obowiązującą nazwę (rozporządzenie Nr 92/06

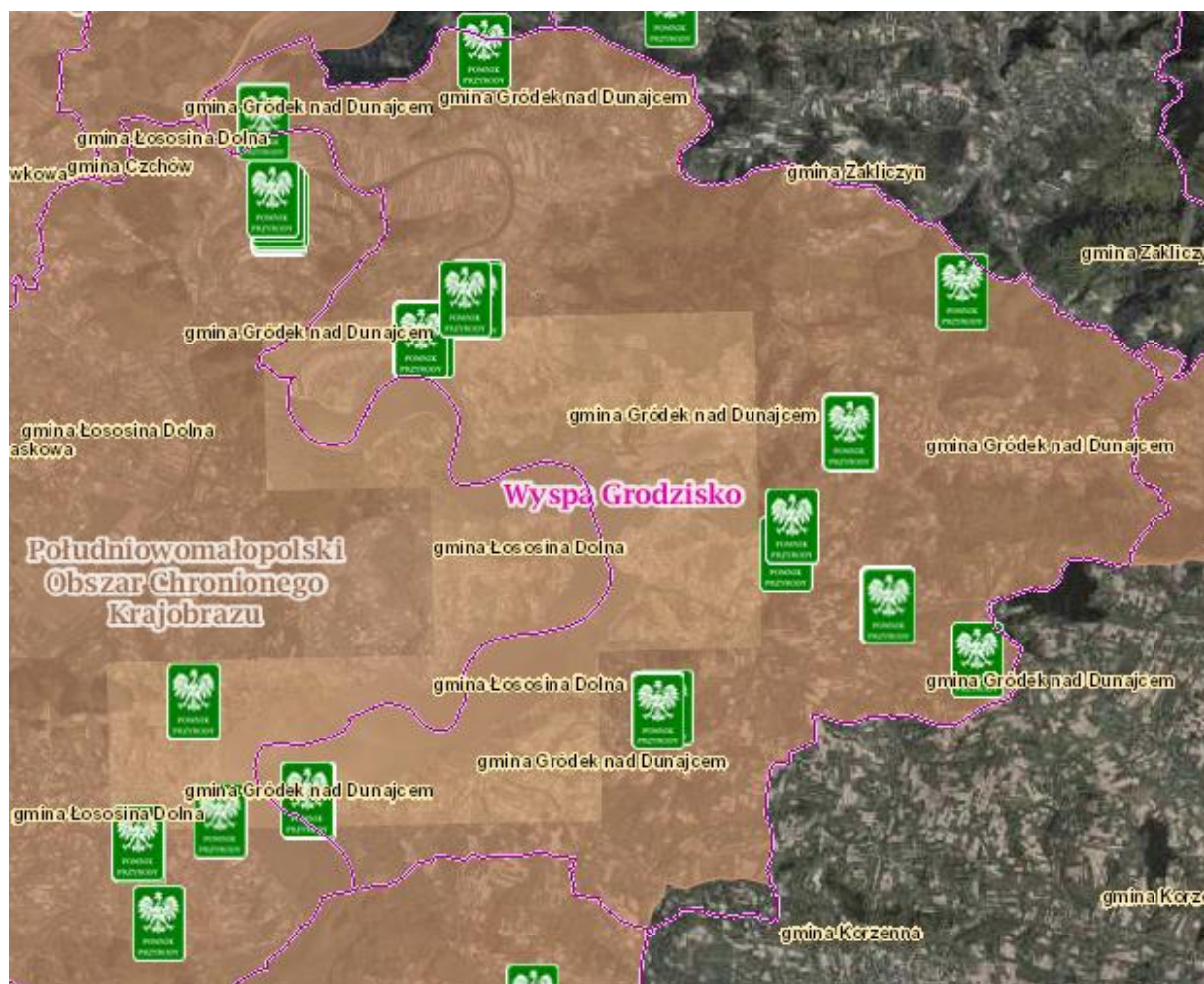
¹⁸ Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie województwa małopolskiego wykonanych w 2015 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie

z dnia 24 listopada 2006 r. w sprawie *Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu*).

Funkcja ochronna Południowomałopolskiego OChK wynika z wybitnej wartości obiektów przyrodniczych, dla których OChK jest bezpośrednią otuliną lub dodatkową strefą ochronną (przejściową), a ponadto większą część tego terenu stanowi obszar węzłów i korytarzy ekologicznych sieci ECONET-PL. Obszarowo przeważają zróżnicowane ekosystemy leśne. Wśród cennych ekosystemów naturalnych wyróżnia się: kompleksy torfowisk wysokich w południowo-zachodniej części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej (tzw. Torfowiska Orawskie) i ekosystem rzeki Białki z przełomem oraz izolowane skałki Pasa Skalic Nowotarskich i Spiskich.

Do Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu należy *Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Wyspa Grodzisko* oraz *Rożnowsko-Ciężkowicki Park Krajobrazowy*, w którego otulinie znajduje się Gmina Gródek nad Dunajcem. Wyspa objęta formą ochrony przyrody stanowi jedyną wyspę na Jeziorze Rożnowskim. Do XV wieku na Wyspie Grodzisko istniała strażnica. Obecnie wyspę pokrywają zarośnięte i ledwo widoczne wały ziemne. Jednakże głównym powodem funkcjonowania na niej zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest ochrona ptactwa wodnego. Z tego powodu obowiązuje zakaz wstępu na wyspę, można ją jedynie opłynąć.

Rysunek 8. Występowanie form ochrony przyrody w granicach Gminy Gródek nad Dunajcem

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Atrakcyjność krajobrazową jednostki wiejskiej tworzą również pomniki przyrody (stanowią je twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno- pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów, a w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskini). Na terenie gminy znajduje się 22 ożywionych pomników przyrody (drzewa).

Tabela 10. Pomniki przyrody na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Lp.	Obiekt poddany ochronie	Opis	Miejscowość	Własność
1	drzewo	lipa o obwodzie 500 cm	Rożnów	parafia rzymsko-katolicka
2	grupa drzew	dwa dęby o obwodach 550-660 cm	Rożnów	Skarb Państwa
3	drzewo	lipa o obwodzie 550 cm	Przydonice – Glinik	własność prywatna
4	grupa drzew	cześć lip o obwodach 115-500 cm	Zbyszyce	parafia rzymsko-katolicka
5	grupa drzew	pięć lip i jeden dąb (świadek) o obwodzie 570 cm	Tropie	parafia rzymsko-katolicka
6	grupa drzew	sześć lip o obwodach 200-420 cm	Rożnów	parafia rzymsko-katolicka
7	grupa drzew	jedenaste lip i jeden kasztan o obwodach 140-438 cm	Podole	parafia rzymsko-katolicka
8	grupa drzew	dziwięć lip o obwodach 75-443 cm	Przydonica	parafia rzymsko-katolicka
9	drzewo	lipa o obwodzie 440 cm	Przydonica - Glinik	własność prywatna
10	drzewo	lipa o obwodzie 395 cm	Rożnów	Skarb Państwa
11	drzewo	wierzba płacząca o obwodzie 300 cm	Przydonica	parafia rzymsko-katolicka
12	drzewo	jesion o obwodzie 420 cm	Przydonica – Glinik	własność prywatna
13	drzewo	klon o obwodzie 195 cm	Lipie	własność prywatna
14	drzewo	lipa o obwodzie 370 cm	Lipie	własność prywatna
15	drzewo	klon polny o obwodzie 140-175 cm	Lipie	własność prywatna
16	drzewo	buk o obwodzie 340 cm	Lipie	własność prywatna
17	grupa drzew	kilka lip, sosna wejmutka, dwie topole białe	Zbyszyce	samorządowa (powiat nowosądecki)
18	stanowisko roślin	Lilia złotogłów, egzemplarze o wys. 30, 100, 150 cm na pow. 1 x 2,5-3 m	Zbyszyce	własność prywatna
19	drzewo	lipa drobnolistna o obwodzie 548 cm	Przydonica	własność prywatna
20	drzewo	lipa drobnolistna o obwodzie 300 cm	Tropie	własność prywatna

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Lp.	Obiekt poddany ochronie	Opis	Miejscowość	Własność
21	drzewo	lipa drobnolistna o obwodzie 325 cm	Gródek nad Dunajcem	własność prywatna
22	drzewo	lipa drobnolistna o obwodzie 350 cm	Bartkowa- Posadowa	-

Źródło: Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy gródek nad Dunajcem na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022

W granicach gminy wiejskiej nie występują obszary Natura 2000.

Co więcej, inwentaryzacja przyrodnicza przeprowadzona na terenie Nadleśnictwa Stary Sącz wykazała, że w jego obrębie nie występują szczególne stanowiska roślin i zwierząt chronionych i rzadkich zasługujących na objęcie ich ochroną prawną¹⁹.

Ogromne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory mają korytarze ekologiczne, których celem jest łączenie terenów otwartych z obszarami węzłowymi kompleksów leśnych. Systemy korytarzy ekologicznych powstają dzięki przeprowadzaniu działań zalesień i zadrzewień, które szczególnie istotne są dla migracji dużych ssaków. Strefy połączeń środowiskowych służą ochronie:

- połączeń pomiędzy obszarami o znaczącej funkcji środowiskowej,
- wód powierzchniowych (wytworzenie swoistego filtra i strefy buforowej),
- obszarów o istotnej roli społecznej (miejsce wypoczynku, obszary o znaczącej roli dla funkcji turystycznej obszaru).

Przez obszar Gminy Gródek nad Dunajcem przebiegają następujące korytarze ekologiczne:

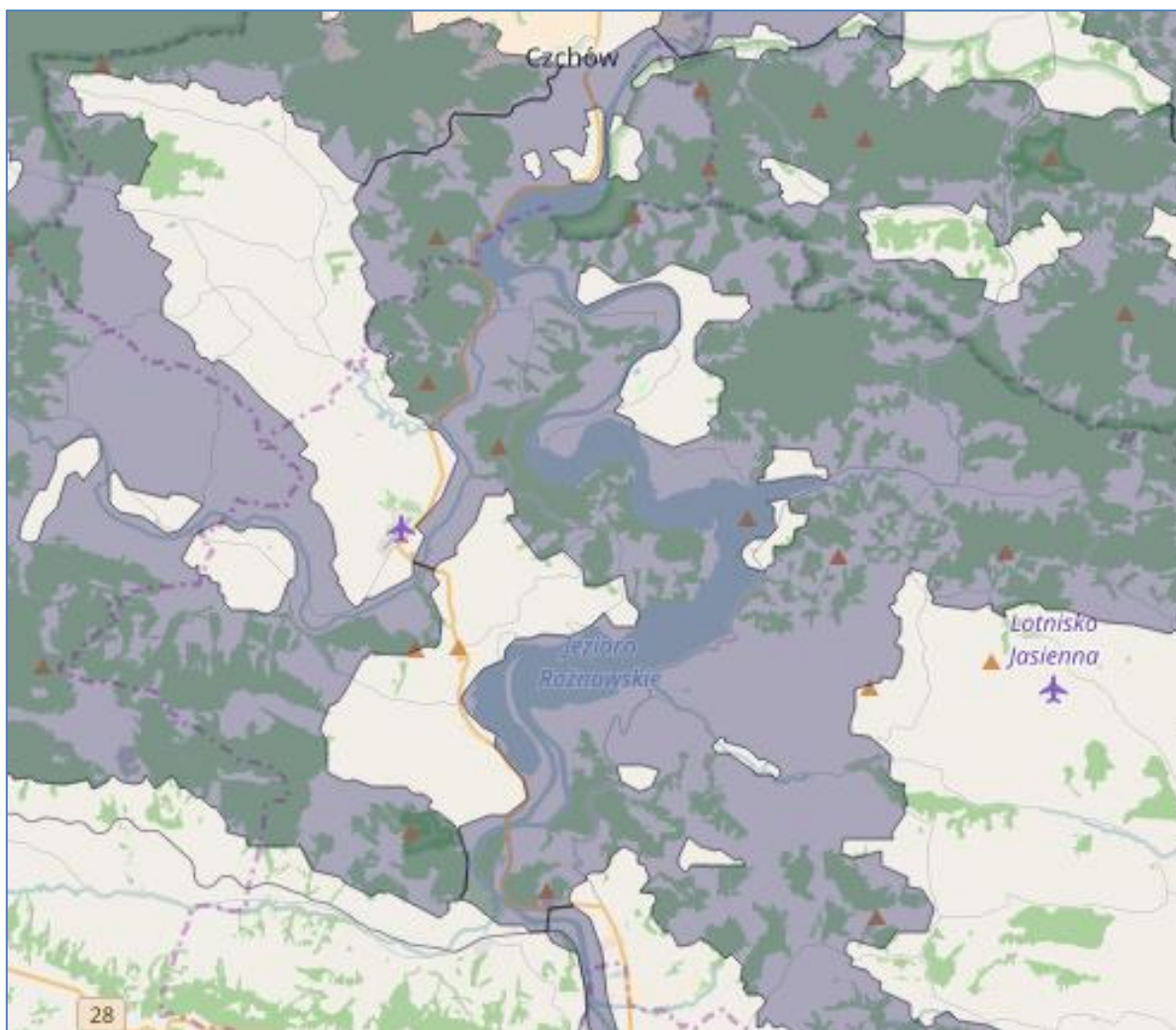
- KPd-13A „Beskid Wyspowy - Dolina Dunajca” o randze krajowej,
- IOP PAN „Bieszczady - Gorce” o randze regionalnej,

¹⁹ Nadleśnictwo Stary Sącz. Obręb Nowy Sącz, Stary Sącz. Plan Urządzania Lasu na okres gospodarczy od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2015 r. – Tom IV Program Ochrony Przyrody. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- randze lokalnej w obrębie linii brzegowej Zbiornika Rożnów.

Rysunek 9. Gmina Gródek nad Dunajcem na tle korytarzy ekologicznych

Źródło: Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce <http://mapa.korytarze.pl/> (dostęp dnia 22.03.2017 r.)

W celu ochrony istniejących korytarzy ekologicznych nowy „Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gródek nad Dunajcem” ma zawierać ustalenia dotyczące szczególnych warunków zagospodarowania²⁰. Będą one brzmiały następująco:

1) zakazuje się:

a) niszczenia otuliny biologicznej Zbiornika Rożnów pełniącej rolę ochronnego filtru zanieczyszczeń poprzez likwidację zadrzewień i zakrzewień z pominięciem nowych nasadzeń zieleni,

²⁰ Dane z Urzędu Gminy Gródek nad Dunajcem

- b) stosowania niebezpiecznych ekologicznie środków ochrony i pielęgnacji roślin;*
- 2) nakazuje się – przeciwdziałanie degradacji funkcjonalnej korytarzy ekologicznych poprzez:*
 - a) wprowadzanie wyłącznie zielonych ogrodzeń (krzewów) przy linii brzegowej Zbiornika Rożnów,*
 - b) wprowadzanie przepustów ekologicznych w obrębie powierzchni trwale utwardzonych;*
- 3) dopuszcza się:*
 - a) dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów do czasu realizacji ustaleń planu miejscowego,*
 - b) kontynuację rozwoju zabudowy – wg ustaleń planu miejscowego;*
- 4) ogranicza się – działalność inwestycyjną do działań nie naruszających ustalonego planem przeznaczenia terenów.*

12. Główne problemy i zagrożenia zasobów przyrody²¹

Na stan zasobów przyrody na terenie gminy wiejskiej najważniejszy wpływ mają następujące czynniki:

- obniżanie poziomu wód gruntowych na skutek melioracji rolniczych i leśnych (istotnym elementem mogą tu być również regulacje przeciwpowodziowe);
- intensywny rozwój rolnictwa, w szczególności związany z upraszczaniem struktury przestrzennej krajobrazu i zaorywaniem łąk i pastwisk;
- przekształcanie łąk na pola uprawne, inwazja obcych gatunków wzdłuż koryta rzeczno;
- eksploatacja kruszyw naturalnych;
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych ściekami komunalnymi;

²¹ Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2010 - 2013 z perspektywą do roku 2017

- „dzikie wysypiska” odpadów;
- zamiana gruntów rolnych na działki budowlane oraz pola biwakowe;
- zamulanie jeziora poprzez odkładanie się osadów w górnej jego części;
- zanieczyszczanie wód Jeziora Rożnowskiego odpadami pochodzącymi z terenów położonych w górnym dorzeczu rzeki Dunajec;
- nie wprowadzenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających możliwość niekontrolowanego zagospodarowywania obszarów cennych przyrodniczo;
- występowanie procesów osuwiskowych;
- rozwój turystyki i rekreacji uwzględniający tereny istotne dla zwierząt np. ze względu na gody, lęgi itp.;
- dewastacja i zaśmiecanie lasów mogących powodować m.in. zanikanie stanowisk i siedlisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

6.6. Gleby

Powierzchnię ziemi na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem można określić jako przekształconą i częściowo zdegradowaną. Wynika to przede wszystkim z czynników zewnętrznych, jak np. nadmiernego gromadzenia się metali ciężkich (kadm, miedź, nikiel) oraz innych substancji chemicznych, w tym ropopochodnych. Degradacja gleb powodowana jest również wynikiem procesów erozyjnych, zasolenia, prowadzonej gospodarki rolnej, emisji gazów i pyłów.

Gleby na terenie jednostki wiejskiej Gródek nad Dunajcem wykazują średnie korzyści dla prowadzenia działalności rolniczej. Dominującą klasą bonitacyjną gleby jest klasa IVb. Wierzchnia warstwa powierzchni ziemi wymaga przeprowadzania ciągłych zabiegów agrotechnicznych, w celu uzyskania prawidłowego wzrostu roślin uprawnych i utrzymania na odpowiednim poziomie zasobności gleby. Do zabiegów agrotechnicznych zalicza się nawożenie i ze względu na kwaśny odczyn gleb – wapnowanie.

Na obszarze Gminy Gródek nad Dunajcem wykształciły się następujące typy gleb:

- bielicowe (skrytobielicowe i właściwe),
- płowe (bielicowane i właściwe),
- brunatne (kwaśne, wyługowane),
- pseudoglejowe (bielicowane),
- gruntowo-glejowe (glejowe właściwe, mułowo-glejowe, murszowo-glejowe),
- mady i pararędziny.

Najczęściej występują gleby brunatne wyługowane i brunatne właściwe.

13. Główne problemy i zagrożenia gleb

Na stan powierzchni terenu, w tym gleb, na terenie Gródek nad Dunajcem w największym stopniu wpływają następujące czynniki:

- zmiany stosunków wodnych i przekształcenia hydrologiczne,
- zanieczyszczenia chemiczne, szczególnie metalami ciężkimi – emisja z niskich źródeł spalania, szlaki komunikacji samochodowej, opady zawierające zanieczyszczenia, wylewy rzek, składowisko odpadów (zanieczyszczenia są także wnoszone do ziemi z opadami atmosferycznymi i są to głównie związki azotu, siarczany, sól, potas, kadm, miedź, ołów, żelazo, chrom i jony wodorowe),
- zanieczyszczenia związane ze składowaniem odpadów – źródłami zanieczyszczenia są tzw. dzikie wysypiska śmieci,
- zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego – chemiczna degradacja gleb następuje poprzez niewłaściwie stosowane nawozy (zły dobór środków i niewłaściwe dawki); wpływ na gleby ma stosowanie środków chemicznej ochrony roślin,
- zmiana sposobu użytkowania gruntów – corocznie część gruntów rolnych jest wyłączana z użytkowania pod różne inwestycje; w obszarach zurbanizowanych degradacja gleb wynika z przekształceń mechanicznych poprzez zabudowę, utwardzenie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów,

nasypów i niwelacji; gleby nasypowe, przeważnie gruzowe i krzemianowo-gruzowe, zajmują duże obszary zabudowanej części gminy,

- erozja gleby – prowadzi ona często do trwałych zmian rzeźby terenu, stosunków wodnych, naturalnej roślinności, główną przyczyną erozji gleb jest zniszczenie trwałej szaty roślinnej (lasów, łąk, pastwisk) tworzącej zwartą ochronę powierzchni ziemi; zależnie od głównego czynnika sprawczego występuje erozja wietrzna, wodna, śniegowa i uprawowa.

6.7. Obszary osuwiskowe

Rzeźba terenu, jak i budowa geologiczna w obrębie terytorium Gminy Gródek nad Dunajcem stwarza korzystne warunki dla występowania osuwisk (zaobserwowano około 54 osuwisk). Zjawisko to jest powodowane przez intensywne i długotrwałe opady, które gwałtownie zmieniają warunki wodne na zboczach i powodują uruchomienie ruchów osuwiskowych. Ponadto, dużym ułatwieniem dla procesów osuwiskowych są utwory fliszowe, znaczne nachylenia stoków i miększe pokrywy zwietrzelinowe. Najczęściej w wyniku osuwisk następuje zsuw zwietrzliny przemieszczanej z rumoszem skalnym. Duże powierzchnie tego rodzaju zjawisk występują na stokach w Bartkowej-Posadowej, Gródku nad Dunajcem, Rożnowie, Tropie, Przydonicy, Lipiu i w Zbyszycach.

6.8. Lasy

Szczególnie znaczącym elementem w środowisku są lasy. Pełnią one funkcje środowiskotwórcze, krajobrazowe, ochronne i społeczne. Ponadto, przyczyniają się do zachowania równowagi ekologicznej.

Na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem grunty leśne zajmują powierzchnię 2 774,21 ha, a wskaźnik lesistości gminy wynosi 31,5%, co stanowi mniej niż wskaźnik dla powiatu nowosądeckiego (43,9%) i równocześnie więcej niż wskaźnik dla województwa małopolskiego (28,7%). Znacznie większą powierzchnię jednostki wiejskiej zajmują grunty leśne prywatne, tj.

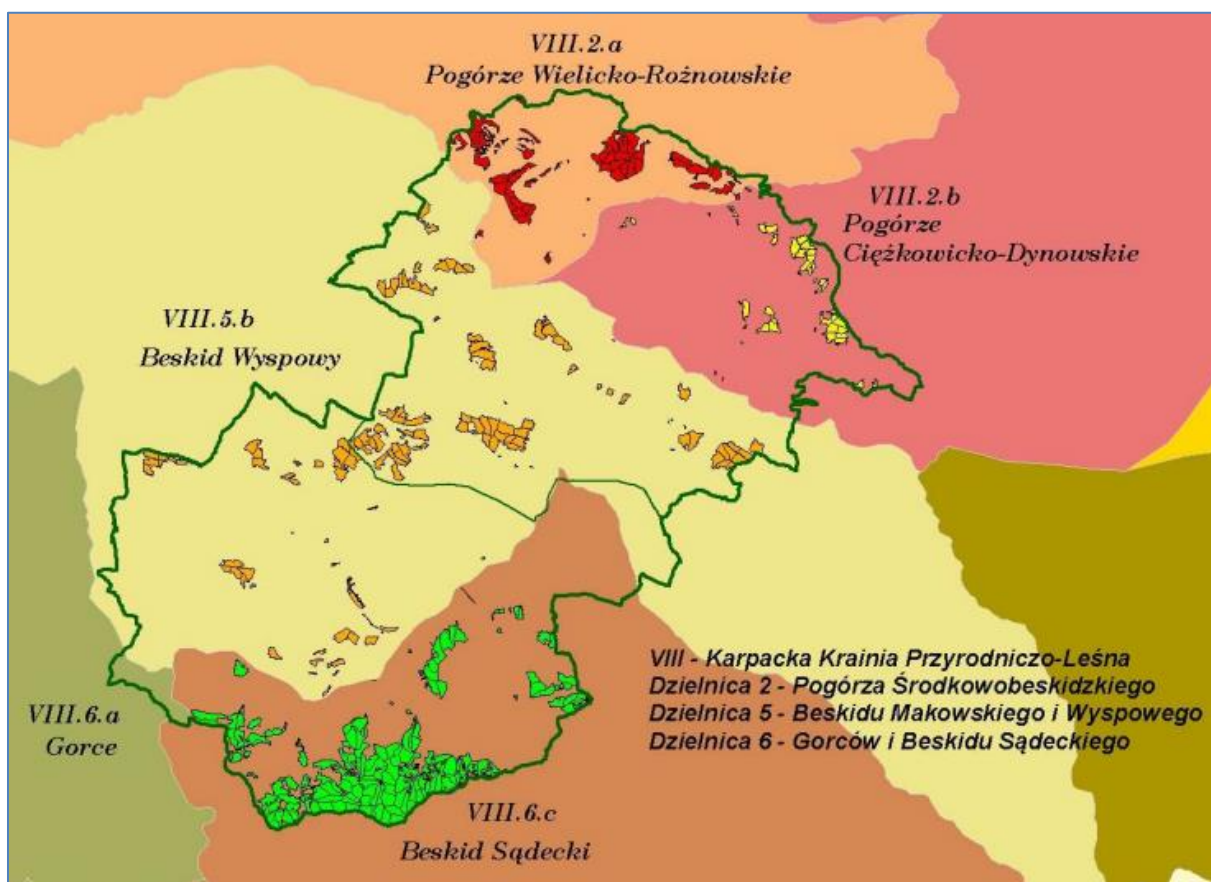
1 960,87 ha. Grunty leśne publiczne – Skarbu Państwa, stanowią jedynie 831,44 ha²². Prowadzeniem gospodarstwa leśnego na terenie obejmującym między innymi obszar Gminy Gródek nad Dunajcem, zajmuje się Nadleśnictwo Stary Sącz, Leśnictwo Rożnów (Obręb Nowy Sącz).

Występujące lasy należą do VIII Karpackiej Krainy przyrodniczo-leśnej Pogórza Środkowo-beskidzkiego (mezoregion: Pogórza Wielicko-Rożnowskiego, Pogórza Ciężkowicko-Dynowskiego)²³. Dominującym typem lasu jest las świeży wyżynny i las mieszany wyżynny. Inne typy lasów zajmują niewielkie powierzchnie. Główne gatunki drzew to: buk pospolity, jodła pospolita, sosna zwyczajna, dąb szypułkowy i bezszypułkowy. Gatunkami domieszkowymi z kolei są: modrzew europejski, klon jawor, klon pospolity, klon polny i grab pospolity.

Rysunek 10. Położenie Nadleśnictwa Stary Sącz wg rejonizacji przyrodniczo-leśnej Trampler

²² Bank danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, 2015 r.

²³ Nadleśnictwo Stary Sącz - Opisanie ogólne. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie. http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_dg~rdlp_krakow~nadm_stary_sacz~elaborat_stary_sacz.pdf (dostęp z dnia 22.03.2017 r.)

Źródło: Nadleśnictwo Stary Sącz - Opisane ogólne. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie.
http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_dg~rdlp_krakow~nadm_stary_sacz~elaborat_stary_sacz.pdf (dostęp z dnia 22.03.2017 r.)

Na terytorium gminy przeważają lasy należące do rąk prywatnych (kilku właścicieli). Często są one bardzo rozdrobnione, dlatego w niektórych przypadkach powinny być zaliczane do zadrzewień. Rozdrobnienie powierzchni leśnych powoduje przerwanie ciągłości naturalnych ekosystemów i ograniczenie liczby nisz ekologicznych, stanowiących ostoje dziko żyjącej fauny. Lasy prywatne wykorzystywane są przede wszystkim jako lasy gospodarcze, w celu pozyskania jak największej ilości drewna.

Lasy w obrębie Gminy Gródek nad Dunajcem (Obręb Nowy Sącz) tworzą głównie dwa rodzaje siedlisk²⁴:

²⁴ Nadleśnictwo Stary Sącz - Opisane ogólne. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie.
http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_dg~rdlp_krakow~nadm_stary_sacz~elaborat_stary_sacz.pdf (dostęp z dnia 22.03.2017 r.)

- Las wyżynny świeży (LWyżśw) – stanowi siedlisko żyzne, związane zarówno ze skałami nie węglanowymi, jak i zawierającymi węglany, zajmuje najczęściej dolne, ocienione partie stoków, nadrzędny drzewostan – bukowy, miejscami z jodłą ok. II bon., rzadziej ze świerkiem.
- Las górski świeży (LGśw) – jest to siedlisko pod umiarkowanym lub wyraźnym wpływem wody glebowo-opadowej i stokowej, wyjątkowo pod bardzo słabym w miejscach wystawionych na działanie słońca i wiatru, LGśw występuje w reglu dolnym niskim do ok. 600 m n.p.m.; wyjątkowo może dochodzić do 800 m n.p.m, nadrzędny drzewostan – bukowy z udziałem jodły.

W granicach Obrębu Nowy Sącz wyróżniono dwie kategorie lasu, wraz z czterema funkcjami lasu:

1. lasy ochronne specjalnego przeznaczenia – dwa rezerваты (1,26 %),
2. lasy ochronne ogólnego przeznaczenia (42,74%):
 - wodochronne, glebochronne (26,13%).
 - glebochronne, wodochronne (8,48%),
 - w miastach i wokół miast, glebochronne i wodochronne (7,69%),
 - nasienne, wodochronne i glebochronne (0,44%).

Razem – rezerваты i lasy ochronne, zajmują 3 539,49 ha. Ważnym komponentem środowiska przyrodniczego są również kompleksy leśne kształtujące przede wszystkim warunki produkcji leśnej. Na terenie Nadleśnictwa Stary Sącz średnia wielkość jednego kompleksu leśnego wynosi 40,67 ha, co generuje niezbyt korzystną sytuację. Enklaw leśnych jest razem 204, z czego tylko 21 ma powierzchnię powyżej 100 ha. Większość kompleksów leśnych zalicza się do obszarów lasów i gruntów będących obcej własności. Poważnym czynnikiem utrudniającym dostępność i transport drewna w ich zasięgu są zazwyczaj tereny zabudowane,

co podraża koszty produkcji, zwiększa zagrożenie kradzieżami drewna i innymi formami szkodnictwa leśnego²⁵.

14. Główne problemy i zagrożenia lasów²⁶

Zagrożenia lasów na terenie gminy wiejskiej są pochodzenia biotycznego, abiotycznego i antropogenicznego.

Czynniki abiotyczne nie tworzą dużych szkód w zasięgu Nadleśnictwa Stary Sącz. Jednak do najczęściej powtarzających się należy okiść²⁷ i wiatr. Znaczne zniszczenia spowodowane były przez okiść, która uszkodziła wiele drzewostanu, głównie bukowego i świerkowego. Z kolei wiatr spowodował wystąpienie szkód w postaci złomów i wywrotów na obszarze około 7 tys. m³.

Jednym z czynników biotycznych, w wyniku którego zidentyfikowano wyniszczenia drzewostanu, jest choroba grzybicza. Wywołana została ona przez grzyby patogeniczne – opieńka i huba korzeniowa, powodując w drzewostanach świerkowych i jodłowych, zgniliznę korzeni i części odziomkowych pni.

Szkody leśne powodowane są także przez zwierzynę żerującą w uprawach i młodnikach. Skutkiem czego jest obniżenie jakości hodowlanej upraw, młodników, podsadzeń i podrostów.

Poważnym zagrożeniem dla lasów Nadleśnictwa Stary Sącz jest przede wszystkim człowiek. Nieodpowiednia działalność antropogeniczna sprawia duże wyniszczenia siedlisk leśnych. Powodem tego są występujące zaśmiecenia, jak i pożary.

²⁵ Nadleśnictwo Stary Sącz. Obręb Nowy Sącz, Stary Sącz. Plan Urządzania Lasu na okres gospodarczy od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2015 r. – Tom IV Program Ochrony Przyrody. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie.

²⁶ Opracowano na podstawie dokumentu „Nadleśnictwo Stary Sącz - Opisanie ogólne”. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Krakowie.
http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_dg~rdlp_krakow~nadm_stary_sacz~elaborat_stary_sacz.pdf (dostęp z dnia 22.03.2017 r.)

²⁷ Okiść – stan obłepienia (obciążenia) gałęzi i całych koron drzew przez śnieg, szadź lub gołoledź (<http://www.encyklopedialesna.pl/haslo/okisc/> dostęp z dnia 22.03.2017 r.)

Do innych czynników kształtujących zagrożenie (w tym pożarowe) dla obszarów Nadleśnictwa Stary Sącz należą:

- wypalanie traw na łąkach w pobliżu obszarów leśnych,
- penetracja lasów w okresie zbioru owoców runa leśnego (wydeptywanie, niszczenie grzybni i runa, płoszenie zwierząt, zaśmiecanie),
- sieć szlaków komunikacyjnych przebiegających przez Nadleśnictwo,
- penetracja lasu w pobliżu szlaków turystycznych pieszych i rowerowych,
- budownictwo mieszkaniowe naruszające granicę polno – leśną lub w enklawach,
- śródleśnych, które powoduje konieczność doprowadzenia mediów przez tereny leśne,
- skład gatunkowy drzewostanów – dominują gatunki drzew iglastych (63,50% powierzchni),
- długotrwała susza w okresie letnim – obniżony stopień wilgotności ściółki,
- budownictwo mieszkaniowe naruszające granicę polno-leśną lub w enklawach śródleśnych, które powoduje konieczność doprowadzenia mediów przez tereny leśne.

Stopień zdegradowania siedlisk w Obrębie Nowy Sącz Nadleśnictwa Stary Sącz, kształtuje się następująco:

- siedliska naturalne (2 777,40 ha, 78,5%) – wynikające z samego istnienia lasu,
- siedliska zniekształcone (757,82 ha, 21,4%),
- siedliska zdegradowane (4,27 ha, 0,1%).

Stan zdrowotny drzewostanów Nadleśnictwa Stary Sącz oceniony został jako dobry. Utrzymywany stan na dobrym poziomie wynika z podejmowanych na bieżąco działań służby leśnej. W związku z tym, stwierdza się, iż w zasięgu omawianego obszaru nie występują większe szkody wywołane przez szkodliwe czynniki natury biotycznej i abiotycznej.

6.9. Kopaliny²⁸

Występowanie surowców mineralnych w regionie małopolski wynika z budowy geologicznej, tektoniki, a także z morfologii utworów fliszowych.

Na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem występuje siedem udokumentowanych złóż kruszyw naturalnych, gdzie nadrzędną kopaliną jest żwirowo-piaszczyste kruszywo. Zasoby kopalin na terenie jednostki wiejskiej, to:

- Czchów II – złożo rozpoznane wstępnie,
- Rożnów Brzeg – złożo eksploatowane okresowo,
- Rożnów Dwory II – eksploatacja została zaniechana,
- Rożnów Dwory III – złożo zagospodarowane,
- Zagórze 1 – złożo zagospodarowane,
- Zagórze 2 – złożo rozpoznane szczegółowo,
- Zagórze 3 – złożo rozpoznane szczegółowo.

²⁸ Projekt aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022”

7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Programu

Istotnym elementem niniejszej Prognozy jest wskazanie skutków braku realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” i próba oszacowania zmian w środowisku w przypadku braku realizacji proponowanych celów. Jak pokazuje praktyka, często bardzo mylnie przyjmuje się, że niepodejmowanie działań m.in. w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter prośrodowiskowy i w ostatecznym rachunku byłoby bardziej korzystne dla środowiska. Tymczasem częste są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie struktur i nieuchronnych procesów związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym, a osiągnięte efekty pośrednio niosą znaczne korzyści środowiskowe.

Należy podkreślić, że Program w swoim założeniu realizuje politykę rozwoju regionu w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, polegającą na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej w taki sposób, aby nie naruszyć równowagi w przyrodzie oraz jednocześnie sprzyjać przetrwaniu jej zasobów. Wymaga to traktowania zasobów środowiska jak ograniczonych zasobów gospodarczych oraz wykorzystywania kapitału przyrodniczego w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej. Ta podstawowa zasada gwarantuje, że przyjęte w Programie cele oraz zadania sprzyjają zachowaniu środowiska na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem w odpowiednim stanie, a brak realizacji założeń dokumentu utrwałać będzie jego niekorzystne zmiany.

Przewiduje się, że brak realizacji zapisów Programu spowoduje:

- niewłaściwą gospodarkę wodno-ściekową i w konsekwencji pogorszenie się jakości wód powierzchniowych na terenie gminy,
- utrudnienie dostępu do sieci teleinformatycznej mogącej służyć edukacji ekologicznej i kształtowaniu pozytywnych postaw wobec środowiska,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- pogorszenie się stanu technicznego sieci dróg, powodujące brak drożności ruchu komunikacyjnego, a co za tym idzie pogorszenie warunków życia mieszkańców poprzez wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza spowodowany brakiem działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia źródeł niskiej emisji,
- wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów zielonych, grabież drewna z lasu, zaśmiecanie, itp.) wynikających z braku pracy, oferty kulturalnej oraz alternatywnych form spędzania czasu,
- pogorszenie się zdrowia i jakości życia mieszkańców,
- niepodejmowanie działań na rzecz rozwoju systemu monitoringu (a tym samym kontroli) wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz zmian jego stanu,
- pogorszenie lokalnego krajobrazu gminy,
- postępującą degradację zabudowy,
- brak szeroko rozumianego ładu przestrzennego.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe. Przewiduje się, że w przypadku braku realizacji celów wyznaczonych w Programie może dojść do następujących skutków:

- obniżenia walorów krajobrazowych i rekreacyjnych na terenie gminy,
- spadku przychodów podmiotów usługowych,
- spadku liczby mieszkańców wynikający z emigracji do innych bardziej przyjaznych lokalizacji,
- postępującego ubożenia społeczeństwa i wzrostu zachowań patologicznych,
- degradacji terenów i obiektów zabytkowych,
- zahamowania działań polegających na uporządkowaniu i zagospodarowaniu terenów zielonych,
- niezadowolenie społeczności,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców,
- wzrostu zachowań patologicznych,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- zahamowania inwestycji polegających na uporządkowaniu i zagospodarowaniu terenów zielonych.

Negatywne skutki mogą wystąpić także w sferze społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności obszaru rewitalizacji może pośrednio doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Społeczeństwo uboższe, niemające możliwości aktywności kulturalnej i sportowej, o ograniczonych możliwościach zarówno rekreacyjnych, jak i organizacji czasu wolnego, przejawia często postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Zaniechanie realizacji celów związanych z ugruntowaniem tożsamości mieszkańców, celów dążących do wykreowania silnego, emocjonalnego związku z miejscem, w którym żyją, będzie się objawiało zahamowaniem estetyzacji obszaru gminy i brakiem zainteresowania uczestnictwem we wspólnym decydowaniu o otaczającym środowisku.

Z definicji rewitalizacja zakłada wieloletni proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych, gospodarczych i ekonomicznych prowadzony na obszarze zdegradowanym. Proces tych przemian ma w perspektywie przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego, ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych.

Brak realizacji założeń Programu nie pozwoli na wypełnienie założonych celów, które z założenia mają pozytywne następstwa w strefie przestrzennej, społecznej i gospodarczej, jak również w środowisku naturalnym. Najbardziej widoczne będą negatywne skutki związane z brakiem realizacji wyznaczonych w Programie działań dotyczących poprawy jakości infrastruktury technicznej, tj. wzrost zanieczyszczenia wód (nieodpowiednia kanalizacja sanitarna) i powietrza (przestarzały system ciepłowniczy, niedrożny układ komunikacyjny).

W Programie określono problemy, jakie dotyczą przestrzeń społeczną, gospodarczą i przestrzenno-funkcjonalną. W tych dziedzinach wskazane problemy są pośrednio bądź bezpośrednio powiązane z problemami środowiska naturalnego, na terenie objętym rewitalizacją. Eliminacja tych kwestii przyczyni się od razu bądź w dalszym czasie do poprawy

jakości stanu środowiska. Brak realizacji założeń Programu przyczyni się do pogłębiania występujących na terenie zdegradowanym problemów, co spowoduje zastój rozwoju gminy i wzrost niezadowolenia mieszkańców, a także marginalizację obszaru w stosunku do innych bardziej rozwiniętych gmin.

Brak realizacji Programu spowoduje pogorszenie atrakcyjności gminy, ciągły wzrost degradacji budynków, obiektów zabytkowych, bądź zatrzymanie się w najlepszym przypadku na aktualnym poziomie. Nie zrealizowanie zadań może przyczynić się do pogorszenia stanu środowiska. Brak realizacji zadań z zakresu modernizacji budynków może negatywnie wpłynąć na jakość powietrza atmosferycznego. Niewyremontowane obiekty posiadają mniejszą wydajność energetyczną, co powoduje większe spalanie materiału grzewczego, a co za tym idzie również większe emisje do atmosfery.

Ze społecznego punktu widzenia niekorzystne byłoby niepodejmowanie realizacji Programu. Wszystkie z zaplanowanych zadań będą realizowane z myślą o obecnych i przyszłych mieszkańcach obszaru rewitalizacji, gminy i regionu, jak również turystów. W ramach Programu zaplanowano przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, poprawą estetyki i odnową terenów zielonych z budową małej architektury, rozbudową i modernizacją lokalnej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, renowacją, rozbudową i adaptacją budynków służących celom społecznym, renowacją i rozbudową infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Ich realizacja umożliwi ludziom przyjemne i aktywne spędzanie czasu. Brak realizacji może spowodować spadek zadowolenia mieszkańców z miejsca, w którym żyją, chociażby ze względu na ograniczoną możliwość spędzania wolnego czasu.

Wszelkie przemiany zdefiniowane w Programie niosą za sobą pozytywny efekt w postaci przezwyciężenia takich negatywnych zjawisk jak m.in. degradacja obszaru gminy, pogorszenie jakości środowiska, niezadowolenie społeczności. Działania przedstawione w Programie są ze sobą ściśle powiązane i w pełni komplementarne. Dotyczą określonego obszaru i jedno zadanie pociąga za sobą drugie, co w konsekwencji daje pożądaný efekt skumulowanych projektów, które doprowadzą do odnowy gminy.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Podsumowując, należy stwierdzić, że realizacja celów zawartych w Programie doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego, zdrowia i jakości życia mieszkańców gminy w związku, z czym jest ona konieczna.

8. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu Programu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ważnym elementem oceny skutków środowiskowych realizacji projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” jest określenie spójności poszczególnych celów polityki rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem z celami i zasadami zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska, zapisanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Realizacja celów i kierunków działań zawarta w Programie wpisuje się w szereg założeń przyjętych w innych dokumentach strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń Programu z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali gminy wiejskiej będą harmonizowały z kierunkami rozwoju ustalonymi na wyższych poziomach planowania strategicznego.

Podstawowe cele polityki UE w dziedzinie środowiska naturalnego zostały określone w art. 191 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w sposób następujący:

- zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego,
- ochrona zdrowia człowieka,
- ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
- promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego, w szczególności zwalczania zmian klimatu.

Z kolei w art. 191 ust. 2 TFUE zostały określone fundamentalne zasady, na których opiera się polityka UE w dziedzinie ochrony środowiska:

- ❖ **zasada wysokiego poziomu ochrony**

Zgodnie z art. 191 ust 2 TFUE, polityka UE w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach UE. Podobnie art. 114 TFUE, który stanowi podstawę prawną dla przyjmowania regulacji harmonizujących rynek wewnętrzny, zobowiązuje Komisję do zapewnienia w przedkładanych projektach aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska wysokiego poziomu ochrony.

❖ **zasada przezorności (ostrożności)**

Zasada przezorności zobowiązuje instytucję lub osobę, która zamierza podjąć określone działania do udowodnienia, że jej działalność nie spowoduje zagrożenia dla środowiska. W przypadku, gdy wykazanie braku zagrożenia dla środowiska nie jest możliwe, konieczne jest podjęcie działań chroniących środowisko.

❖ **zasada stosowania działań zapobiegawczych (zasada prewencji)**

Zasada stosowania działań zapobiegawczych zakłada konieczność rozważenia potencjalnych skutków określonego działania i podjęcia na podstawie tej analizy działań zapobiegawczych. Zasada ta znajduje potwierdzenie we wszystkich Programach Działania Wspólnoty Europejskiej i ma priorytetowe znaczenie w wielu aktach prawnych dotyczących ochrony środowiska. Przykładem jej zastosowania są przepisy dotyczące oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć oraz planów i programów.

❖ **zasada naprawiania szkód przede wszystkim u źródła**

Zasada naprawiania szkód przede wszystkim u źródła oznacza, że powstała w środowisku szkoda powinna być wyeliminowana na jak najwcześniejszym etapie produkcji, a nie po zakończeniu procesu produkcji. W konsekwencji prowadzi to do szerszego stosowania standardów emisji niż standardów jakości. Zasada ta znajduje zastosowanie we wszystkich regulacjach ustanawiających standardy emisji szkodliwych substancji do powietrza i wód.

❖ **zasada „zanieczyszczający płaci”**

Zasada „zanieczyszczający płaci” oznacza, że sprawca, który spowodował szkodę w środowisku lub zagrożenie powstania szkody, powinien ponieść koszty naprawienia szkody lub wyeliminowania zagrożenia. Dyrektywa dotycząca odpowiedzialności za szkody

w środowisku oraz dyrektywa w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne realizują powyższą zasadę.

Ponadto z art. 11 TFUE wynika zasada integracji wymagań środowiskowych przy ustalaniu i realizacji innych polityk i działań UE. Tego rodzaju podejście ma w szczególności służyć zrównoważonemu rozwojowi. Obecnie polityka ochrony środowiska jest jedną z polityk wspólnotowych UE o charakterze horyzontalnym. Jej zakres obejmuje wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

Szczególne znaczenie dla realizacji celów ochrony środowiska w UE mają **wieloletnie programy działań w zakresie środowiska naturalnego** (Environment Action Programmes EAP). Wyznaczają one kierunki, cele oraz priorytety i stanowią podstawę kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej. Obecnie obowiązuje 7 Program działań w zakresie środowiska do 2020 roku „Dobrze żyć w granicach naszej planety” (**7 EAP**). Rolą 7 EAP jest zapewnienie, by w świetle problemów gospodarczych UE i silnej konkurencji gospodarczej w wymiarze globalnym nie doszło do osłabienia efektywności działań na rzecz ochrony środowiska oraz aby uzgodnione dotychczas cele w zakresie ochrony środowiska do roku 2020, zarówno na poziomie unijnym jak również regionalnym oraz globalnym zostały osiągnięte. 7 EAP określa kompleksowe cele wraz z kierunkami działań do roku 2020 z perspektywą do roku 2050 w celu przekształcenia gospodarki UE w gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów i niskoemisyjną z uwzględnieniem ograniczeń zasobów naturalnych oraz kwestii ich ochrony, sprzyjającą włączeniu społecznemu, zapewniającą wzrost gospodarczy i rozwój, uwzględniającą zagrożenia dla zdrowia i dobrostanu człowieka, zapewniającą godne miejsca pracy, a także zmniejszającą istniejące nierówności społeczne.

Unia Europejska przywiązuje dużą uwagę do wpływu stanu środowiska na zdrowie ludzkie oraz oddziaływania wszystkich sfer życia gospodarczego na środowisko. Dlatego też realizacja celów polityki środowiskowej odbywa się również w ramach innych polityk UE, takich jak: *polityka energetyczna, Wspólna Polityka Rolna, zdrowie, bezpieczeństwo żywności, polityka transportowa.*

Istotnym dokumentem kształtującym późniejsze założenia dotyczące ochrony środowiska jest **Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych** w sprawie zmian klimatu podpisana 9 maja 1992 roku. Jest to umowa międzynarodowa, określająca założenia międzynarodowej współpracy dotyczącej ograniczenia emisji gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za zjawisko globalnego ocieplenia. Konwencja podpisana została podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych na temat Środowiska i Rozwoju popularnie zwanej Szczytem Ziemi w 1992 roku w Rio de Janeiro. Uzupełnieniem Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych jest **Protokół z Kioto**, sporządzony 11 grudnia 1997 roku. Na mocy postanowień protokołu kraje, które zdecydowały się na jego ratyfikację, zobowiązały się do redukcji do 2012 roku własnych emisji o wynegocjowane wartości zestawione w załączniku do protokołu dwutlenku węgla, metanu, tlenku azotu, HFC i PFC – gazów powodujących efekt cieplarniany. W przypadku niedoboru bądź nadwyżki emisji tych gazów, sygnatariusze umowy zobowiązali się do zaangażowania w „wymianę handlową”, polegającą na odsprzedaży lub odkupieniu limitów od innych krajów. Protokół z Kioto jest prawnie wiążącym porozumieniem, w ramach którego kraje uprzemysłowione są zobligowane do redukcji ogólnej emisji gazów powodujących efekt cieplarniany o 5,2% do roku 2012 w porównaniu z rokiem 1990.

Ważnym dla środowiska jest także dokument programowy **Agenda 21**, który przedstawia sposób opracowania i wdrażania programów zrównoważonego rozwoju w życie lokalne. Dokument ten został przyjęty na konferencji "Środowisko i Rozwój" z inicjatywy ONZ w 1992 roku na II Konferencji w Rio de Janeiro.

Powiązanie celów Programu z **Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego** (7 EAP) występuje w następujących celach priorytetowych określonych w dokumencie 7 EAP:

- ❖ ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- ❖ przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ❖ ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem problemami i zagrożeniami dla ich zdrowia i dobrostanu,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

- ❖ zapewnienie inwestycji na rzecz polityki w zakresie środowiska i klimatu oraz podjęcie kwestii ekologicznych efektów zewnętrznych,
- ❖ wspieranie zrównoważonego charakteru miast Unii.

Przyjęta w 1997 roku Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia ochronę środowiska człowieka, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Zasadę tę uwzględnia II Polityka Ekologiczna Państwa oraz dostosowane do niej strategie i programy środowiskowe, w tym przede wszystkim:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej (2003),
- Strategia gospodarki wodnej (2005),
- Program wodno-środowiskowy kraju (2010).

Wymienione dokumenty strategiczne uwzględniają zobowiązania i cele ochrony środowiska przyjęte w ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską konwencjach międzynarodowych.

Dla opracowania projektu Programu szczególnie istotne są cele ochrony środowiska zapisane w dokumentach regionalnych (spójne z celami ochrony środowiska dokumentów wyższego rzędu). Są to przede wszystkim:

- Program Strategiczny Ochrona Środowiska jako aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2007-2014 – Uchwała Nr LVI/894/14 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 października 2014 roku,
- Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Małopolska w zdrowej atmosferze – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 roku.

W Programie Strategicznym Ochrony Środowiska województwa małopolskiego wyznaczono cel główny realizowany poprzez osiem priorytetów:

1. Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego.

2. Ochrona zasobów wodnych.
3. Rozwijanie systemu gospodarki odpadami.
4. Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych.
5. Regionalna polityka energetyczna.
6. Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego.
7. Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.
8. Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego oraz usprawnienie mechanizmów administracyjno-prawnych i ekonomicznych.

Ponadto, w celu poprawy stanu środowiska w Programie zostały określone priorytety ekologiczne:

- poprawa stanu powietrza,
- poprawa stanu wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ochrona przed powodzią,
- uporządkowanie gospodarki odpadami.

Cele określone w „Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” są zgodne z wyżej wymienionymi zapisami Programu Strategicznego Ochrony Środowiska dla województwa małopolskiego.

W Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego określone zostały działania naprawcze długo i krótkookresowe, dzięki którym mają zostać osiągnięte dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń w powietrzu.

- działania długookresowe:
 - ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego,
 - ograniczenie emisji z transportu,
 - ograniczenie emisji przemysłowej.
- działania krótkookresowe – ochronne, operacyjne i organizacyjne – w ramach I, II i III stopnia zagrożenia zanieczyszczenia powietrza.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Według Programu ochrony powietrza, region małopolski podzielony jest na trzy strefy ochrony środowiska: aglomeracja krakowska, Tarnów i strefa małopolska. Gródek nad Dunajcem należy do trzeciej strefy – strefy małopolskiej. Niemniej jednak, na terenie przedmiotowej jednostki wiejskiej nie jest zlokalizowana stacja monitoringu jakości powietrza. Najbliższy taki punkt znajduje się w Nowym Sączu (MpNoSacznabd).

Ustalenia GPR są zgodne z Programem ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

9. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji projektu Programu – analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” stanowi lokalny program operacyjny podrzędny do dokumentu strategicznego jakim jest „Strategia Rozwoju Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2013-2020”. Określa on obszary strategiczne i cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki interwencji, ich źródła finansowania i planowany okres realizacji. Program wyznacza ramy dla realizacji przedsięwzięć w sektorze *konkurencyjność* (np. wdrożenie efektywnego systemu promocji i informacji turystycznej.), *spójność* (np. kreowanie korzystnych warunków dla powstawania nowych miejsc pracy), *sprawność* (np. kreowanie atrakcyjnej dla mieszkańców i turystów oferty kulturalnej oraz rekreacyjno-sportowej) mających na celu poprawę życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, a tym samym i gminy. W związku z powyższym ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano typy projektów zapisane w Programie.

Trudno wykluczyć czy w ramach planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych nie wystąpią projekty mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jednak w takim przypadku przeprowadzone zostaną dla nich postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych, lokalnych warunków środowiskowych. Biorąc to pod uwagę przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie wskazanie typów oddziaływań, które mogą pojawić się w związku z realizacją celów.

Oddziaływania klasyfikuje się wstępnie ze względu na ich charakter, typ i stopień odwracalności. Oddziaływania te mogą mieć charakter:

- **negatywny** – oddziaływanie uważane za powodujące niekorzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy niepożądany czynnik.

- **pozytywny** – oddziaływanie uważane za powodujące poprawę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy pożądany czynnik.

Typ określa, czy oddziaływanie jest bezpośrednie, pośrednie, wtórne, czy skumulowane:

- **bezpośrednie** – mogą one powstawać bezpośrednio w związku z realizacją oraz funkcjonowaniem inwestycji,
- **pośrednie lub wtórne** – mogą one występować jako wpływ innego bezpośredniego oddziaływania (wpływ drugiego, trzeciego stopnia w zależności od tego, jaka jest przyczyna powstania),
- **skumulowane** – mogą one przejawiać się jako suma skutków realizacji różnych rodzajów inwestycji rozpatrywanych łącznie, także sumarycznie z oddziaływaniem istniejących już wcześniej przedsięwzięć.

Oddziaływania mogą mieć różny czas trwania:

- **krótkoterminowe i chwilowe** – najczęściej oddziaływania te powstają w związku z bezpośrednim momentem realizacji przedsięwzięcia, niekiedy także w krótkim okresie jego późniejszego funkcjonowania,
- **średnioterminowe** – wiążą się one zarówno z okresem realizacji inwestycji, jej rozruchem, jak również z chwilą jej całkowitego wdrożenia,
- **długoterminowe i stałe** – ich konsekwencje są widoczne lub odczuwalne bezpośrednio lub pośrednio, trwale i nieprzerwanie, bezustannie po wystąpieniu oddziaływania.

Stopień odwracalności odnosi się do możliwości przywrócenia zasobów/przedmiotów oddziaływania do stanu sprzed wystąpienia oddziaływania:

- **odwracalne** – oddziaływania, które przestają być odczuwalne natychmiast lub po zadowalającym czasie po zakończeniu działań,
- **nieodwracalne** – oddziaływania, które są odczuwalne po zakończeniu działań i utrzymują się przez dłuższy czas, nie można ich odwrócić przez wdrożenie środków zapobiegawczych.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Cześć zadań będzie charakteryzowała się negatywnym oddziaływaniem bezpośrednim (związanym z etapem realizacji), krótkoterminowym, chwilowym, w pełni odwracalnym po zakończeniu prac. Do tego typu oddziaływań można zaliczyć:

- przekształcenia terenu wynikające z rozbudowy i modernizacji podstawowej infrastruktury komunalnej (m.in. wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej), rozbudową i modernizacją lokalnej infrastruktury komunikacyjnej wraz z modernizacją oświetlenia publicznego, zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, poprawą estetyki i odnową terenów zielonych z budową małej architektury, rozbudową i modernizacją lokalnej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, renowacją i rozbudową infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- wzrost emisji do powietrza oraz lokalny wzrost poziomu hałasu związany z pracą maszyn budowlanych i transportowych.

Większość podejmowanych przedsięwzięć będzie miała także charakter oddziaływań pozytywnych średnioterminowych, długoterminowych oraz stałych, choć poprzedzonych oddziaływaniem negatywnym związanym z etapem realizacji.

Oceną opisową objęto projekty i kierunki działań wskazane w Programie w odniesieniu do komponentów i cech środowiska.

9.1. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 i form ochrony przyrody z Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Cele Programu oraz działania określone w ramach realizacji będą podejmowane z uwzględnieniem restrykcyjnych procedur lokalizacyjnych i administracyjnych, zwłaszcza starannie prowadzonych ocen oddziaływania na środowisko oraz poprzez stosowanie technologii BAT. Podejmowane w ramach realizacji Programu działania pośrednio przyniosą jednak pozytywny efekt ekologiczny na stan środowiska oraz cenne siedliska przyrodnicze.

Biorąc pod uwagę charakter planowanych do ujęcia w GPR Gminy Gródek nad Dunajcem przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich ukierunkowanie na konkretny obszar w przestrzeni Gminy (tereny mieszkaniowe) stwierdza się, że realizacja postanowień

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000

Najbliżej położone obszary Natura 2000 znajdują się:

- w odległości ok 1 km²⁹ w kierunku zachodnim – obszar ochrony siedlisk Natura 2000 PLH120087 *Łososina*;
- w odległości ok. 0,7 km w kierunku północnym – obszar ochrony siedlisk Natura 2000 PLH120085 *Dolny Dunajec*;
- w odległości ok 0,4 km w kierunku północno-wschodnim oraz w odległości ok. 0,9 km w kierunku wschodnim – obszar ochrony siedlisk Natura 2000 PLH120020 *Ostoje Nietoperzy okolic Bukowca*;
- w odległości ok. 3 km w kierunku południowym – obszar ochrony siedlisk Natura 2000 PLH120088 *Środkowy Dunajec z dopływami*;
- w odległości ok. 2,5 km w kierunku południowo-zachodnim – obszar ochrony siedlisk Natura 2000 PLH 120096 *Białowodzka Góra nad Dunajcem*.

Wyróżnione powyżej obszary Natura 2000 zlokalizowane są na terenach gmin sąsiednich.

Z uwagi na odległość obszarów Natura 2000 od jednostki wiejskiej Gródek nad Dunajcem, dla której sporządzany jest GPR oraz charakter przedmiotowego dokumentu, jego realizacja nie spowoduje utraty powierzchni, ani fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt chronionych wyżej wymienionych obszarów Natura 2000, a także nie będzie wywierał pośredniego oddziaływania na warunki ekologiczne ostoi. Tym samym nie pogorszy stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków ptaków, nie zaburzy integralności poszczególnych obszarów Natura 2000, ani sieci Natura 2000 jako całości.

Ponadto, ustalenia GPR nie kolidują z obszarami i obiektami podlegającymi ochronie w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*. Pomimo, że terytorium Gminy Gródek nad Dunajcem w całości wchodzi w skład Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, to przedsięwzięcia, zwłaszcza te zaspokajające potrzeby sportowo-

²⁹ Odległości liczone między najbliższymi punktami granicy gminy a granicy obszaru Natura 2000

rekreacyjno-wypoczynkowe mieszkańców, wpisują się w zapis art. 23.1. przytoczonej ustawy: *obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na **możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych***. Zatem, przedsięwzięcia rewitalizacji określone w projekcie Programu nie naruszają ustaleń i zakazów w myśl Ustawy Nr XVIII/299/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2012 roku w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Co więcej, zakres projektów rewitalizacji nie narusza zasad wprowadzonych w odniesieniu do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, określonych w art. 45 Ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*.

Podsumowując, oceniany Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem nie wyznacza ram dla działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 i innych form ochrony przyrody, w tym w szczególności:

- nie pogorszy stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody,
- nie wpłynie negatywnie na gatunki, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000,
- nie zachwieje integralności obszarów Natura 2000 lub ich powiązań z innymi obszarami,

- nie spowoduje zniszczeń krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych³⁰.

9.2. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, faunę i florę

Stanowiska chronionych i rzadkich roślin, zwierząt, grzybów, siedlisk przyrodniczych, jak i obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o *ochronie przyrody* mogą być narażone na negatywne oddziaływanie w momencie, gdy znajdą się w bliskim sąsiedztwie zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć.

Realizacja przewidzianych w Programie zamierzeń, będzie charakteryzowała się nieznacznym wpływem na bioróżnorodność. Obszar objęty działaniami inwestycyjnymi stanowi obszar już przekształcony antropogenicznie, na którym liczba dziko żyjących gatunków jest ograniczona. Prace modernizacyjne obiektów i budynków użyteczności publicznej mogą zakłócić bytowanie ptaków, które zakładają gniazda w obrębie budynków (np. jaskółki). Realizacja w takich obiektach prac rewitalizacyjnych powodować może niszczenie lęgów lub też prowadzić do porzucenia lęgów rodziców. Nieodpowiednio prowadzone prace modernizacyjne mogą powodować niszczenie miejsc gniazdowania, ale również mogą uniemożliwiać im późniejsze wykorzystywanie tych obiektów jako miejsc gniazdowania lub też miejsc odpoczynku.

Przy zastosowaniu środków, o których mowa w odrębnym rozdziale niniejszej Prognozy, oddziaływanie to będzie miało charakter nieznaczący. Należy zaznaczyć, że większość działań będzie mieć charakter krótkoterminowy i w dużym procencie odwracalny. Większość planowanych działań inwestycyjnych nie przyczyni się w zauważalny sposób do pogorszenia warunków bytowania i różnorodności fauny na terenie obszaru rewitalizacji i gminy.

³⁰ Art. 23.1. Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688, 1936, z 2016 r. poz. 422.)

Jedynie, rozwój turystyki i rekreacji w obrębie przedmiotowej gminy wiejskiej, może przyczynić się do zjawiska wylesiania i fragmentaryzacji środowiska wokół Jeziora Rożnowskiego. Z uwagi na to, istotne będzie przywrócenie, jak i utrzymanie stabilnych ekosystemów leśnych, na terenie których powstaną odpowiednie warunki dla wzmożonej aktywności turystycznej i wypoczynkowej (w tym konserwacja i renowacja szlaków turystycznych i ścieżek konnych).

Podczas prac związanych z realizacją działań uwzględnionych w Programie może wystąpić konieczność usunięcia bądź przesadzenia niektórych drzew i krzewów, a także dokonania nowych nasadzeń. O ile jest to możliwe, rośliny należy przesadzać, a nie wycinać, chyba że ich wartość jest wyjątkowo niska. Należy też zwrócić uwagę na odpowiednie zabezpieczenie drzew w bezpośrednim sąsiedztwie przeprowadzanych prac budowlanych i dróg transportu materiałów. Uszkodzenie korzeni może także nastąpić przy pracach prowadzonych w obrębie instalacji podziemnych. Najbardziej niebezpieczne dla roślin jest wykonywanie prac ziemnych latem z uwagi na przesuszenie oraz zimą ze względu na przemarznięcie. Najbezpieczniej, gdy rośliny są w okresie spoczynku, ponieważ ciężki sprzęt budowlany może zniszczyć korzenie drzew, wszelkie roboty ziemne w obrębie systemu korzeniowego powinny być wykonywane ręcznie.

Planowane w ramach rewitalizacji prace wiążą się głównie z poprawą estetyki, poprawą stanu technicznego obiektów, przebudową zdegradowanej przestrzeni i przywrócenie jej właściwych funkcji. Przy czym, jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie będzie możliwa, trzeba będzie podjąć działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez **kompensację przyrodniczą**. Przez kompensację przyrodniczą rozumie się zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych.

9.3. Oddziaływanie na ludzi

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Dla społeczności zamieszkującej Gminę Gródek nad Dunajcem bardzo ważny jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. W tym celu należy zrealizować wszystkie zapisy Programu, by w ten sposób zapewnić właściwą ochronę i wykorzystanie zasobów środowiska. Realizacja Programu uwzględnia potrzebę konsultacji społecznych w projektach i tematach ważnych dla społeczności lokalnej oraz edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie ich praw i obowiązków względem otaczającego ich środowiska. Należy zauważyć, że Program zawiera szereg ustaleń o charakterze jednoznacznie prospołecznym. Wiążą się one przede wszystkim z poprawą warunków zamieszkania oraz poprawą warunków codziennego życia na terenie obszaru rewitalizacji, a tym samym gminy.

Rewitalizacja to proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach obszaru, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenie ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych. Oznacza to, że rewitalizacja sama w sobie składa się z kilku płaszczyzn. Nie jest to jedynie renowacja czy modernizacja istniejącej zabudowy, ulic czy zieleni. Zadaniem rewitalizacji jest przede wszystkim odwrócenie negatywnych trendów, takich jak degradacja przestrzeni, występowanie patologii społecznych, zanik funkcji obszaru czy brak dostosowania tych funkcji do potrzeb mieszkających na tym obszarze ludzi lub znajdujących się tam jednostek gospodarczych.

Rewitalizacja jest więc procesem naprawczym, który zawiera w sobie szereg działań, takich jak modernizacja istniejącego zagospodarowania, adaptacja nowych funkcji do istniejących w danym obszarze potrzeb, działania związane z rozwojem usług oraz przywrócenie równowagi życia społecznego.

Oczekuje się, że realizacja poszczególnych zadań ujętych w Programie w okresie długofalowym doprowadzi do trwałego ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji i gminy, zmniejszenia kręgu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, aktywizacji społecznej, integracji społeczności lokalnej, budowania świadomości społecznej. Efekty te można utożsamiać z pozytywnym wpływem na warunki życia i zdrowia ludzi.

9.4. Oddziaływanie na jakość wody

Niekorzystne oddziaływanie na środowisko gruntowo-wodne może wystąpić tylko na etapie budowy. Istnieje wówczas możliwość zaburzenia stosunków wodnych (pobór wód podziemnych) i zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu. Niekorzystne oddziaływania środowiskowe można wyeliminować poprzez używanie sprzętu sprawnego technicznie oraz odpowiednią organizację placu budowy. Na terenie, gdzie trzymane będą maszyny i urządzenia budowlane, muszą być zastosowane odpowiednie zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem. W wyniku rozlewów i wycieków (plac utwardzony, zabezpieczony warstwą nieprzepuszczalną). Musi być wyznaczone miejsce składowania materiałów niezbędnych do wykonywania robót oraz wyznaczone miejsce gromadzenia odpadów, również niebezpiecznych. Planowany zakres prac rewitalizacyjnych nie wpłynie na zakłócenie procesów infiltracyjnych.

Realizacja postanowień Programu powinna przyczynić się do poprawy stanu wód. W ramach Programu przewidziano działania mające na celu kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie obszaru rewitalizacji – związane z rozbudową i modernizacją podstawowej infrastruktury komunalnej, m.in. wodociągowej i kanalizacyjnej. Poszczególne działania należą do inwestycji, które docelowo zdecydowanie spowodują zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych oraz poprawią jakość wody pitnej dostarczanej mieszkańcom. Wszystkie działania wpłyną bezpośrednio na ograniczenie zużycia wody oraz poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzonych do środowiska.

Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury komunikacyjnej z zachowaniem zasad ochrony środowiska pozwoli na ujęcie ścieków deszczowych z powierzchni utwardzonych i podczyszczenie tych ścieków do wymaganych standardów. Ograniczeniu ulegną zatem wielkości ładunków zanieczyszczeń (ropopochodnych i zawiesin) wprowadzanych w sposób bezpośredni do środowiska.

Realizacja zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej ma na celu doprowadzić do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Wiele działań wyznaczonych w Programie

ma charakter neutralny. Dlatego, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Jednakże wdrożenie działań związanych z poprawą jakości infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji ograniczy wielkość zanieczyszczeń przedostających się do wód.

9.5. Oddziaływanie na otulinę biologiczną cieków i zbiorników wodnych³¹

Według lokalnej polityki jednostki wiejskiej w zakresie kształtowania struktury przestrzennej i ochrony środowiska podstawową metodą realizacji celów jest ustalenie zasad zagospodarowania obszarów wchodzących w skład terytorium Gminy Gródek nad Dunajcem. Na jej obszarze wydzielono strefy funkcjonalne, a w nich tereny o określonym sposobie użytkowania.

Wśród stref inwestycyjnych przewidzianych dla rozwoju struktury osadniczej oraz funkcji gospodarczych i turystycznych wyróżniono strefę gospodarki rolnej i leśnej oraz tereny o znaczeniu ekologicznym, a w niej **strefę obszarów o dużym znaczeniu ekologicznym**.

Strefa obszarów o dużym znaczeniu ekologicznym obejmuje:

- istniejące lasy,
- **środowiska przyrodnicze związane z systemami dolin i cieków wodnych,**
- **pas przybrzeżny (ochronny) zbiorników: rożnowskiego i czchowskiego,**
- grunty rolniczo nieprzydatne oraz grunty rolne na terenach źródliskowych, osuwiskowych, znacznych zagrożeń związanych w innymi procesami denudacyjnymi, zwłaszcza na spadkach powyżej 20%,
- wieloletnie odłogi na gruntach rolnych, nie rokujące wznowienia użytkowania rolniczego, przeważnie z zapoczątkowaną sukcesją zbiorowisk leśnych.

³¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gródek nad Dunajcem
Ustalenia Studium - wnioski końcowe, 2000 r.

Według zasad zagospodarowania polityki struktury przestrzennej i ochrony środowiska, na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem, obowiązuje:

- gospodarka leśna wg planów urządzenia lasów,
- opracowanie i wdrożenie planów urządzenia lasów niepaństwowych z uwzględnieniem zasad gospodarki leśnej obowiązującej w lasach ochronnych i parkach krajobrazowych,
- zalesianie wg programów indywidualnych lub wg programu dla uprzednio wykupionych gruntów,
- pozostawienie dla sukcesji naturalnej,
- przystosowanie tras i miejsc wypoczynku dla potrzeb turystyki i rekreacji na pozostałym obszarze,
- **utrzymanie pasów ochronnych wzdłuż cieków wodnych dla:**
 - **ochrony otuliny biologicznej cieków,**
 - **umożliwienia dostępu do wód w ramach powszechnego korzystania z wód,**
 - **przewodzenia prac remontowych i konserwacyjnych.**

Zdefiniowana strefa obejmuje te tereny, w zagospodarowaniu których najważniejsza jest ochrona zasobów środowiska naturalnego. Dopuszczalne są jedynie działania inwestycyjne służące ochronie tych zasobów, z wykluczeniem wprowadzania w obręb strefy nowego zainwestowania budowlanego.

Większość planowanych przedsięwzięć rewitalizacji (np. „Żeglowność nad Rożnowskim - czarter łodzi. Utworzenie wypożyczalni nowych żaglówek” i „Zagospodarowanie otoczenia Jeziora Rożnowskiego w miejscowości Gródek nad Dunajcem”) zlokalizowana będzie w obrębie brzegu (otuliny) Zbiornika Rożnowskiego. Jednakże, opis i lokalizacja tych projektów wskazuje na ich zgodność z charakterem istniejącego zagospodarowania przestrzennego obszaru wokół sztucznego jeziora. Ocenia się, że ich realizacja nie przyczyni się do powstania negatywnych zmian w zakresie dotychczasowego użytkowania. Co więcej, po zakończeniu prac inwestycyjnych, miejsca i otoczenia danych przedsięwzięć staną się bardziej atrakcyjne

zarówno w zakresie rekreacyjno-wypoczynkowym, jak i zakresie ekologicznym (dzięki np. instalacji nowych systemów wodno-sanitarnych).

9.6. Oddziaływanie na jakość powietrza

Wykonanie zadań przewidzianych w Programie związanych z pracami budowlanymi oraz ziemnymi, czyli także z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego, będzie się charakteryzowało lokalnym i krótkoterminowym oddziaływaniem na stan powietrza. Do zadań tych należą inwestycje w infrastrukturę drogową i mieszkaniową, modernizacja podstawowej infrastruktury komunalnej (m.in. sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej) oraz termomodernizacja obiektów wraz z wymianą źródeł energii cieplnej. W trakcie prac budowlanych wykorzystywane będą maszyny i pojazdy emitujące zanieczyszczenia powstające podczas spalania paliw silnikowych (tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pył). Prace ziemne związane z wykopami oraz transportem ziemi mogą powodować emisję pyłów, zwłaszcza w okresach pogody bezdeszczowej.

Użycie środków transportu ciężarowego podczas prac budowlanych ma wpływ na zanieczyszczenie powietrza. Możliwe jest generowanie dużych ilości pyłów, lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji gazowych na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej, także okładzin hamulcowych oraz spalin pojazdów starszej generacji. Dotyczy to w szczególności substancji emitowanych z silników spalinowych (transport i ciężkie maszyny), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (lotne związki organiczne) i innych. Dokładne określenie na tym etapie skali oddziaływania i zasięgu występowania określonych stężeń danej substancji w celu oceny jakości powietrza według obowiązujących standardów nie jest możliwe, ani celowe. Z punktu widzenia prawa stosunkowo krótkotrwałe oddziaływanie związane z pracami budowlanymi nie podlega normowaniu.

Ostatecznie jednak nowe nawierzchnie dróg na terenie obszaru rewitalizacji i gminy poprawią płynność ruchu. W konsekwencji tych działań wielkość emisji liniowej zmaleje, co wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w przyziemnej warstwie atmosfery, w strefie przebywania ludzi. Pozytywny wpływ na jakość powietrza na terenie gminy będzie miało także ograniczenie

niskiej emisji (termomodernizacja obiektów wraz z wymianą źródeł energii cieplnej). Dane działanie przyniesie możliwość likwidacji niskosprawnych urządzeń grzewczych, zastąpienia ich instalacjami nowymi, sprawnymi i/lub opartymi na proekologicznych paliwach, a tym samym przyczyni się do ograniczenia emisji bytowej.

9.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Degradację gleb powodują m.in. złe wykorzystywanie nawozów i środków ochrony roślin czy niewłaściwie zabiegi agrotechniczne. Z kolei, zagrożenie dla powierzchni ziemi i dla innych komponentów środowiska stanowi eksploatacja surowców naturalnych (w szczególności eksploatacja odkrywkowa).

Przypuszcza się, iż oddziaływanie projektów inwestycyjnych na powierzchnię ziemi i gleby będzie miało miejsce przede wszystkim w trakcie robót. Tereny te zachowają swoją dotychczasową funkcję, a następstwem zmian będzie poprawa jakości walorów estetycznych.

Działania wynikające z określonych w Programie projektów rewitalizacji będą negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi i gleby wyłącznie w fazie realizacji przedsięwzięć. W trakcie prac ziemnych będą występować krótkotrwałe, ale w pełni odwracalne oddziaływania polegające na okresowych zmianach ukształtowania terenu i naruszaniu wierzchnich warstw ziemnych. Przekształcenie powierzchni ziemi następować będzie jedynie w zakresie związanym z realizacją przedmiotowych inwestycji.

W celu ochrony gleb należy podjąć działania polegające na zdejmowaniu wierzchniej, urodzajnej warstwy gleby, a następnie jej ponowne wykorzystanie w tym samym miejscu lub tam, gdzie to będzie możliwe. Odbywać się to powinno w następujący sposób:

- wierzchnia warstwa gleby z terenów budowy powinna być selektywnie zdejmowana i osobno składowana w celu powtórnego wykorzystania,
- miejsce gromadzenia powinno znajdować się w jak najbliżej miejsca, skąd została zdjęta warstwa glebowa,
- zebrany materiał powinien być gromadzony w pryzmach i zabezpieczony przed zniszczeniem przez poruszające się pojazdy i maszyny.

Zagospodarowanie powierzchni terenu jest stosunkowo trudne zwłaszcza na obszarach obejmujących stoki osuwiskowe. Powierzchnie o niekorzystnych warunkach geologicznych bardzo często ulegają procesom ziemnych ruchów masowych. Powodują one okresowe deformacje rzeźby terenu, a także przyczyniają się na dalszy rozwój warunków morfologicznych (głównie geologicznych i hydrogeologicznych) zwłaszcza w pobliżu osuwisk.

Szacuje się, że w granicach gminy znajduje się ok. 54 osuwisk w miejscowości takiej jak: Bartkowa – Posadowa (7), Glinka (1), Gródek nad Dunajcem (10), Habalina Sarys (1), Jelna (6), Lipie-Jelna (1), Podole (1), Przydonica (8), Rostoka-Brzeziny (1). Rożnów (3), Rożnów – Wesółka (1), Skala (1), Tropie (6), Wiesółka (1), Zagórze (3) i Zbyszyce (3).

W przypadku projektów rewitalizacji, zlokalizowanych na obszarach lub w ich bliskim otoczeniu, najważniejszym zadaniem będzie zapobieganie powstawaniu kolejnych osuwisk. Dlatego, istotne również będzie właściwe zabezpieczenie terenów ze skłonnością do powstawania ruchów masowych, w tym także terenów osuwisk występujących w lasach wokół Jeziora Rożnowskiego.

W trakcie działań rewitalizacji przewiduje się wystąpienie jedynie oddziaływań krótkoterminowych, mające powiązanie z prowadzonymi pracami naprawczymi. Oddziaływanie to minie wraz z zakończeniem zabiegów zabezpieczających teren przed powstawaniem osuwisk.

Jednakże, należy nadmienić, iż wstrzymanie i ochrona przed dalszymi procesami osuwiskowymi będzie pozytywnie skutkowało na środowisko. Między innymi niniejsze działania wpłyną na poprawę warunków funkcjonowania siedlisk przyrodniczych i gatunków zwłaszcza na obszarach, gdzie planowane są prace naprawcze.

9.8. Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja założeń ocenianego dokumentu nie będzie negatywnie wpływała na krajobraz. Inwestycje prowadzone w ramach wdrażania Programu realizowane będą większości w obrębie obszarów już zurbanizowanych i dotyczyć będą głównie infrastruktury przestrzenno-funkcjonalnej nieingerującej w walory otwartej przestrzeni. Obiekty budowlane

powinny być dostosowywane do warunków zabudowy, zgodnie z zasadami polityki planowania przestrzennego. Dlatego, zakłada się, że nie będą one stanowić dominantów w krajobrazie.

Planowane prace naprawcze nie wprowadzą żadnych zmian układu oraz zmian w charakterze zabudowy. Zagospodarowanie obszaru zdegradowanego pozwoli na włączenie powierzchni do funkcjonowania i przywrócenie odpowiednich funkcji, w tym m.in. rekreacyjnych.

Celem rewitalizacji jest poprawa estetyki obiektów oraz przywrócenie im odpowiednich funkcji. Zachowana przy tym zostanie również funkcja terenów zieleni. Zostaną one urządzone w sposób zharmonizowany z otoczeniem.

Niekorzystne zmiany w krajobrazie będą miały miejsce na etapie realizacji i będą związane jedynie z organizacją placów budów, miejscami gromadzenia materiałów z rozbiórki, ziemi z wykopów i wyrudowanych drzew. Jednakże, będą to zmiany krótkotrwałe i odwracalne.

9.9. Oddziaływanie na klimat

Cechy lokalnego klimatu zależne są od występujących warunków środowiska, w tym m.in.: pokrycie i użytkowanie terenu, obecność i jakość wód oraz stan czystości powietrza atmosferycznego. Tereny zabudowane zwykle charakteryzują się wyższą temperaturą i utrudnionym przewietrzeniem. Jedynie ciągi komunikacyjne pomimo, że są źródłem zanieczyszczeń, stanowią lokalne korytarze, dzięki którym ułatwiony jest proces przewietrzania obszarów zagospodarowanych. Ulice wprowadzają na tereny zamieszkałe powietrze z terenów otwartych.

Dużą rolę w kształtowaniu lokalnego klimatu odgrywa także zieleni. Tereny zieleni przyczyniają się na:

- zmianę własności termicznych i wilgotnościowych powietrza (mniejsze amplitudy dobowe temperatur, większa wilgotność powietrza),
- skład chemiczny (działanie aerosanitarne),
- pionowy i poziomy ruch powietrza.

Planowane działania rewitalizacji, a także realizacja założeń Programu nie wpłyną negatywnie na żaden z czynników kształtujących lokalne warunki klimatyczne.

9.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne

W ujęciu bezpośrednim realizacja postanowień Programu nie spowoduje degradacji zasobów naturalnych. Jedyne, niewielkie oddziaływania na zasoby naturalne (gleba, woda) mogą wystąpić w trakcie przeprowadzenia koniecznych prac ziemnych dla posadowienia infrastruktury technicznej. Przy czym, będą to oddziaływania krótkotrwałe i w pełni odwracalne.

9.11. Oddziaływanie na zabytki

Na terenie gminy, w tym obszarze rewitalizacji znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków. Wśród nich są m.in. obiekty murowane budownictwa sakralnego, użyteczności publicznej i budownictwa mieszkalnego. Obiekty zabytkowe szczególnie wrażliwe są na oddziaływania zewnętrzne, jak np. przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu.

Zanieczyszczenia powietrza oraz niekorzystne warunki klimatyczne odgrywają istotną rolę w procesie przyspieszenia niszczenia obiektów zabytkowych. W związku z tym, wymagane są częste zabiegi renowacyjne i konserwatorskie.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne nie spowodują naruszeń zabytków. Wręcz przeciwnie, realizacja działań naprawczych przyczyni się na poprawę estetyki i stanu technicznego obszaru rewitalizacji, w tym również obiektów zabytkowych.

9.12. Oddziaływanie na dobra materialne

Program nie zawiera ustaleń, które prowadziłyby do dających się przewidzieć istotnych strat w zakresie wartości i jakości dóbr materialnych mieszkańców Gminy Gródek nad Dunajcem. Zawiera natomiast ustalenia prowadzące do podniesienia wartości i jakości dóbr materialnych, zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej.

Realizacja założeń Programu będzie wiązała się z tworzeniem korzystnych warunków dla dokonywania inwestycji na terenie przedmiotowej jednostki wiejskiej oraz pozwoli na poprawę jakości i wartości przestrzeni publicznych. Zamierzony efekt zostanie osiągnięty za pomocą:

- zadań związanych z modernizacją,
- zadań ukierunkowanych na rewitalizację terenów zdegradowanych,
- zadań zorientowanych na rewitalizację przestrzeni publicznej gminy,
- zadań mających na celu podniesienie atrakcyjności społecznej,
- zadań nadające nowe walory funkcjonalne i estetyczne.

Ustalenia Programu dają realne ramy dla poprawy sytuacji materialnej mieszkańców oraz jakości ich życia, co z całą pewnością będzie sprzyjać podniesieniu standardu życia.

9.13. Oddziaływanie z uwzględnieniem zależności między elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Spełnienie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji najprawdopodobniej doprowadzi do zaistnienia poniżej przedstawionych oddziaływań.

1. Wdrożenie założeń Programu w efekcie końcowym pozytywnie wpłynie na zdrowie ludzi i stan środowiska w obszarze rewitalizacji i całej gminy wiejskiej. Jednak konieczność realizacji zadań inwestycyjnych do momentu osiągnięcia pożądanego stanu będzie powodowała pewne negatywne oddziaływania związane z emisją nieorganizowaną pochodzącą z pracy maszyn budowlanych, hałasem związanym z etapem realizacji tych inwestycji, naruszeniem powierzchni biologicznie czynnej, itp.

2. Prace modernizacyjne oraz różnego rodzaju działania polegające na przebudowie, przyczynią się na poprawę walorów krajobrazowych, wzrost wartości nieruchomości, zmniejszenie ilości zużywanego paliwa do ogrzewania budynków, a także na zmniejszą potencjalnie negatywny wpływ na gatunki zwierząt wykorzystujących treny zieleni jako miejsce lęgu, odpoczynku bądź gniazdowania.

10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu Programu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tych obszarów

Efektem realizacji założeń „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” i działań służących osiągnięciu celów określonych w dokumencie będzie szereg zróżnicowanych oddziaływań w obrębie wszystkich elementów środowiska, dotyczących sfery przyrodniczej, ocenianych sektorów gospodarki, a także sfery społecznej. Większość ze zdefiniowanych oddziaływań będzie wywoływała na środowisko jednoznaczne skutki pozytywne lub skutki o zmiennym charakterze.

Niemniej jednak należy pamiętać, iż w wyniku realizacji pewnej grupy działań, mogą powstać również oddziaływania negatywne i dla tych czynności wskazane jest określenie rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu mogących negatywnie oddziaływać na środowisko należy część inwestycji infrastrukturalnych, przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie rozbudowy i modernizacji podstawowej infrastruktury komunalnej, rozbudowy i modernizacji lokalnej infrastruktury komunikacyjnej, remontów i modernizacji budynków mieszkalnych, rozbudowy i modernizacji lokalnej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, renowacji i rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jaki i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Proponowane działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne zestawiono w poniższej tabeli.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Tabela 11. Proponowane działania ograniczające bądź zapobiegające negatywnym oddziaływaniom na środowisko

Element środowiska przyrodniczego	Rodzaje działań zapobiegających negatywnym oddziaływaniom
LUDZIE	• oznakowanie obszarów i zabezpieczenie placu budowy, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne, w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac oraz w celu zabezpieczenia przed wtargnięciem osób niepowołanych (okolicznych mieszkańców), • stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP, • zapewnienie przestrzegania norm środowiskowych – parametrów emisji zanieczyszczeń do powietrza, emisji hałasu, • ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu, • stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez nie wywoływane, • stosowanie roślinności izolacyjnej (obudowa biologiczna wzdłuż ciągów komunikacyjnych).
ZWIERZĘTA	• przed przystąpieniem do prac wykonanie inwentaryzacji budynków i terenów przeznaczonych pod planowaną budowę pod kątem występowania ptaków, • prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków i innych zwierząt, których występowanie zidentyfikowano w rejonie planowanych inwestycji, • w przypadku braku możliwości prowadzenia prac w okresie poza lęgowym odpowiednio wcześniejsze zabezpieczenie budynków przed zakładaniem w nich lęgówisk, • w trakcie prac modernizacyjnych zapewnienie nadzoru ze strony ornitologów i chiropterologów na wypadek odnalezienia miejsc gniazdowania ptaków i występowania nietoperzy, • po przeprowadzeniu prac remontowych, w przypadku braku możliwości zachowania istniejących schronień, wyposażenie budynków w schronienia alternatywne (skrzynki dla ptaków), równoważące ubytek takich miejsc, • prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w możliwie najkrótszym czasie.
ROŚLINY	• prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych, • wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej obszarów nieodpowiednich pod kątem występowania cennych gatunków roślin,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

	• wprowadzanie nowych obszarów zielni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych i współgrającej z otoczeniem, • zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót budowlanych, zachowując wymagania ochrony środowiska, • prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych w czasie wykonywania prac budowlanych, • unikanie usuwania korzeni strukturalnych drzew w przypadku prowadzenia wykopów w sąsiedztwie bryły korzeniowej, • zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego, np. włókny i obudowy drewniane, • lokalizowanie zapleczy budów możliwe najdalej od stanowisk roślin o dużych walorach przyrodniczych.
WODA	• stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, • zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi), • kontrolowanie szczelności zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych w celu niedopuszczenia do miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi, • zapewnienie dostępu pracownikom przedsiębiorstw budowlanych do przenośnych toalet oraz regularnie opróżnianie tych toalet z wykorzystaniem samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria, • ograniczanie powierzchni nieprzepuszczalnych (np. poprzez stosowanie materiałów przepuszczalnych), • stosowanie w budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody, • wyznaczanie miejsc na gromadzenie odpadów typu komunalnego i odpadów powstających w czasie budowy (gruz, złom, folia z opakowań elementów budowlanych i innych).
POWIETRZE	• unikanie w czasie wykonywania prac pozostawiania maszyn na biegu jałowym, podczas dłuższych przerw w pracy będą one wyłączane, • maksymalne ograniczanie czasu budowy poszczególnych etapów poprzez odpowiednie zaplanowanie procesu budowlanego, • zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody, stosowanie osłon, na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczających pylenie oraz inne zanieczyszczenia, • ograniczenie zmniejszania się lub zwiększenie powierzchni terenów zielni poprawiających skład powietrza atmosferycznego,

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

	• budowanie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjne, • stosowanie w modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie niskiej emisji.
POWIERZCHNIA ZIEMI	• zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z glebą), • kontrolowanie szczelności zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych w celu niedopuszczenia do miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi, • przed rozpoczęciem prac ziemnych zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po zakończeniu prac jej rozsypanie na powierzchni terenu, • przestrzegania prawidłowej gospodarki odpadami – wyznaczanie miejsc na gromadzenie odpadów typu komunalnego i odpadów powstających w czasie budowy (gruz, złom, folia z opakowań elementów budowlanych i innych), • dopilnowanie, aby uporządkowano teren budowy po zakończeniu robót.
KRAJOBRAZ	• zintegrowanie przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu, • maskowanie elementów dysharmonijnych dla otwartej przestrzeni (widoki), • wkomponowanie istniejących elementów krajobrazu o potencjalnie wysokich walorach przyrodniczych w rewitalizowaną przestrzeń, • traktowanie zieleni urządzonej jako priorytetowego elementu kształtującego prawidłowo zagospodarowaną przestrzeń.
KLIMAT	• utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych, • stosowanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych podczas prowadzonych prac modernizacyjnych.
ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE	• planowanie nowych inwestycji w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym, • odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych na tle istniejącej zabudowy oraz planowanych inwestycji, • prowadzenie prac remontowych obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków.

Źródło: Opracowanie własne.

Działania kompensacyjne mogą być wynikiem ocen szczegółowych na dalszych etapach planowania i wdrażania działań o charakterze przedsięwzięć, zwłaszcza na etapie ocen oddziaływania na środowisko, w przypadku wykazania potrzeby wdrażania rozwiązań

kompensacyjnych. Odnosząc się do projektu Programu, powinny to być rozwiązania związane głównie z działaniami infrastrukturalnymi.

Działania kompensacyjne powinny być ukierunkowane na:

- straty zasobów przyrodniczych chronionych w ramach obszarów Natura 2000, tj. cennych siedlisk przyrodniczych i siedlisk występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów będących przedmiotem ochrony w tych obszarach,
- straty w zasobach przyrodniczych, zwłaszcza chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin, zwierząt i grzybów (a zwłaszcza gatunków chronionych),
- straty w zasobach leśnych, w kompleksach i elementach zadrzewień,
- straty w lokalnym krajobrazie (walory estetyczne).

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Programu

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” jest opracowaniem o konkretnie określonych celach, działaniach, projektach i przedsięwzięciach skierowanych na wyznaczony (w oparciu o analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego) obszaru rewitalizacji, tj.: Gródek nad Dunajcem (Podobszar I), Przydonica (Podobszar II), Rożnów (Podobszar III) i Tropie (Podobszar IV). Realizacja niniejszych działań jest ściśle ukierunkowana na wzrost aktywności społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru rewitalizacji oraz nadanie nowych funkcji sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowych terenom zdegradowanym.

Zadania inwestycyjne planowane w ramach Programu w większości wpłyną neutralnie bądź pozytywnie na środowisko. Możliwe jest jednak osłabienie któregoś z elementów w trakcie realizacji. Niemniej jednak, po przeprowadzeniu inwestycji wszelkie niedogodności zostaną natychmiast usunięte.

Natomiast biorąc pod uwagę ludność, jako element środowiska, ocenia się, że każdy projekt rewitalizacji w dużym stopniu wpłynie pozytywnie na ludzi. Dlatego też, określając konkretne działania Programu, w dużej mierze skupiono się na społeczeństwie, gdyż planowane inwestycje z góry kierowane są dla ludzi i im mają służyć.

Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, iż pozytywne zmiany będą istotne i zauważalne. Podczas gdy prognozowane negatywne zmiany dotyczyć będą niewielkiej skali oddziaływania oraz zostaną poddane działaniom mającym je zniwelować. W związku z tym, poszukiwanie rozwiązań alternatywnych jest bezcelowe.

Mając na uwadze powyższe stwierdzenia, trudno jest wskazywać rozwiązania alternatywne. Program stanowi autorską koncepcję przebudowy i rewitalizacji społecznej, i przestrzennej wyznaczonego w Gminie Gródek nad Dunajcem obszaru rewitalizacji. Jest to koncepcja spójna i całościowa, której poszczególne elementy łączą się ściśle z innymi, pozwalając osiągnąć oczekiwany efekt.

Poszukiwanie rozwiązań alternatywnych byłoby kwestionowaniem całej, kompleksowej wizji przebudowy, rozwoju i ożywienia regionu, zaprezentowanej w Programie i wymagałoby stworzenia zupełnie nowej koncepcji. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń Programu miało miejsce w toku opracowywania dokumentu i obejmowało m.in. opracowanie diagnozy stanu środowiska oraz sukcesywne konsultacje społeczne z przedstawicielami różnych środowisk. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji Programu.

W związku z powyższym, o rozwiązaniach alternatywnych nie można mówić w kontekście ogólnej koncepcji rewitalizacji jednostki wiejskiej, jednakże na etapie wdrażania Programu może pojawić się potrzeba wariantowania. Alternatywą dla przyjętych rozwiązań, pojawiającą się w późniejszym etapie wdrażania projektu może być:

- zmiana kolejności działań wynikająca z nakładania się prac bądź też z zachwiania harmonogramu robót lub też inne czynniki, które w chwili obecnej ciężko kwalifikować,
- inna koncepcja dla zagospodarowania terenów zieleni,
- wybór innych materiałów budowlanych, bardziej ekologicznych.

12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu Programu oraz częstotliwości jego przeprowadzenia

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022” powinien podlegać odpowiedniemu systemowi monitorowania. **Monitoring i ewaluacja** powinny służyć ocenie przebiegu realizacji i stopnia osiągania celów Programu, a tym samym skuteczności podejmowanych działań.

System monitorowania procesów rewitalizacyjnych Gminy Gródek nad Dunajcem będzie obejmował zarówno zakres rzeczowy jak i finansowy. Działania w ramach monitoringu rzeczowego Programu odnosić się będą do pomiaru określonych wskaźników w zakresie produktów i rezultatów. Wskaźniki te zostały zaprojektowane w oparciu o następujące kryteria:

- *mierzalność* – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,
- *rzetelność* – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,
- *trafność* – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane tak, aby odzwierciedlać rzeczywiste wyniki działań,
- *dostępność* – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji dokonujących ewaluacji, a ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

Zaprojektowane **wskaźniki produktu** pozwolą na miarę konkretnych, materialnych (widocznych) efektów działań podejmowanych w ramach rewitalizacji (tym samym poziom wyjściowy tych wskaźników zawsze wynosi zero). Natomiast dzięki **wskaźnikom rezultatu** możliwe będzie zbadanie zmian zachodzących dzięki wykorzystaniu wytworzonych produktów w ramach procesu rewitalizacji (punktem odniesienia niekiedy może być poziom danego wskaźnika przed rozpoczęciem działań). Określenie długofalowych skutków procesów

rewitalizacyjnych zarówno dla obszaru, jak i w szerszym kontekście, jest z kolei możliwe poprzez **wskaźniki oddziaływania**.

Biorąc pod uwagę znaczny wpływ na wskaźniki oddziaływania czynników zewnętrznych skali makro dla monitorowania efektów Programu zaprojektowano wskaźniki produktu i rezultatu zarówno na *poziomie operacyjnym*, tj. dla poszczególnych rewitalizacyjnych przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających, oraz na *poziomie strategicznym*, tj. dla wszystkich celów operacyjnych w podziale na poszczególne podsystemy. Dodatkowo zaprojektowano wskaźniki rezultatu obrazujące zmianę sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru w odniesieniu do celów strategicznych.

Dzięki informacjom zebranych w trakcie monitoringu procesu rewitalizacji możliwe będzie przeprowadzenie oceny (**ewaluacji**) skuteczności podejmowanych działań oraz realizowanych projektów. Ocena będzie możliwa zarówno po przeprowadzeniu zaplanowanych czynności (**ewaluacja ex-post**) jak i w trakcie ich realizacji (**ewaluacja mid-term**). W tym zakresie konieczne jest zastosowanie pięciu uniwersalnych, podstawowych kryteriów (opartych na wytycznych Komisji Europejskiej). Są to:

- *trafność* (ang. *relevance*) – Czy cele rewitalizacji odpowiadają potrzebom beneficjentów (różnych grup mieszkańców, przedsiębiorców, turystów)?
- *efektywność* (ang. *efficiency*) – Czy działania rewitalizacyjne są racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia? Czy ponoszone koszty są proporcjonalne do osiągniętych efektów?
- *skuteczność* (ang. *effectiveness*) – Czy wdrażanie działań rewitalizacyjnych przyczynia się do realizacji założonych celów strategicznych?
- *użyteczność* (ang. *utility*) – Czy realizacja działań rewitalizacyjnych przyczynia się do lepszego zaspokojenia potrzeb beneficjentów i rozwiązywania zidentyfikowanych problemów? Czy beneficjenci faktycznie korzystają z efektów działań? Czy pojawiają się niepożądane, negatywne efekty uboczne realizowanych działań?
- *trwałość* (ang. *sustainability*) – Czy pozytywne skutki działań rewitalizacyjnych mają charakter stały? Czy efekty działań będą trwałe?

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Za zbieranie wymaganych do monitoringu danych odpowiedzialne będą podmioty realizujące poszczególne przedsięwzięcia oraz Zespół ds. rewitalizacji, a także w miarę możliwości podmioty niezależne prowadzące swoje statystyki jak np. Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu czy Komenda Policji.

Ocena w ramach przyjętego systemu monitorowania będzie dokonywana okresowo, tj. nie rzadziej niż co dwa lata. Każdy z podmiotów odpowiedzialnych za zbieranie i dostarczanie danych zobowiązany będzie do przekazania do Koordynatora ds. rewitalizacji informacji dot. realizacji projektu wraz z danymi dot. poziomu osiągniętych wskaźników produktu i rezultatów.

Za gromadzenie i weryfikację danych będzie odpowiadał Komitet Rewitalizacji – wyznaczonym w strukturach Urzędu Gminy. Do zadań komitetu będzie należało organizowanie bądź zlecanie badań opinii mieszkańców dotyczącego oceny mieszkańców nt. *skuteczności procesu rewitalizacji*, a także dokonanie oceny pozyskanych danych i sporządzenie na tej podstawie **Raportu z monitorowania Programu** zawierającego wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych czynności.

Raporty z monitorowania Programu związane z realizacją procesu rewitalizacji będą podawane do wiadomości Wójtowi i Radzie Gminy, a także opinii publicznej poprzez opublikowanie na portalu wiejskim i w Biuletynie Informacji Publicznej. Raporty z monitorowania Programu będą również stanowiły podstawę weryfikacji oraz aktualizacji Programu. Proces ten będzie przeprowadzany przy udziale powołanego Komitetu Rewitalizacji, a Program po aktualizacji będzie podlegał konsultacjom społecznym i po uwzględnieniu uwag z tego procesu wdrożony do realizacji.

Z kolei, ewaluacja będzie głównie dotyczyć stopnia osiągnięcia celów strategicznych oraz założeń wizji obszaru rewitalizacji. Zostanie ona przeprowadzona po zakończeniu realizacji (**ex-post**) i będzie stanowiła całościowe podsumowanie Programu, co pozwoli na ocenienie poziomu osiągniętych celów oraz będzie stanowiła istotne źródło informacji – konieczne przy programowaniu rewitalizacji w innych obszarach gminy.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Dane niezbędne do ewaluacji będą pochodziły w głównej mierze bezpośrednio z Raportów przygotowywanych na potrzeby bieżącego monitorowania Programu, wzbogacone dodatkowo o informacje statystyczne oraz przeprowadzone badania ankietowe. Ewaluacja ex-post zakończy się opracowaniem **raportu ewaluacyjnego** będącego elementem **Oceny realizacji Programu**, zawierającego wnioski i rekomendacje służące dalszemu programowaniu rewitalizacji gminy.

13. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, 831, 961, 1250, 1579.) w razie stwierdzenia możliwości znaczącego **transgranicznego oddziaływania na środowisko**, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Gmina Gródek nad Dunajcem nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami państw ościennych. Zaproponowane w Programie działania charakteryzują się lokalnym zasięgiem oddziaływań ukierunkowanych na wyodrębniony w przestrzeni gminy wiejskiej obszar rewitalizacji i nie mają znaczenia transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gródek nad Dunajcem na lata 2017-2022”, zwana dalej Prognozą, została opracowana w celu przeprowadzenia procedury opiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (pismo nr ST-II.410.4.20.2017.APa z dnia 15 marca 2017 r.) i Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo nr NS.9022.10.169.2017 z dnia 22 lutego 2017 r.) w ramach oceny strategicznej oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

Prognoza powstała zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, 831, 903, 1250, 1427), a także ustawą o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, 831, 961, 1250, 1579) i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania dokumentu GPR na środowisko przyrodnicze regionu.

Celem Prognozy jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania realizacji projektów wskazanych w Programie na poszczególne elementy środowiska. Analiza ta obejmuje również ocenę występowania oddziaływań skumulowanych, analizę możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeby działań kompensacyjnych, czyli takich, które prowadzą do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie lub wyrównania szkód dokonanych w środowisku.

W analizie oddziaływania poszczególnych celów na komponenty środowiska wykazano nieznaczne oddziaływania niekorzystne, związane głównie z fazą realizacji inwestycji. Przedsięwzięcia infrastrukturalne uwzględnione w Programie mogą powodować krótkotrwałe negatywne oddziaływania w trakcie prowadzonych prac, jednak całkowicie odwracalne po ich zakończeniu. Dotyczy to takich niedogodności, jak wzmożony hałas oraz emisja zanieczyszczeń do powietrza związana ze zwiększonym ruchem kołowym pojazdów obsługujących budowy, pracami budowlano-remontowymi oraz pracami ziemnymi. Te oddziaływania mogą chwilowo niekorzystnie wpływać na takie komponenty środowiska jak rośliny, drobne zwierzęta, lokalny klimat, powietrze, krajobraz, gleby, powierzchnię ziemi czy ludzi.

Prognoza wymienia szereg rozwiązań mających na celu ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Wskazuje także skutki braku podjęcia realizacji Programu i szacuje zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji proponowanych projektów. Jak pokazuje praktyka często bardzo mylnie przyjmuje się, że niepodjęcie działań ma charakter prośrodowiskowy. Tymczasem częste są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie niepoprawnie działającej, przestarzałej infrastruktury, co skutkuje długofalowym efektem ekologicznym i finalnie pozytywnym oddziaływaniem na środowisko.

Brak realizacji Programu w proponowanym zakresie może prowadzić do szeregu negatywnych zjawisk, zarówno w sferze środowiskowej, jak i społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności obszaru rewitalizacji, a tym samym gminy może pośrednio doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Społeczeństwo uboższe, niemające możliwości aktywności kulturalnej i sportowej, o ograniczonych możliwościach zarówno rekreacyjnych, jak i organizacji czasu wolnego, przejawia często postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania. Zaniechanie realizacji celów związanych z ugruntowaniem tożsamości mieszkańców, celów dążących do wykreowania silnego, emocjonalnego związku z miejscem, w którym żyją, będzie się objawiało zahamowaniem estetyzacji obszaru rewitalizacji i gminy oraz brakiem zainteresowania uczestnictwem we wspólnym decydowaniu o otaczającym środowisku.

Z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i mieszkańców gminy **korzystny jest wariant zrealizowania celów i zadań zapisanych w Programie.** Realizacja celów wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w niniejszej Prognozie doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i samopoczucia mieszkańców Gminy Gródek nad Dunajcem.

Należy przyjąć, że kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, dokonano wyboru takich założeń, które umożliwią efektywne wdrażanie Programu z zachowaniem zasad ochrony środowiska, a zaproponowane działania zostały wybrane jako rozwiązania optymalne.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

15. Spis tabel

Tabela 1. Cele rewitalizacji i kierunki działań określone w projekcie GPR Gminy Gródek nad Dunajcem.....	19
Tabela 2. Cele rewitalizacji podsystemu społecznego	21
Tabela 3. Cele rewitalizacji podsystemu gospodarczego	21
Tabela 4. Cele rewitalizacji podsystemu przestrzennego	22
Tabela 5. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy małopolskiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia za 2015 rok.....	30
Tabela 6. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy małopolskiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin za 2015 rok.....	30
Tabela 7. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń w województwie małopolskim z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia oraz kryteriów dla ochrony roślin za 2015 rok.....	31
Tabela 8. Ocena stanu JCWP rzecznej za 2015 rok	44
Tabela 9. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w jcwp w 2015 r.....	45
Tabela 10. Pomniki przyrody na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem.....	60
Tabela 11. Proponowane działania ograniczające bądź zapobiegające negatywnym oddziaływaniom na środowisko	105

16. Spis rysunków

Rysunek 1. Obszar stref w województwie małopolskim	27
Rysunek 2. Lokalizacja stref ochrony powietrza i stanowisk pomiarowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie wykorzystywanych w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie małopolskim za rok 2015.	41
Rysunek 3. Obszar Gminy Gródek nad Dunajcem na tle podziału kraju na jednolite części wód powierzchniowych.....	43
Rysunek 4. Położenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych	47

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy nad Dunajcem na lata 2017-2022”

Rysunek 5. Lokalizacja jednolitej części wód podziemnych JCWPd 150	49
Rysunek 6. Zagrożenie podtopieniami na terenie Gminy Gródek nad Dunajcem	50
Rysunek 7. Mapy zagrożenia powodziowego – arkusz mapy M-34-78-C-d-2 – fragment terenu Gminy Gródek nad Dunajcem	52
Rysunek 8. Występowanie form ochrony przyrody w granicach Gminy Gródek nad Dunajcem	60
Rysunek 9. Gmina Gródek nad Dunajcem na tle korytarzy ekologicznych	64
Rysunek 10. Położenie Nadleśnictwa Stary Sącz wg rejonizacji przyrodniczo-leśnej Trampler	69